

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN ÖRNAGY, SEGÉDSZERKESZTŐ: MOHÁCSY (MAHÁCS) LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarékpénztári csokkszám: 25.342.
--	--	---	---------------------	--

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

• Üzenet Ausztriába.

Az utóbbi napokban Ausztriában lefolyt események sokkal közismertebbek, semhogy itt újra részletesen leírunk kellene. A szociáldemokrata párt az egész országban felkelést kísérelt meg az államhatalom ellen s azt csak négy napos gyalogsági, sőt tüzéri harccal lehetett leküzdeni.

Nem a mi dolgunk afelett elmélkedni, hogy az eseményeknek idáig fajulását milyen előzmények okozták. Mi csak a halottakat és sebesülteket látjuk és fájlaljuk, különösképpen pedig azokat, akiknek osztályos társai vagyunk a közös hivatásban.

Tizenegy halottja és sok súlyos sebesültje volt e harcok folyamán az osztrák csendőrségnek. Nem azért emeljük ezt ki, mintha az osztrák hadsereg, a rendőrség és az ideiglenes karhatalmi alakulatok halottai és sebesültjei kevesebb említést érdemelnének, vagy mintha nem éreznénk részvétet azok iránt is, akik a szembenálló táborban haltak meg — mint kiderült — Csehorszáért, hanem csak azért, mert akármilyen arányú tömegtragédia általános emberi részvéte közepette sem szabad rossz néven venni, ha az ember ezer halott között is azt fájlalja legjobban, ~~aki~~ **akik** legközelebb érzett magához. Ha nem osztrák, hanem francia, román vagy cseh csendőrök hősi haláláról olvasunk is, a katonahalál lovagias tiszteletébe mindig belevegyül szűkebb sorsközösségünk érzése is; ez az érzésünk bajtársivá fokozódik azzal, hogy a csendőrséggel szemben, amely velünk nemcsak évtizedek békés jólétét, hanem a háború megpróbáltatásait is olyan hűségesen megosztotta.

Az úgynevezett békeszerződések is közös szégyent, közös megpróbáltatást hoztak mindkettőnkre. A „győzők” dühe, gögje és arcucsapása egyformán ért s együtt szorul a kezünk ököibe, ha eszünkbe jutnak. Mint állam elkülönültünk, de nagy egyedülvalóságunkban barátok maradtunk, mert kellett maradnunk. Ausztria belpolitikája nem maradt kihatás nélkül csendőrsége szervezetére sem, de a különbség, amely közöttünk ebben a tekintetben keletkezett, csak formai s nem lényegi; az osztrák csendőrség megváltozhatott, de az osztrák csendőr maradt, aki volt: hűséges, becsületes és vitéz szolgálja hivatásának, amelyre felisküldött.

Pedig — valljuk meg őszintén — az osztrák csendőrség helyzete nehezebb, mint a mienk. Nem a

mindennapi, a rendes közbiztonsági szolgálat nehézségeit értjük ezalatt, mert abban nincs különbség, hanem azt a szolgálatot, amelyet a már évek óta élére állított belpolitikai helyzet, a szünetnélküli felvonulások, tüntetések, sztrájkok, összetűzések és rendezavarások tesznek szükségessé s amelyeknek a legutóbbi események már csak végső kirobbanása voltak. Sokan közülünk, akik a kommunizmus rettenetes iskolája után immár tizenöt éve — hála Istennek — a zavartalan és szilárd állami rend előnyeit élvezhetik, talán nem is gondolják, milyen nehéz egy osztrák őrsparancsnok helyzete, akinek egy csekély létszámú őrszel három-négy szembenálló, szinte katonásan megszervezett politikai párt elkeseredett küzdelmei között kell rendet tartania, nem egyszer olyan viszonyok között, amelyekben a politikai iskolázottságot és óvatosságot maga sem nélkülözheti.

A legutóbbi események tizenegy csendőrhaltja nem áll egyedül az osztrák csendőrség háború utáni történetében. Halottaik száma lényegesen meghaladja a mieinkét, amiben bizonyára része van a politikai harcoknak; az is lehet, hogy a mi kettős portyázási rendszerünk talán nagyobb biztonságot nyújt a csendőrnek, mindegy: a véráldozat érdemét mellékes szempontok nem befolyásolhatják. Nem emlékezhünk tehát e többi halottaikról sem más-ként, mint a részvét és a kegyelet érzésével, még ha e halottaik egynémelyikéhez fájó emlékek fűznek is.

A magyar csendőrség tagjai mindig szívélyes, bajtársi fogadtatásra találhatnak az osztrák csendőrségnél s ezt igyekszünk mi is, ahol csak alkalmunk nyílik, viszonzni. De az érzelmi vonatkozásokon felül mindig előzékeny támogatást tapasztalunk részükről a közbiztonsági szolgálat terén is, amely a két ország között fennálló élénk gazdasági kapcsolat és személyi forgalom mellett, főképpen a határon erősen egymásra utal. Ha ennek az együttműködésnek érdeke és hasznossága kölcsönös is, azt mégis ama szálak közé kell sorolnunk, amelyek — ha szabad magunkat is ide sorolnunk — e két kipróbált csendőrség barátságának a közös hivatás terén is szilárd biztosítékai.

Néhány nappal ezelőtt a magyar csendőrség hősi halottainak emlékét ünnepeltük. Márványemléket emeltünk a katonai és csendőrerények legmagasztosabbikának: az önfeláldozásnak. Büszkéek vagyunk ennek az erénynek a magyar csendőrség történetében, sajnos, annyszor megismétlődött gyönyörű példáira, de éppen, mert ideáljaink legmagasztosabb polcára helyeztük, tisztelni tudjuk azokat akkor is, ha nem a mi sorainkból valók. Ezzel a tisztelettel szenteltük e szerény sorokat az elesett osztrák csendőrök emlékének s bennük a multjához és önmagához ezúttal is méltónak bizonyult osztrák csendőrségnek.

Közlekedési balesetek helyszínelése.

Írta: KONTRA KÁLMÁN százados.

A közlekedési balesetek, mint a növekvő és gyorsuló forgalom elmaradhatatlan járuléka, csendőri szempontból is mindinkább előtérbe nyomulnak és mind több munkát adnak az őröknek. Azok a rendészeti és általános emberi szempontok, amelyeket a közlekedés érint (testi épség, élet- és vagyonbiztonság) megkövetelik, hogy a közlekedés fejlődésének megfelelő, megelőző rendészeti szabályokat állítsanak fel és vigyenek be a köztudatba elsősorban azok, akik a közlekedés cselekvő részesei. A nagyközönség általában ellenszenvvel viseltetik minden újjal szemben, amit tanulnia kell, vagy ami „régén” másképp volt, másrészt az sem új, hogy a tömegek szemében általában kellemetlen, mondhatni gyűlöletes mindaz, ami kényelmetlen, több gondosságot, vagy esetleg anyagi áldozatot is követel.

Mivel ezúttal különösen a gépjárművek okozta közlekedési balesetekkel kívánok röviden foglalkozni, szembe kell állítanom az előbb pár szóval jellemezett tömegfelfogással a gépjárművezetőket, akik a közönnyel szemben a haladás lététeményeseinek érezvén magukat, hajlandók bővebben mérni saját jogukat mások rovására. Tény, hogy rendes esetben a gépjárművezető előnyben van a közlekedési ismereteket illetően a nagyközönség fölött, amelyből pedig tulajdonképpen maga is származik. Neki foglalkoznia kell a járművel s tudnia kell a közlekedés szabályait, mert ezekből

vizsgát tett. Minthogy élethivatása, vagy sportszeretete folytán járművével úgyszólván együtt él, gondolkodása módosul azokéhoz képest, akik gyalog járnak, vagy másfajta járművel közlekednek. A gyorsasághoz szokott gépjárművezető idegenkedik a lassítástól, vagy megállástól, amikor pedig ezt nem csak a szabály, hanem a köteles elővigyázatosság is diktálná; sokszor nem vet ügyet apró jelzésekre, vagy elmulaszt ilyeneket adni; járművét nem vizsgálja meg elindulás előtt, vagy menetközben nem áll meg, hogy meggyőződjék valamely jelentkező rendellenességről; nem számít arra, hogy gyermekek, vagy emberek tréfát követnek el vele; ő maga ugyan megtartja a szabályokat, de vakon bíz abban, hogy mások is megtartják stb. De még számtalan, a mindennapi életben előforduló rendellenes helyzet, figyelembe nem vett, vagy előre nem látható körülmény folytán is keletkeznek a balesetek — a legtöbbször mindkét fél hibájából.

Meg kell emlékezni egyes élettani és főként fizikai okokról is, amelyekről szinte azt mondhatnók, hogy abszolút baleseti okok. Ilyenek: a vezető hirtelen roszszulléte, vagy halála, a gép fontosabb alkatrészeinek nagy sebességben való eltérése, vagy működéséből más módon való kiesése, a vezetőkerék gumijának kipukkadása egy bizonyos sebességhatár felett stb., stb. Szóval ok van bőven. Nézzük, hogy állunk az okozattal?

Számtalan helyzettel és körülménnyel találkozunk szemben magunkat, ha közlekedési baleset helyszínelésével foglalkozunk. Itt is, mint a legtöbb esetben, csak irányelveket lehet adni, mert minden eset más és más. Ha valahol jó hasznát vesszük a gyakorlati szakértőknek, a közlekedési baleseteknél elsősorban. Sajnos



A magyar név.

*Magyar vagyok! Áldom érte szülőanyám,
Hányszor elmerengek régi bölcsődalán...
Csillagtalan, sötét, magyar éjszakákon
Ez a bölcsődal a hitem, imádságom.*

*Magyar vagyok! Szittya a lelkem, a vérem!
A mindenség Urát magyarul dicsérem
S imádja Istenét, ki, ahogy akarja,
Csak idegen nevét váltsa át magyarra!*

*Magyar vagyok! Hazám porszemnyi kis része,
De egy cseppben is él a tenger fensége,
Káprázatos lénye cseppjében ott ragyog:
Nevem is hirdesse azt, hogy magyar vagyok!*

*Magyar vagyok! Érzem a multak 'sebeit,
Cseh, oláh, rác névnek nincs semmi helye itt!
Hunyadi, Rákóczi, Kossuth Lajos népe
Magyar névvel lépjen a világ elébe!*

*Magyar vagyok! Ha majd elszólt a halál:
Fejfámon a vándor magyar nevet talál,
Magyar föld borul rám, mint védő, szent palást,
Hirdesse nevem a magyar feltámadást!!*

BATHÓ SANDOR.

Dékány törzsőrmester.

Írta: MOHÁCSY (MAHACS) LAJOS százados.

Élnek még a tanyavilág ismeretlen mélységeiben emberek, akik várost soha sem láttak. Szántanak-vetnek-aratnak, télen fosztókával mulatnak s az öregebbje — ha ért a betűhöz — elolvassa a kalendáriumot. Igazi anyjuk öröktől fogva s mindörökké a föld, testük s vérük a nap-sugár, ékszerük a legszebbik csillag, tisztáramosójuk az eső, ellenségük pedig csupán a jégvihar, no meg — az embertársuk.

Elmondják naponta a Miatyánkot, de a lelkük mélyéből akkor fakad fel az igazi ősi, mikor a pirkadat szétveti a sötétséget, a hajnali szellő megringatja az erőbúzakalászt s kövérbe zöldül a legelő. Ősztöneikben ma is pogányok, de nem lázonganak, hanem hűségesen hordják a nyugati szellem épületéhez az adóteglát, meg a katonavért.

Ilyen életnek indult a Dékány Sándoré is. Messze esik a Fényesdülő a falutól, városnak pedig híré se nagyon hallotta, míg aztán besorozták katonának.

S itt fordult a sora. Mikor a vonat befutott vele a városi pályaudvarra, úgy nézte a fényben úszó utcákat, mintha a mesébeli tündérország nyílt volna meg előtte. Értelmes, serény fiatalember volt abból a fajtából, ame-

azonban, rendszerint nincs érdektelen szakértő jelen, ezért a csendőr legfontosabb tennivalója a baleset nyomainak és az okozott, valamint bekövetkezett elváltozásoknak a szakértő részére való rögzítése.

A leírás lehet akár milyen jó, eredménye az olvasó elképzelésétől függ. A legjobb leírással is csak úgy érünk célra, ha az olvasó képzeletét adatok szemléltetésével mintegy megkötjük. Erre igen alkalmasak a megbízhatóan méretezett vázlatok, vagy a jól sikerült fényképek, tehát ezekhez, vagy ezek egyikéhez ragaszkodnunk kell.

Még mielőtt elindulnánk helyszínelni, rá kell mutatnom néhány olyan dologra, ami nehezé, sőt sokszor kétségessé teszi közlekedési baleseteknél az igazság kiderítését. Nagy hátrány, nálunk azonban egyenesen a dolog természetével jár, hogy a mi szempontunkból tekintetbe jöhető ilyen balesetek zöme vagy a nyílt országutakon, vagy közvetlenül azok mellett szokott lejátszódni. Ez két okból teszi nehezé a csendőr helyzetét. Egyik az, hogy távol lévén a helyszín az őrstől, a járőr rendszerint későn érkezik oda s ezalatt a nyomok elmosódnak, vagy megsemmisülnek, illetve megváltoznak; a másik, hogy a tanúk elszélednek, vagy nem kíváncsi befolyás alá kerülnek és így fontos mozzanatok tisztázhatatlanok maradnak. Itt jegyzem meg, hogy a csendőr egyik fő kötelessége a tanukat ellenőrizni, mert sokszor fantasztikus tanuvallomások hangzanak el olyasmikről, amiket az illető tanu nem is látott, vagy aminek elbírálására képtelen. Sok ember képzelete szabadon csapong, ha egy kis táptalajra talál, esetleg valami érdek is irányíthatja előadását, tehát nagy körültekintéssel kell mérlegelni a tanúk vallomá-

sát az események visszamenő, utólagos összeillesztésénél (rekonstrukciójánál).

Nézzük most már, mit kell keresnünk és mit találhatunk egy közlekedési baleset helyszínén?

A tapasztalás azt mutatja, hogy a közlekedési balesetek helyszínén — még az országutakon is — rendszerint sebesülteket és érdeklődőket, sokszor járómtorlódást és tömeget is találunk. A legelső tennivaló a sebesültek ellátása, de ez nem kötheti le teljesen a csendőrt, mert egyidejűleg az igazságszolgáltatás szempontjából is halaszthatatlan tennivalók adódnak. Ha már most teszem két főből álló járőr jelenik meg a helyszínen, osszák meg az egyidejűleg sürgős teendőket és pedig úgy, hogy míg a járőr egyik tagja a sebesültekkel törődik, a másik a nyomokat igyekszik megővni azáltal, hogy azok közvetlen közeléből eltávolítja úgy az érdekelteket, mint az érdeklődőket.

A balesetek sebesültjei részére való segélynyújtás a Közlekedési Kódex 55. §-a értelmében mindenkinek kötelessége, tehát a csendőr ebben nincsen magára hagyva. Válassza ki a jelenlévők közül azokat, akik segítségére lehetnek, elsősorban természetesen az orvost. Az orvos rendszerint úgy is jelentkezik, ha véletlenül jelen van, ami nem is olyan ritka eset, mert elég sok orvos jár gépkocsin. Használja fel sebkötöző csomagját is a csendőr, ha a — minden külterületeken is közlekedő — gépkocsi előírt felszereléséhez tartozó kötöző és fertőtlenítőszernek nem volna meg, vagy nem volna elég. Az első segély után gondoskodják a járőr a sebesültek rendes orvosi ellátásáról, vagy ha szükséges, kórházba szállításáról is. Pár mód erre: a legközelebbi örsre, vagy egyenesen az orvosnak (men-

lyik szereti s tudja észrevenni és megmérni maga körül a dolgokat, de ha nem jó irányban lökődik neki a földből felfelétörő életnek, ereje belevész a külsőségek hitványságába és zűrzavarába. Dékány Sándor is úgy zuhant bele a városi villanyparádéba, mint a lepke a lángba: megpörkölődött. Nem látta meg a ragyogás mögött a valóságot s mikor aztán letelt a katonaidéje és hazamenet megint a Fényesdülő fekete sarát taposta, keserű lélekkel gondolt vissza az örökre elveszített fényre s ellenségesen nézte a kopasz akácokat, meg a ködösen sötétlő ugart.

— Nem túrom a földet! — mondta egy este az apjának. Hallottam, hogy katonaviselteket bevesznek csendőrnek, beállok...

— S a földdel mi lesz? — szólt az öreg. — Magad vagy gyerek, ki tartja meg utánam?

— Tőlem el is adhatja! — morogta a fiú s aztán hetekig annyit sem szóltak egymáshoz, hogy mukk. Csak amolyan haragtan hallgatás volt ez, de konok...

Aztán elment a fiú a tanyáról, bevették csendőrnek. De az örsélet sem volt kedvérevaló. Ott is csak a föld szagát, a nap tűzét, a szelet, az esőt, a nyárfa zugását s a jégvihart kapta, ezért ugyan akár el se jött volna a tanyából. Megcsinálta a dolgát rendesen, de lélek nem volt a munkájában, mert rágt a féreg: hajszolta a vágy a város felé...

— Több akarok lenni, mint az apám! — mondogatta magában. — Városi ember. Őr...

Aki pedig nagyon akar valamit, el is éri. Mikor belekorosodott a törzsőrmesteri rendfokozatba, városbeli örsre került, amelynek alig volt körlete. A szolgálat

kapuügyeletből, postahordásból, miegymásból állott, ez már csakugyan városi, úri élet volt...

Dékány törzsőrmester járta az aszfaltot. Falta szemével a fényes kirakatokat s ha szivarosan végigfüstölt a Széchenyi korzón, úgy érezte, hogy elérte a célját: kikászolódott az ugarból, úr lett belőle. Őr, aki csupa-tükör borbélynál hagyja a szakállát, ki tudja válogatni a jobb filmeket, illatosítja a zsebkendőjét — s hátul, a füle mögött a haját —, szombaton este pedig manikűröztet. Mert úgy gondolta, hogy ez a különbség városi és tanyasi ember között: egyiknek a pacsuli, másiknak a föld adja meg a szagát...

Egyik vasárnap délután is sétára indult. A szivart még odabent előkészítette s mikor a bolthajtásos laktanyakapu bedördült mögötte, rágyújtott. Egy suszterinas futott el mellette s huncutkodva utánózta a körülményes műveletet. Dékány törzsőrmester odafricskázott a gyerekek, aztán ruganyosan ütemezte a lépéseket a korzó felé. Mikor azonban a Széchenyi-tér sarkához ért, gyökeret vert a lába. Szembetalálta magát két öreg tanyasival. Az apja volt, meg az anyja...

— Sándor! — ugrott eléje az öregasszony s félénken tapogatta a fényes csendőrruhát. — Jaj, de sovány vagy, szegény fiam! Ugye, sok a dolgod?...

Az öreg Dékány is megállt s várta, hogy a fiú köszöntse, de annak torkán akadt a szó. Körülnézett s úgy érezte, hogy az egész korzó őket figyeli. Az ő fényesgombos egyenruháját, meg a csizmás, fejkendős tanyasiakat. Elvörösödött s érdesen azt mondta:

— Miért nem írtak, hogy jönnek?! Menjenek be a laktanyába, majd utánuk jövök. Nekem még dolgom van...

Othagyta az öregeket s felzaklatva, dühösen vágott

tőknek) küld értesítést; alkalmas járóművön helyezi el a súlyosabb sebesülteket és orvoshoz, esetleg kórházba irányítja. Mindenesetre jegyezze fel, hogy kit kívül és hova irányított, mert erre később szüksége lehet. Ügyszintén jegyezze fel annak az adatait, aki esetleg a segílyt megtagadta, mert ezt fel kell jelenteni.

Ha nem súlyosak a sebesültek, akkor a legjobb mindjárt — tanuk előtt — ki is kérdezni őket, mert később fontos lehet, hogy mit mondtak akkor, mikor még nem volt alkalmuk a szükséghez képest átformálni vallomásukat. Hogy egyenként kell kikérdezni a tanukat, elsősorban a járóművezetőket, azt mondanom sem kell. Mint érdekes dolgot megjegyzem, hogy a megfigyelés szerint a gépjárművezetők rendszeren vagy a legkönnyebb, vagy a legsúlyosabb sebesültjei szoktak lenni a baleseteknek.

Ha már most halvány képünk van a tanuvallomásokból a történetekről, mindjárt módunkban áll ellenőrizni, esetleg megcáfolni a helyszínen látottakból a hallottakat.

Végre a tulajdonképeni (nyomok alkotta) „helyszínre” térve, az első teendő, minden befolyástól mentesen megállapítani azt, hogy mi változott, vagy változhatott és mi nem. Ha sok változás van már, akkor igyekezzünk támpontokat szerezni annak az elképzeléséhez, hogy mi lehetett az eredeti helyzet, Itt aztán, minden befolyástól függetlenül, csak a józan mérlegelés játszhatik szerepet. Ha kétségeink vannak, vagy gyengének érezzük magunkat a történetek rekonstruálására, a legjobb szolgálatot azzal tesszük, ha pontosan felmérve vázlaton igyekszünk megrögzíteni a talált helyzetet. Sokszor egy megbízható méret is döntő lehet.

neki az embersűrűségnek. Nem érezte magát hibásnak, hisz neki itt rangja, egyenruhája van, a korzón ismerősök járnak, azt pedig be kell látnia az apjának — az anyja biztosan be is látja —, hogy a csizma és fejkendő nem vág ide. Multkor is azt mondta neki egy kislány:

— Maga egy nett fiú! Nekem snájdóm van magára, Dékány úr...

Ha most ez a kislány meglátta őket, oda minden... Még jó, hogy ott a korzón a szájába nem nyomtak egy darab kolbászt: egyék, mert sovány...

Mikor úgy gondolta, hogy az öregek bejutottak már a laktanyába, maga is odaigyekezett. A napos csendőr várta:

— Csomagot kaptál, Sándor. Ott van az ágyadon.

Dékány törzsőrmester meghökkent. Erre nem gondolt. Hát nem várták meg...

— Ki hozta?

— Két öreg földid.

— Nem üzentek semmit?

— Nem. Siettek a vonathoz. Az öreg ugyan morgott valamit, hogy igyekszik a tanyára, mert nem nézheti itt az utcán a ficsurokat. Jóképű magyar az öreg, nem rokonod?

— Bontsd fel a csomagot, Pista, harapj belőle... — felelt Dékány törzsőrmester s a hangja remegett. — Nekem még mennivalóm van...

Kitámolygott az utcára. — Ficsur! — Hát ezt üzente neki az apja... Érezte, hogy nagy dolog történt vele ma este. Mert vagy ő sodródott el az apjától, vagy az tőle s lesz-e még ebből találkozás? Az öreg gögös, konok ember, büszkébb a húsz holdjára — igaz, hogy a Fényesdűlőben van —, mint a fejedelem a birodalmára. Vár-

Sohase felejtjük el, hogy szakértő számára dolgozunk. Természetes, hogy nem lehet mindenki szakértő, de a megfigyelés és az alaposággal párosult szorgalom sok hasznos adatot gyűjthet.

Legelőször a keréknyomokat keressük. Hol találhatjuk ezeket és mit találhatunk? Az úttesten, az útpadkán, vagy közvetlenül az út mellett s ez utóbbi kettőn levő tárgyakon találhatunk a) kerékgurulási, b) fékezési, c) csúszási (farolási), vagy d) ütközési nyomokat.

A guruló kerék csak kedvező körülmények között hagy maradandó nyomot. Ennek azonosítása végett jól nézzük meg, hogy milyen a kerék (méret és rajzolatok szerint), melynek nyomát meg akarjuk állapítani. A keréknyomokat könnyebben láthatjuk meg, ha hosszában nézzük, mert így az egyébként kevésbé szembe-tűnő nyomot is felfedezhetjük. A nyom iránya nem csak a helyszín közvetlen közelében, hanem attól valamivel távolabb is érdekelheti a szakértőt, ezért, ha mód van rá, vizsgáljuk azt meg az utolsó 50—100 méteren is. Ha benyomódott (mély) nyommal van dolgunk, ne tévesszen meg, hogy az esetleg szélesebb a kerék futófelületénél, mert erre nézve a kerék legnagyobb vastagsága az irányadó. Ha a kerekek több nyomot hagytak, mint kettőt, azt gondosan jegyezzük fel, mert az elfordulási ívből a vezető tevékenységére következtetni lehet.

Fékezési nyom kétféle lehet, az egyik a fékezett, de még guruló, a másik az állóra fékezett (blokkolt) kerék nyoma. A fékezett kerék nyoma erősebben bemélyülő rajzot hagy, mint a közönséges keréknyom. Ha nagyítva vizsgálunk, láthatnók, hogy a mintás nyom rajzának szélei kissé el vannak törlődve, ami a talajba

hatja, hogy az apja közeledjék, ő pedig hiába próbálná. Más a kettőjük világa. Egyiké a sötét, néma föld, másiké pedig ez a lüktető fény itt, a városban...

De ettől kezdve mintha nem ragyogtak volna olyan fényesen a lámpák, mint azelőtt. Észrevette, hogy a házak kopottak s gyűrötten, fakón loholnak az emberek az utcán. Meglátta lassanként a város igazi, küzdelmes arcát. Megfigyelte, hogy a korzón mindig ugyanazok ténferegnek — javarészt nyilván dologtalan léhűtők. — Kezdte sejteni, hogy a városi életben sem az a szép, ami az utcán csillog, hanem ami az othonokban és a tanult agyakban elrejtve él...

Hová lett a fény, ami után törte magát? S hát, csakugyan — ficsur lett volna belőle?

Aztán jött a kislány, egy jobb film s megint megbékült a várossal, hogy másnap újra rátörjön a kétség. Hovatovább egyaránt gyűlölte a tanyát s gyűlölte a várost. Fásultan robotolta a napokat és hónapokat. Sehonnaivá lett, mert nem tartozott sehová. Aki pedig sehová sem tartozik, szerencsétlenebb s szegényebb a kínai kulinál. Arca megnyúlt, kínlódván kereste a kiutat a zürzavarból, amibe jutott, de a maga emberségéből nem találta meg...

Míg aztán egy szénásszekér segített rajta. A város végén találkozott vele egy alkonyaton, amint a földéről bekanyarodott az utcába. Tetejében béreslegény ült s fűtyörészett. Dékány törzsőrmester ösztönösen lassított és lépést tartott a szekérrel. Megcsapta az orrát a szénaillat, teleszívta vele a tüdejét. Mikor a szekér elkanyarodott a mellékutca, utánanézett:

— Széna!... Haza kellene menni. De mehetnek-e? Azt mondta az apám — ficsur! Mit érti ő az én útjaimat, mi keresnivalóm lehet nekem otthon? Igen — szólt közbe a

való erősebb kapaszkodástól van. Az állóra fékezett kerék csúszó nyomot hagy, amit mindannyian ismerünk. Közönségesen azt hívják „féknyomnak”, pedig az már túlfékezésre mutat. Megjegyzem, hogy a csúszó kerék fékező hatása kisebb, mint a fékezett, de még guruló keréké. A fékezési nyomok kezdete, hossza és megszűnése fontos, mert ebből nemcsak a vezető tevékenységére tudunk következtetni, hanem támpontokat kapunk a kocs sebességének megállapításához is. Fordítsunk figyelmet arra is, hogy a csúszási féknyom előtt milyen hosszan gurult fékezve a kocs. Ezeket pontosan mérni, vázolni és jellemezni kell, mert igen lényegesek az eset elbírálásánál.

Csúszási (farolási) nyomok rendszerint kedvezőtlen tapadási viszonyok között (nedves, sáros, jeges út stb.) keletkeznek, de egyenlőtlen erőhatások is okozhatják. A legközönségesebb ilyen eset gépkocsinál az egyenlőtlenül beállított fékek, vagy pedig a kerekek különböző tapadási viszonyainak az esete (pl. mikor két kerék a kövön szalad, kettő pedig a sáros útpadkán). Ha fordulóban találunk farolási nyomokat, azonnal tudhatjuk, hogy vezetőnk a megengedettnél nagyobb sebességgel futott bele a fordulóba, ami nem ritka eset. Mivel itt nem részletezhetem mindazokat a körülményeket, amik a farolást előidézhetik, ismét visszatérek az eddig is hangsúlyozott és ezután is következő tanácsra: mérni és jegyezni.

Ütközési nyomokat találhatunk kerékvetőn, korláton, fán, házfalon, kerítésen, elgázolt emberen vagy állaton, az esetleges összeütközésben résztvevő járművön stb. Tekintettel arra, hogy ezek számtalan formában jelenhetnek meg aszerint, hogy a jármű melyik része mi-

nek ütdött neki, meg sem kísérelm a jellemzésüket. A lényeges mind ezeknél, mind a járművek összeütközésénél is az, hogy a sérülések, illetve nyomok azonosításával azt a helyzetet igyekezzünk megállapítani, ami a nyom keletkezésekor fennállhatott, mert ebből igen sok következtetést lehet levonni. Egyszerű volna az eset, ha teszem két jármű összeütközne és mindkettő megállana. Ez azonban ritkán van így, rendszerint a nehezebb jármű az összeütközés után magával viszi, tolja, sodorja vagy egyszerűen felfordítja a könnyebbet. Eközben aztán különböző további elváltozások jöhetnek létre, amiket el kell választani az összeütközési nyomoktól. Ez már azonban szakértői feladat. A mi szempontunkból az a fontos, hogy lehetőleg változatlan állapotban lássa őket a szakértő, akár természetben, akár fényképen.

Gázolásnál is a jármű előreálló, vagy kiemelkedő részei valószínűleg nyomot fognak hagyni az elgázolt, sőt kedvező esetben még lapos, de mintázott részei is, mint például a recézett hűtő. Falon, meszelt korláton, vagy kerékvetőn stb. a gumi is nyomot hagyhat, ami ilyenkor rendszerint ki is pukkad.

Ezeket vázolván, nézzünk további nyomok után, mert lehetnek még olyanok, amelyek útbaigazítást adnak.

Erősen sérült, vagy felborult gépjárműből rendszerint folyik az olaj, ami sokáig nyomot hagy. (A kifolyt benzin ritkán hagy használható nyomot.) Vérnyomokból, üvegcserepből — bár ez utóbbi kevésbé megbízható —, de különösen egyes, a földet érintő géprészek karcolásaiból megtalálhatjuk az összeütközés, vagy gázolás pontos helyét. Ezeknél figyelembe kell

lelkiismeret — de az anyám! Ő semmiről sem tehet s biztosan szenved, hogy azóta nem is írtam haza... Gonoszság ez már, vagy mi történt velem? Hát, majd meglátom otthon. Hazamegyek...

Szabadságot kért. Mikor a tanyába beköszöntött, anyja örömeiben sírva borult rá, de gyorsan letörölgette a könnyeit s a palacsintasütő után kotorászott. Nem akadt dolga ennek a szerszámnak azóta, hogy Sándor elment hazulról...

Sándor pedig kikenekedett, ahogy csak az anya főztjén lehet, majd lustán lekullogott a partra, a füzesbe. Ropogott a húsos lapú a talpa alatt, sütkérező békák ijedt, hegyes fejest ugrottak a vízbe, egy szundi-káló nádiveréb — mintha csak megismerte volna — csodálkozva mondta: — kara-kara-krií... —, majd átugrott a szomszédos nádszálra s újra csend lett...

Dékány törzsőrmester leült s unalmában nádszállal paskolta a vizet. Ráfeküdt a forró csend s már megbánta, hogy hazajött. Mi mondanivalójuk lesz egymáshoz neki, meg az apjának?

Nézegetés közben megakadt a szeme egy halászgémen. Mereven állt a madár, lesett. Egy villanás: lecsapott a hegyes csőr s egy hallal kevesebb...

— Gyilkos! — morogta Dékány törzsőrmester s elhevert a fűvön, de valamibe beleakadt a keze. Halászóbot volt, rajta a zsinór, horog, még a kukac is, ahogy siették eldobta valaki. Lehet, hogy éppen tőle futott meg...

— Orvhalász — gondolta s nézegetni kezdte a szármot, majd ösztönös mozdulattal vízbe hajította a zsinórt. Nézte, mint fut a dugó, majd hirtelen forogni kezd, helyben marad, aztán lefűrődik a mélybe...

Dékány törzsőrmesteren izgalom bizsergett végig.

— Nofene! Ez levitte... — s nagyot rántott a zsinóron. Ívben repült ki a fűre a hal...

Aztán észbekapott, hogy nincs halászejgye, gyorsan belökte a pontyot a vízbe, összetörte s utánadobta a botot is. A hal kábultan szántotta a víz színét, a meder közepén magasra vágódott, aztán eltűnt, csak a víz karikázott utána...

Dékány törzsőrmester pedig nézte a karikákat, aztán az elcsendesülő víztükörben feléledt előtte a múlt. Hogyan bújta a nádaszt az apjával cigányhal után, pedig véresre marták a szunyogok. Majd megették s mégis... El nem maradt volna egy nagyhalászatról a világ minden aranyáért... Versenyt úszott a víz alatt a vadkacsával is...

Szétnézett. Szemben sás szegélyezte a partot, bársonyos levelei ismerősen, nyugodt csendben álldogáltak. A gátoldal egyetlen virágszőnyeg, fölötte végig a gáton fűz-lomb. Szellő suhogtatja meg a nádaszt, megrebbentek a nyárfalevelek, aztán megint csend lett. Olyan, de olyan csend, hogy azt már Dékány törzsőrmesternek is meg kellett hallania...

Sokszor nézte már a partot, de csak most látta meg. Ráeszmélt, hogy ő is örökkévalóan idetartozik, akár a dongó, amely a füle mellett zúgott el s leszállt egy virágra. S amit félórával előbb még nyomasztó csendnek érzett, most megtelt ezernyi hanggal, színnel s mozgással, — élettel. Igen, most már kezdi érteni..., de hogyan, hogy ezt csak most látta meg?... S ekkor észébe jutott a város. Mert miből is áll ott az élet? Három utcasarok, kávéház, mozi, házmaster s néhány megvasalt akácfa... Ez a városi ember egész világa. A nyár azt jelenti számára, hogy a télkabátot ledobhatja, a tél pedig, hogy vegye fel újra. Szűz nap soha nem süti, tiszta eső nem mossa, friss szél nem fészíti

venni azt is, hogy az olaj szétfolyik, vagy — a vérnyomokkal és üvegcséréppel együtt — szét is gázolhatják. Egyes géprészek karcolásaiból eredő nyomoknál, azok kezdetére és haladási irányára fordítsunk gondot és igyekezzünk megállapítani, hogy azt mi okozhatta.

Vannak olyan dolgok is, amelyek segítségével a vétkes járóművezető pillanatok alatt képes a helyzetet a maga javára fordítani. Épp ezért meg kell akadályozni, hogy érdekelt fél, akár a sajátjához, akár a másik gépjárműhöz hozzányulhasson. Ilyen gyorsan előidézett változás lehet a világítás eloltása (átkapcsolása) vagy felgyújtása, irányjelző utólagos kicsapása, sebességváltókar állásának változtatása, sebességmérő visszamaradó mutatójának az elállítása, vagy éppen valamelyik fontos gépalkatrész megrongálása, amire aztán, mint rajta kívül álló okra, hivatkozhatik a vezető.

Végül fel kell jegyezni olyan adatokat, amikre később szükség lehet. Ilyenek: a baleset időpontja, látási viszonyokat befolyásoló körülmények (köd, eső, hóesés, hófúvás, zivatar, viharos szél, szürkület) az úttest állapota (száraz, poros, nedves, sáros, havas, jeges, síma, gödrös, a kőpálya szélessége, az útpadka állapota stb.) mind olyan adatok, amik felett könnyen elsiklik figyelmünk, mert talán az adott helyzetben természetesnek találjuk, ha egyáltalán észrevettük.

Már a fentiekből is kitetszik, hogy akkor helyszínelőnk eredményesen, ha legalább az itt megemlített főbb körülményekre kiterjedt a figyelmünk. Feljegyezhetünk és leírhatunk azonban még számtalan adatot is. Jó munkát csak akkor végeztünk, ha vázlatban, vagy

fényképen is megörökítettük a dolgokat. Tudom, hogy sokak számára nagy feladat a vázlatrajzolás, főként azok idegenkednek tőle, akik gyakorlatlanok benne. Ezen csak úgy segíthetünk, ha nem kívánunk mesteri rajzokat, hanem kevesebbel is megelégszünk. A legsebben kiállított rajznál is többet ér akár egy kezdetleges, ha megbízható méreteket tartalmaz. Ezért, ha más eszközünk nincsen, elő a centiméterrel és a helyszínen készített kis vázlatunkba írjuk be pontosan az összes fontosnak vélt méreteket.

Ha fényképező van kéznél, vagy éppen fényképezőgépünk van (egy-egy közlekedési járőröknek már van) nem szabad sajnálni a pár filléren beszerezhető lemezt, vagy filmet. Ha nyomot akarunk fényképezni, azt jelöljük meg, (pl. keréknyomot krétavonallal, mésszel, vagy fehér porral), hogy szembetűnőbbé tegyük. Vigyázzunk a fényképezőgép beállítására és ne csak a fényképezés szempontjait vegyük figyelembe a felvételnél, hanem azt is, hogy mi a célja a készítendő képnek, mit akarunk megörökíteni. Ha nagyjában vízszintesen fekvő nyomokról akarunk használható képet kapni, azokat a helyzetadta körülmények között, lehetőleg magasról vegyük fel. Ha járóművek sérüléseit akarjuk megörökíteni (persze mindkettőt, nemcsak az egyikét) a felvételeket úgy készítsük, hogy a képen megjelölhessük azt a részt, amit a leírásban jellemezni akarunk. Minél több felvételt és minél több oldalról készítsünk, annál jobb.

Ne feledjük azonban, hogy a fényképezés — bár igen értékes a részletek megörökítése tekintetében — csak ritkán teszi nélkülözhetővé a jól méretezett vázlatot, mert ez a teljes áttekintés adására hivatott segédlet.

meg a tüdejét. Van, amelyik nyolcvan évig elcsavarog az aszfalton anélkül, hogy egyszer is látta volna a felkelő napot. Minek élt az akkor? Min örült s min búsult? Hasznon, vesztésen...

Felkapta a fejét Dékány törzsőrmester:

— Igen, itt az igazi, idekint! Szabad a szem útja s ha éppen úgy jön belülről, akkorát kurjant az ember, amilyent akar. Úgy él, amint az Isten a földbe, a nap alá, a folyó mellé, fák, füvek és nádverebek közé odateremtette...

Felállt, belenézett a lángoló napba, kifeszítette a két karját, mintha a régi, petrencehordozó erejét próbálgatná, aztán ledobta magáról a ruhát s úgy omlott bele a rég látott folyóba, akár érkezéskor az anyja karjába...

Fürdés után füttyöreszve ballagott be a tanyába. Akkor közeledett az apja is a tarlón át. Meglátta, eléje ment.

A csendben üldögélő búzakereszttek között jöttek egymás felé, apa és fiú. Egyik kitisztult aggyal s kitárt lélekkel, a másik még tövissel odabent és bizalmatlanul, de őt is húzta a mágnes a fiatalabbik Dékány felé. Keményen ráharapott az öreg a csutorára s azt mondta magában:

— Ni, ez a Sándor! Hát meglássuk, mit akar?! — Csátára készülődött a vén szittya a ficsurok ellen...

Forró láva zuhant alá a napból, lélek sehol a határban, még a szöcskék is kelletlenül ugrándoztak a két ember lépte nyomán ebben a renyhe-időben. S azok ketten repültek a lelkükkel egymás felé, de a lábuk csak tempósan, meggondoltan taposta a tarlót. Ha nem mutaták eddig, hogy fáj valami, nem mutatják most a másikat sem...

A jegenyénél találkoztak. A fiú mosolyogva, tiszta tekintettel nézett az apjára:

— Megjöttem apám, hogy megkövessem...

Az öreg kivette a pipát a foga közül, kicsit hümmögött meglepetésében s azt mondta:

— Nem éngem bántottál meg, hanem ezt ni, a földet...

— Azt már megkövettem — szólt csendesén Dékány törzsőrmester.

— Hogy-hogy? Tán itthon maradsz? — csillant fel a szeme az öregnek.

— Nem maradok édes apám, de nem is megyek el többé a földtől. Soha. Itt a helyem, ha csendőr vagyok is. Én is idetartozom s egyszer majd visszajövök a tanyába. De addig csendőr maradok. Portyázom a földeket s úgy érzem, hogy mind az enyém, amit a szemem befog, mert én vigyázok rá, hogy zöldüljön, beérjen a búza... Minden az enyém itt apám, az ég, a nap, a föld, akármit mond is a telekkönyv, mert az csak a hasznát dirigálja. Pénzem pedig van nekem annyi, amennyi kell...

Az öreg elgondolkodott s aztán feltette a kérdést:

— Hát a város?

— Ott is jó, ha éppen ott kell lenni. De itt az igazi... Most már megnyugodott az öreg. Rátért a dolog okosabbik részére:

— Meddig a szabadságod?

— Tíz napig.

— No, akkor jó. Addig becsépelünk. Megvan még a régi gúnyád, ha segíteni akarnál?

— Kettő helyett is apám! — felelte Dékány törzsőrmester és elmorzsolt a tenyerén egy kalászt, hogy megnézze, milyen a szem...



Csendőrnapi altiszti bajtársi ebéd a buda pesti csendőrlaktanya altiszti társalgójában.

Baromfitenyésztés az örsökön.

Írta: Dr. RÓNAI SÁNDOR alállatorvos.

A háború utáni években a baromfitenyésztés igen magas fokra emelkedett, ami abban leli magyarázatát, hogy a baromfi mellett, hogy értékes táplálékot szolgáltat húsa és tojása révén, hasznosított kiviteli cikk is s mint ilyen, igen jövedelmező ügy egyeseknek, mint az országnak.

Az alábbiakban a baromfiak tenyésztésével, gyakoribb betegségeikkel, a betegségek elleni védekezéssel kívánok foglalkozni, szem előtt tartva az örsök által folytatott baromfitenyésztés kívánalmait és lehetőségeit.

Minden örsön van kisebb-nagyobb baromfiállomány. Ez az állomány azonban külföldi fajtajú, innen-onnan összeszedett baromfiak keveréke, melyre azt mondani, hogy „tenyésztet”, nem lehet. Pedig, ha meggondoljuk, hogy ugyanazon fáradsággal, ugyanazon költséggel értékesebb, gazdaságosabb és szebb tenyésztet tudnánk létesíteni, rájövünk arra, hogy érdemes a kérdésnek figyelmet szentelni. Természetes, hogy az ilyen tenyésztet több munkát, szakértelmet és kitartást követel, de végeredményben a munka meghozza a gyümölcsét.

A baromfitenyésztés alapfeltételei a megfelelő hely ölakkal, továbbá egészséges tenyészanyag kiválasztása és beállítás. Ez a két feltétel minden örsön megvan, mert majdnem minden örsnek van tágas udvara vagy kertje, jó tenyészanyag pedig ma már mindenütt beszerezhető, mert ma már mindenfelé vannak szép baromfitenyésztetek. Mindenesetre azonban nagy gondot kell fordítani arra, hogy a tenyésztőrzset, még ha drágábban is, olyan tenyésztőnél szerezzük be, akinek jó hírű tenyészete van és így garanciát nyújt arra, hogy a vevőnek tenyésztésre alkalmas és árnak megfelelő értékű anyagot ad.

Baromfitenyésztet felállításánál elsősorban szem előtt kell tartani azt a körülményt, hogy a baromfiak száma arányban legyen a telep területével és az ólak befogadóképességével. Az ólak szellőztethetők és minden részükben könnyen tisztántarthatók legyenek. Télen védelmet (meleget) nyújtsanak úgy a baromfiaknak, mint a tojásoknak. Nem kevésbé fontos a baromfiak célszerű és okszerű takarmányozása sem, mely másként alakul a tojó- s másként a húsbaromfiaknál. Ha húsbaromfiakat akarunk nevelni, akkor a takarmányt úgy állítjuk össze, hogy minél rövidebb idő alatt minél nagyobb súlyt tudjunk előállítani. Tojóbaromfi nevelésénél, ami az örsök szempontjából kívánatosabb, figyelembe kell venni azt, hogy a baromfiak olyan eleséget kapjanak, amelyben nemcsak a test fenntartására szolgáló anyagok foglaltatnak, hanem azok is, amelyek a tojás fő alkotórészei s amelyek a tojástermelést szaporábbá teszik. A takarmányozásra később fogok rátérni.

Fontos a baromfitenyésztésben a tisztaság. „A tisztaság fél egészség” — tartja a közmondás. Kellő tisztasággal sok betegségnek, járványnak vehetjük elejét, mellett a tisztaság a tojáshozamra is jó hatással van. E célból szükséges az ürüléknek minél gyakoribb eltávolítása az ólaktól, az üllőrudak lemosása, a tojófélszkek kitisztítása, szalmájuk kicserélése.

Nézzük közelebbről, hogy a fenti követelményeknek legjobban megfelelő baromfiól hogyan épül és milyen tartozékai vannak. Az ól tiszta, száraz és levegős helyen állítandó fel — tehát nem fák alatt, mert a fák az óltól a napot elfogják. Az ajtók délre, vagy délkeletre nézzenek. Ott, ahol a kerti vetemények miatt a baromfiakat nem engedhetjük szabadon, a baromfiak számához mért kifutót kell létesíteni. Ha tenyésztetünk nemcsak tyukokból, hanem libákból és kacsákból is áll, a kifutót ezek részére külön-külön elkerítjük, mert más és más takarmányozást igényel-

nek. Az ólak méretei és befogadóképessége szempontjából a célnak legjobban megfelelő baromfiól belül legalább 2 méter magas, hogy benne a tisztogatás könnyebben történhessék, hátul a magasság lehet 1.50—1.80 méter, hogy a tető lejtése is meglegyen. A befogadóképességet illetően 10 baromfi részére 2.5—3 négyzetméternyi területet kell számítani, több baromfi részére ezzel arányosan természetesen nagyobb terület szükséges. Az ólak építési anyaga: kő, téglavagy fa lehet aszerint, hogy melyik építési anyaghoz jutunk legkönnyebben és legolcsóbban. A kőből épült ól erősebb és tartósabb, de drágább, mert hogy a kőből vagy téglából épített ól a téli hideg ellen kellő védelmet tudjon nyújtani, a falnak 1—1 és fél téglavastagságúnak kell lennie. Az örsök szempontjából legjobban megfelel a faól, melynek felépítéséhez ócska gerendák, selejtes vasúti talpfák igen jól felhasználhatók. Az ilyen faólak tartósságát növeljük, ha téglavagy kőalapra építjük azokat s kívül az ólat, hogy az időelőtti elkorhadástól megóvjuk, kátrány-lemezzel fedjük be. Belül benádazzuk és bevakoljuk, ami azért célszerű, mert az ilyen ólat — nem lévén deszkahasadékok, ahova a különböző élősködők elbújhatnak — jobban tisztán tudjuk tartani. Az ólak padozata lehet természetes talaj, vagy ócska gerenda. Előbbi olcsóbb és megfelelőbb is, csak az a fontos, hogy a talaj száraz legyen, szükséges tehát, hogy a környező talajnál legalább 30 cm-el magasabban feküdjék. Legcélszerűbb a homokos talaj, mert az legkönnyebben tisztántartható azért, hogy a homok felső rétegét időnként eltávolítjuk. Célszerű az ól padozatának széleit téglával körülvenni, hogy a görény és egyéb ragadozók bejutását megakadályozzuk.

Köztudomású, hogy a baromfit „zsákból etetni” nem olyan gazdaságos, mintha a baromfinak szabad kifutója van s jóformán — különösen nyáron — maga keresi meg az eleségét. Ott, ahol ez a virágos, vagy veteményes kert miatt nem lehetséges, zárt kifutót kell létesíteni. Előnyös, ha ez a zárt kifutó gyepes, fás helyen van, mert itt a baromfi talál magának fűvet, rovarokat stb., emellett a fák árnyékában nyáron védelmet is talál a nap ellen. Viziszárnnyasok ólja sokkal egyszerűbben épülhet, mint a tyúkoké, mert ezek a hideg iránt kevésbé érzékenyek, nem repülnek, tehát olyan magas kerítés sem kell. Talán fölösleges is mondani, hogy ami a tyúkféléknek a tágas, gyepes kifutó, az a viziszárnnyasoknak a víz. Tehát azokon az örsökön, ahol a közelben víz van, célszerű ezen fajták tenyésztése.

Fontos a tenyésztés szempontjából, hogy az ólak jó levegője legyen. Elcélből az ól tetőzetének közepén négy deszkából szellőztetőt készíthetünk olymódon, hogy a szellőztető alsó vége az ólba 10—20 cm-re benyúljon s egy bádoglemezzel elzárható legyen. A szellőztető felső, szabadon álló vége zárt, a két oldalán van egymással szemben egy-egy nyílás. Ha azonban ilyen szellőztetőnk nincs, célszerű az ólak ajtaját napközben, amikor a baromfiak szabadon vannak, nyitva tartani.

Lényeges berendezése a baromfiólnak az üllőrúd. Egy ólban több üllőrúd helyezhető el, egymástól 35—50 cm. távolságban, a talajtól pedig 30 cm magasságban. Hosszúságuk a tyúkok számától függ, egy tyúkra 15—20 cm-t szoktak számítani. Az üllőrúd két vége valami a falba erősített vaskampóra támaszkodjék, de úgy, hogy a faltól legalább 2—4 cm távolság válassza el, hogy a falon mászkáló élősködők az üllőrudakra rá ne mászhassanak s a baromfiak éjjeli nyugalma ne zavarhassák, mert ez a tojáshozam csökkenését vonná maga után. A rudak úgy legyenek az azokat tartó vaskampókhoz erősítve, hogy onnan könnyen kivehetők és letisztíthatók legyenek.

A tenyésztés szempontjából — mint említettem — első kérdés, hogy hús- vagy tojóbaromfi tenyésztésére aka-

runk-e berendezkedni. Ennek megfelelően tenyésztésünkbe olyan kakast és tyúkokat állítunk be, melyek hibátlan állatok, a fajtajellegét magukon viselik, mert csak így számíthatunk életképes és hasznos utódokra. Miután pedig baromfiaknál az apaállattal (kakassal) több tojó párosodik, az utódok nagyobb része fogja az apaállat tulajdonságait örökölni, mint az anyáét. Az apaállatoktól mindennek előtt megköveteljük, hogy tipikus példányok és hibánélküliek legyenek és olyan tulajdonságúak, melyeket az utódokra át akarunk örökíteni. Aszerint tehát, hogy valaki tojó- vagy húsbaromfi tenyésztésére akar-e berendezkedni, tudnia kell ezen két típus főbb ismertető jeleit.

A jó húsbaromfitól azt kívánjuk, hogy az sok és izletes húst szolgáltatson, a teste legyen tömört, hengeralakú, a hát középhosszú és lehetőleg egyenes, mert az ilyen hátra a húsfelrakodás tökéletesebb, mint ha akár le-, akár felfelé ívelődne az. A külalaktól a hús mennyisége mellett annak minőségére is lehet következtetni: a durva, vastag csontozatú és lábú baromfi húsa durvább rostú, mint a finom, vékony csontozatú és vékonylábú baromfié, melynek húsa gyenge, leveses szokott lenni. Sokan azt tartják, hogy a fehérbőrű, fehér- vagy hússzínű lábú tyúkok húsa finomabb, mint a sárgabőrű és sárga- vagy feketelábú nyúkoké.

Ami a tojóbaromfiakat illeti, ezeknél nem elég az egyes fajtákat elbírálni, hanem az egyedeket kell bírálat tárgyává tenni, mert ugyanazon fajtába tartozó, hasonló alakú baromfiak között is akad jó és kevésbé jó tojó. Általánosságban a tojó tyúkok hátsó része mély, úgynevezett tojóhas. Jó tojónak mondható az a tyúk, mely évenként 150—160 tojást tojik. Ezt a tojásmennyiséget a jó tojó tyúk 9 hónap alatt tojja. Ugyanis le kell a 12 hónapból számítani a kotlást, a vedlési és a pihenési időszakot, mely 3 hónapra tehető s amely idő alatt a baromfi nem tojik. Ha tehát 9 hónap alatt tojik 150—160 tojást, az egy hónapban 16—18 darab. Fontos még a jó tojók kiválogatásánál az is, hogy megfigyeljük, milyen évszakokban tojja a tyúk a tojásokat. Sokkal értékesebb ugyanis az a tyúk, amely tojásainak nagyobb részét a késő őszi és téli időszakban rakja le, mert ilyenkor a tojás drágább szokott lenni, mint egyéb időszakban. Addig, amíg tenyésztünk minden tagját nem ismerjük a tojóképességet illetően, célszerű a tojás-termelést minden tyúknál ellenőrizni. Erre a célra szolgál akár a tojással magával, akár pedig a csapóajtós tojófészekkel való ellenőrzés. Előbbi ellenőrzési módnál az egyes tyúkok külön-külön megjelölendők, legcélszerűbben a lábukra helyezett és számmal ellátott alumíniumgyűrűkkel. Ilymódon minden nap feljegyezhetjük a tojók lábszárgyűrű-számát, mely az ellenőrzés végén megmutatja, hogy melyik tyúk mennyit és mikor tojt egy év alatt. Kíváncsú az első időszakban a tojásokra is ráírni a tojó tyúk számát. Ez azért szükséges, mert ilymódon megismerjük azokat a tyúkokat, melyek tojásai továbbtenyésztésre nem alkalmasak vagy nem kívánatosak és ha a szükség úgy kívánja, azokat kiselejtezzhetjük.

A tojások időrendi megszámozásának s a tojó tyúk száma ráírásának a keltetés szempontjából is jelentősége van. Ezekből láthatjuk, hogy melyik tyúktól származik a tojás, jó tojó-e az, mert természetesen a jó tojó tyúk tojásait fogjuk elsősorban felhasználni tenyésztés céljaira. A tojások, melyeket a tyúk alá rakunk, lehetőleg 8—14 naposak legyenek. Ha a tojást saját tyúkunk tojta, nem hozattuk, akkor 21 napos



Csendőrnapi a biharkeresztési őrön.

tojást is tehetünk a kotló alá, ha azonban a tojásokat máshonnan hozatjuk, akkor nem célszerű 14 napnál idősebbet eltenni, ezeket is úgy, hogy elrakás előtt két napig hűvös helyen pihentetjük.

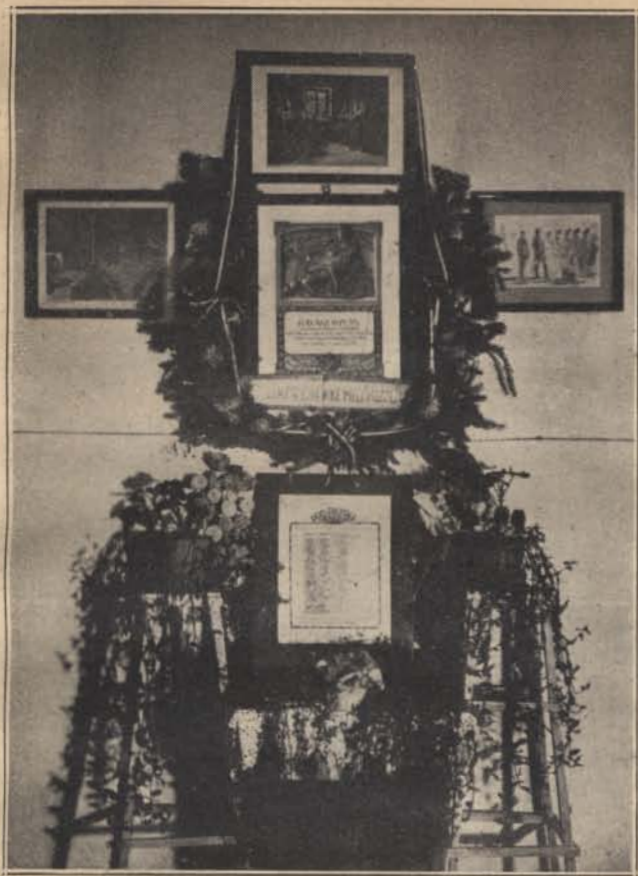
A keltetésnek kétféle módja van, ú. m.: a természetes és mesterséges keltetés. Kis tenyészetek létesítésére, melyek az őrök céljainak megfelelnek, a természetes keltetés elegendő, ezért az alábbiakban ezzel foglalkozom részletesebben, míg a mesterséges keltetésről csak általában fogok megemlíkezni.

A tojásokat, mielőtt a kotló alá raknók, langyos vízben meg kell mosni, de úgy, hogy a rázkódtatástól megkíméljük. Egy kotló alá legcélszerűbb 10—12, nagyobb testű alá 15—19 tojást rakni. Többet nem ajánlatos azért, mert a kotló azokat nem tudja időnként forgatni és kellőképpen eltakarni, így a szélen lévők nem kapnak egyenlő meleget, a már fejlődésnek induló embrió elpusztul bennük, a tojások megzúpnak. Keltetőhelynek bármilyen zárt helyiséget felhasználhatunk, de mindenesetre olyat, ahol a többi tyúk a kotlót nem zavarja. Ha több kotló ül egy helyiségben, azokat le kell fedni, hogy össze ne marakodjanak. A keltetőhelyiségbe homokot, vagy hamut helyezünk, hogy a kotló abban időnként megfürödhessen és ezáltal a tollai közt élősködő férgectől némileg megszabaduljon. Ez fontos a kotló nyugalma szempontjából, mert egyébként vagy a keltetésnél gyakrabban leszáll a tojásokról, vagy gyakran feláll tollázkodni, mind a két esetben a tojások kihűlnek. Keltetőnek megfelel akármilyen fonott kosár

vagy láda, melynek aljára célszerű követ tenni, hogy könnyen fel ne boruljon, a fészekbe pedig tiszta, nem túl hosszúszerű szalmát rakunk.

A keltetés sikere szempontjából fontos a kotló kiválasztása is. Evégből a kotlót, melyet keltetésre akarunk felhasználni, először kipróbáljuk oly módon, hogy a fészekbe 3—4 fa-, vagy gipsztojást helyezünk s arra tesszük rá a kotlót. Záptojások aláhelyezése nem ajánlatos, mert az ilyen tojásban fejlődő gázok a tojást esetleg szétrepesztik, a keletkező nagy bűz pedig még a legjobb kotlót is elriasztja. Olyan kotló alá, amelyik 3—4 napig nyugodtan ül az áltójásokon, a hozzá közelé felé csőrével kapkod, miközben tollazatát felborzolja és erősen kotyog, nyugodtan aláakhatjuk a tojásokat, az meg fog felelni. A kotlóval legjobb szemeskukoricát etetni s gondoskodni kell, hogy állandóan friss vizet kapjon itatás alkalmával. Az etetésnek és az itatásnak naponként ugyanazon időben kell történnie, hogy a kotló ezt megszokja s így nem száll le gyakrabban a tojásokról. Helytelen dolog a kotló fészke előtt otthagyni a takarmányt és a vizet, mert a kotló ezeket látva, gyakran le fog szállni a fészekről. Elég, ha a kotló naponként 15—20 percig van lenni a tojásokról.

A csibe felnevelése és hasznosítása szempontjából legjobb, ha azok március hónapban kelnek ki, mikor az idő már megengedi, hogy a csibék néhány órát anyjukkal együtt a szabadban töltsenek s friss, zöld fűvet csipegessenek. A márciusi csibék, mire az őszi hidegek beáll-



Az idei csendőrnapon a csömöri őr is bajtársi kegyelettel díszítette fel a hősi emléklapot.

nak, már annyira fejlettek, hogy a betegségeknek könnyebben ellenállnak és tenyészképességük is jobb, mint azoké a csibéké, melyek későn kelnek. Azonban gyorsan fejlődő fajta, mint pl. a magyar parlagi tyúk, nem késő az április—májusban való keltetés sem. Ha igen korai csibéket, még a márciusiaknál is korábbiakat akarunk, elérhetjük, ha van tojó pulykánk. Ugyanis, amíg a tyúkok márciusnál előbb nem igen szoktak kotlani, addig a pulykánál a kotlást mesterségesen is előidézhetjük a következő módon: 2—3 darab meleg vízben felmelegített fa-, vagy gipsztojást teszünk a fészekbe, erre a pulykát rátesszük s leborítjuk úgy, hogy felállni ne tudjon, legfeljebb csak felguggolni. 2—3 nap múlva a pulyka lábai úgy elzsibbadnak, hogy nem tud felállni, kénytelen ülve maradni és kotlani kezd. Mikor aztán már fedő nélkül is nyugodtan ül, bátran alá rakhatjuk a tojásokat. Pulyka alá természetesen több, 20—25 tojást is rakhatunk. A kotló alá tett tojásokat a 8. és a 15. napon szokták „lámpázni”, hogy a terméketlenek a kotló alól eltávolíttassanak, ennek azonban csak nagyobb tenyészeteknél van jelentősége, ott, ahol kisebb tenyészet van, nem esik számításba, ha 15—20 tojás közül 2—3 záp marad.

A tojásból kikelt csibéknek az első két napban táplálékra nincs szükségük, mert a tojás sárgájából a küldöknyíláson keresztül felszívódott annyi tápanyag, amennyi erre az időre elegendő. Két nap elteltével kezdjük csak etetni a csibéket, még pedig az első 5 napban legmegfelelőbb takarmány részükre a köles. Etetjük őket 2 óránként, de mindig csak annyit szórunk fel nekik, egy tiszta papírlapra, amennyit könnyen elfogyasztanak. A megmaradt részt, amely rendszerint bősárral szennyezett, kiöntjük. Az 5. nap elteltével adha-

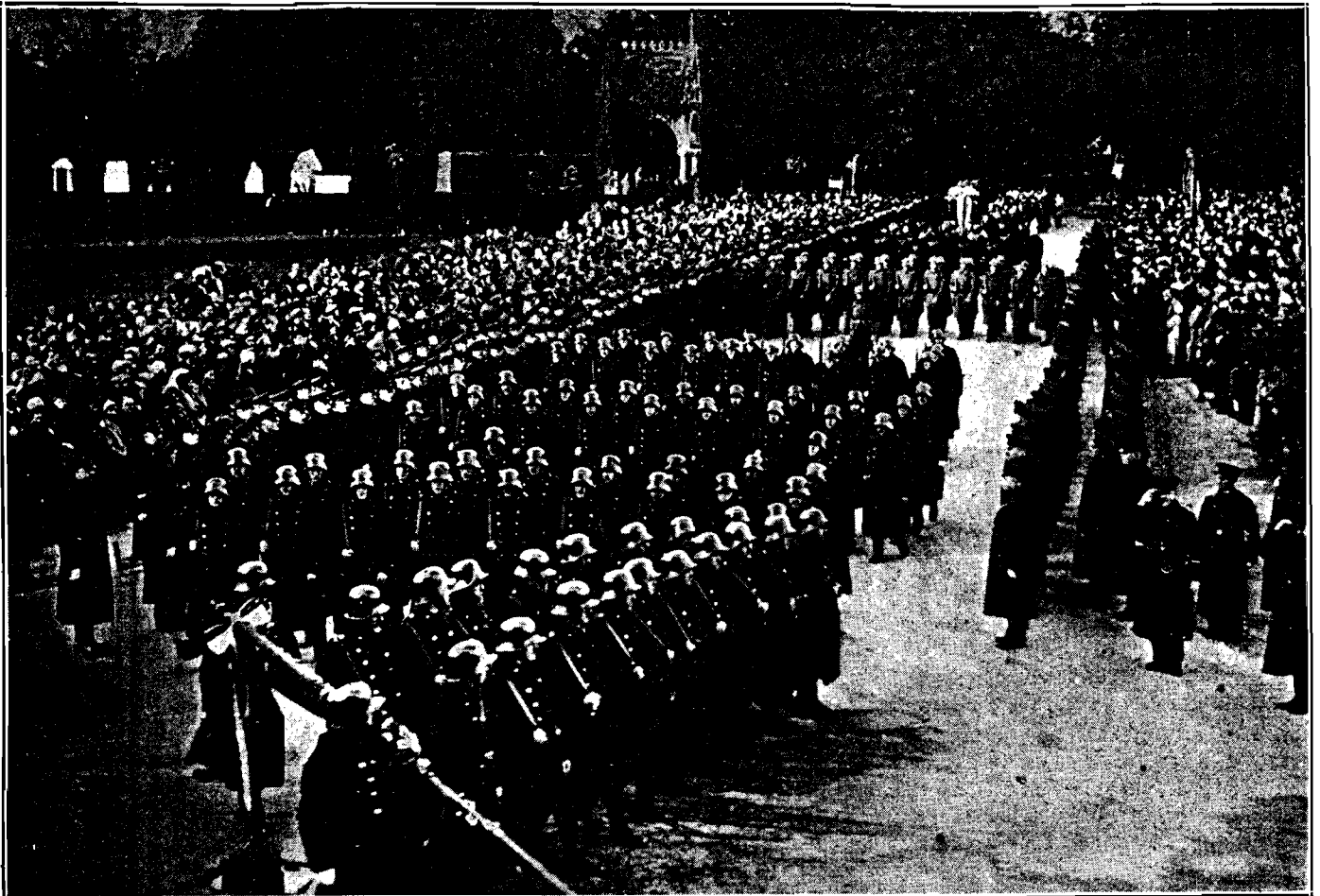
tunk a csibéknek lágy eleséget, nevezetesen tengeridarát vízzel, vagy még célszerűbben tejjel keverve úgy, hogy a keverék ne pépes, hanem inkább morzsás legyen. A 3. héttől kezdve már adhatunk nekik durván darált tengerit, a 4. héten pedig felváltva törmelék-búzáat vagy árpát és tengeridarát. Célszerű ebben az időben zöldtakarmányt is adni a csibéknek, felaprított fűvet, lóherét, répalevelet, salátalevelet, ha azonban ezek még nincsenek, apróra vágdalt sárgarépa is megfelel. Napjában kétszer etetjük őket, korán reggel és késő este és minden etetéshez friss, de nem túlhideg vizet adunk nekik. E célra sokféle alkalmas itatóberendezés van forgalomban, amelyek közül az agyagedények a legalkalmasabbak, melyek a vizet állandó hőfokon tartják, de ezek is olyanok legyenek, hogy a csibék abba ne tudjanak bele menni, nehogy a vizet bepiszkítsák és pelyhes tollaikat bevizezzék, mert a nedvesség és a nyirkosság a legveszedelmesebb a csibékre. Amikor a csibéket már a szabadba engedjük, sohasem szabad ezt a harminc felszállása előtt tenni. 5—6 hetes csibéknek, ha akár helyszűke, akár tartós rossz idő miatt a szabadba nem mehetnek, kell adnunk csontlisztet is. Ebben a korban már háromszor etetjük őket napjában, még pedig reggel tengerit vagy árpadarát, zöldtakarmánnyal és csontliszttel keverve, délből szemés takarmányt, ú. m. búzát, árpát vagy durván darált tengerit adunk nekik, este a déli etetéshez hasonlóan takarmányozzuk őket. Természetesen, ahol csak mód van erre, legjobban, ha csibéket a szabadba engedjük, ahol azok különböző rovarokat szednek fel s ezek a csontlisztet is pótolják. Hathetes kor után a csibéknek a felnőtt baromfiak takarmánya adható, 8—10 hetes korban pedig anyjuktól elválasztjuk és részükre bőven szalmázott ólat biztosítunk.

A mesterséges keltetés célja a tömegtermelés s azért ezt olyan tenyésztők alkalmazzák, akik a bromfi-val kereskednek. Kis tenyészetekben, saját használat céljára tökéletesen megfelel a kotlóval való keltetés. A mesterséges keltetés keltetőgépekkel történik, melyekből sokféle van forgalomban. Lényege mindenkünn az, hogy olyan hőfokot (39—41 C), állítson elő, amilyen a természetesen keltető kotló hőfoka.

Amint már fentebb említettem, a baromfiak takarmányozása függ a tenyésztés céljától, hogy t. i. tojás- vagy hústermelő baromfiakat tenyésztünk-e, függ továbbá az állatok életkorától, a talajviszonyoktól és az évszakoktól. Takarmányozni nem lehet egyöntetűen. Más-ként takarmányozzuk a különböző korú baromfiakat, más-ként vedlés és keltés idején.

A szárnyasok takarmányozásánál figyelembe kell vennünk mindig a takarmány olcsóságát, szem előtt tartva természetesen azt a közmondást is, hogy: „olcsó húsnak híg a leve.” Ugyanis, ha a takarmány olcsó és így csekély tápértékénél fogva nem ad — akár húsból, akár tojásban — olyan hozamot, mint a drágább takarmány, melynek úgy a hús, mint a tojástermelésre fokozó hatása van, azt látjuk, hogy a jobb takarmány ára bőven megtérül a nagyobb hozamban.

A helyes takarmányösszeállításához ismernünk kell a baromfiak tápanyagszükségletét. A szárnyasok takarmányozásához mindazon takarmányfélék szükségesek, melyek az állati test alkotórészeit tartalmazzák. Miután egy takarmányféleségekben ez mind nincs együtt, önként adódik, hogy a baromfiak takarmányát többféle takarmányból kell összeállítani. Az állati szervezetnek szüksége van szerves és szervetlen tápláló anyagokra. Az



A bécsi lázadás karhatalmi áldozatainak temetése.

előbbieik csoportjába tartoznak a fehérjék, zsírok és a szénhidrátok, az utóbbi csoportba pedig a mész, magnézium, vas, foszfor stb. A szervetlen anyagok közül baromfiaknak különösen fontos a mész és foszfor; főleg a tojástermelés szempontjából.

A takarmánynak oly módon való összeállítása, hogy ezek a tápanyagok helyes arányban jussanak az állat szervezetébe, tudományos kutatásokon, részben pedig gyakorlati tapasztalatokon alapul.

A takarmányösszeállítás mibenlétét csak lényegében említem meg, miután a gyakorlatban ezt keresztülvinni olyanok részéről, akiknek a kellő berendezkedésük nincs meg, úgysem lehetséges, a táblázatot inkább csak példaként mutatom be.

A takarmányösszeállítás a következőképpen történik: minden takarmányról, akár szemes, akár zöld vagy gumós, táblázatok mutatják, hogy mennyi zsírt, fehérjét, keményítőt, cukrot stb. tartalmaznak. Nézzük, miként alakul a számítás a szárnyasoknál? Alapegységül véve egy 2 kgr átlagsúlyú tojó tyúkot, kérdezzük, hogy egy ilyen tyúknak a fenti tápanyagokból mennyire van szüksége? Tojó tyúknál ez két tényezőből áll:

A végzett kísérletek tanúsága szerint naponként kell: 8—10 gr emészthető fehérje; $\frac{1}{2}$ —1 gr zsír; 40—60 gr szénhidrát (keményítő, cukor).

Figyelembe véve, hogy tojó tyúkról van szó, számításba kell venni, hogy mennyi tápanyag kell egy tojás előállításához. Feltesszük, hogy egy tojótyúk hetenként 5 db 60 gr-os tojást tojik, úgy az egy hét alatt tojt tojások súlya 300 gr. Egy 100 gr súlyú tojásban pedig van: 11.4 gr fehérje, 10.8 gr zsír; ebből egy napra esik

Takarmányminták.

(Kovács Ö. után)

Sorszám	Évszak	Lágy étel (reggel)	Mennyiség Gramm	Szemeseléség (délután)	Mennyiség Gramm	Naponként összesen Gramm
1.	Tél elején	I. Tojótyúkok részére búzakorpa burgonya csontdara here- vagy lucernaszecska	20 30 10 10	árpa tengeri	20 10	120
2.	Tél közepén	árpadara burgonya csontdara here- vagy lucernaszecska	20 20 10 10	tengeri zab	20 40	120
3.	Tél közepén	tengeridara burgonya csontdara here- vagy lucernaszecska	20 20 10 10	árpa csírázott zab	20 40	120
4.	Tél végén	búzakorpa takarmányrépa csontdara	20 30 10	csírázott zab tengeri	40 20	120

mintegy 5 gr fehérje, 4,5 gr zsír. Tehát egy két kgr súlyú tojótyúknak naponta annyi és olyan takarmányt kell adni, amelyben ezeket a tápanyagokat $(8-10+5=15$ gr fehérje; $\frac{1}{2}-1+4,5=5,5$ gr zsír és $40-60$ gr szénhidrát) megtalálja. Ezt pedig a fentebb említett takarmánytáblázatok tüntetik fel. A táblázat a tojótyúk téli takarmányozását mutatja.

(Folytatjuk.)



ÓVAKODJUNK A KÉMEKTŐL!

Új kémrendszer

Francia- és Lengyelország ellen.

Az 1918 utáni Németországnak voltaképpen csak két irányban: kelet és nyugat felé kellett résen lennie. A háború előtti érdekközösségei megszűntek. Németország keleti határán a háború után a politikai irány egészen másként alakult, mint nyugaton. Elsősorban Lengyelország irányította magára a hírszolgálati irodák figyelmét. A francia vezérkar keze állandóan szerepelt a játékokban, Prágából és Varsóból irányította az eseményeket.

A németországi keleti hadsereg mentette meg a világháború után Lengyelországot és a határszéli államokat a bolsevizmustól. Finnország volt az egyedüli állam, amely kellőképpen értékelte Németország ezirányú, elvitázhatatlan érdemét és igyekezett a hálaát is kifejezésre juttatni.

Franciaország állandóan rettegett attól, hogy a határmenti államok németbarát-politikát fognak folytatni és mindent elkövetett, hogy ezt megakadályozza. Franciaország befolyása Lengyelországban például olyan heves németellenes hangulatot teremtett, amelyet a legügyesebb diplomáták 12 év alatt sem tudtak mérsékelni és hiába fáradoztak azon, hogy a két szomszédos nép közt az atmoszférát elviselhetőbbé tegyék.

Ezen a határon még az 1918. évi ellenségeskedések után sem szűnt meg az ellenőrző hírszolgálat. A teljesen megfogyatkozott keleti hadsereg kihalófélben levő maradványa folyton szemmel kísérte az eseményeket és az új birodalom első kormánya is megtartotta ezt az ellenőrzést, mert a lengyel lehetőségeken kívül az Oroszországból nyugati irányba haladó bolsevizmus terjedését is meg kellett akadályozni. Az egész világ a legyöngült, letipott Németországra hárította a bolsevizmus letörését. Akkor még sem Franciaország, sem Anglia nem voltak képesek felismerni a fenyegető veszély szörnyű következményeit.

1924-25-ben az eddig főleg politikai hírszerzés mindkét határon katonai kémrendszerré alakult át, hogy Németország mindkét szomszédja erejének és hatalmának fejlődését szemmel tarthassa. Keleten a politikai titkok kifejkészése is munkaprogramjához tartozott, míg nyugaton a fegyvernemek haladó technikai fejlődésének puhatólására helyezte a fókuszot. Ma a tényleges és tartalékos katonaság létszámát sokkal könnyebb kiszámítani, mint régebben, ezen a téren most nem lehet titkolózni.

A háború után Franciaország lett a világ első katonai állama. Jelenleg is mindent elkövet, hogy elsőségét, főleg a tüzérséget és a légvédelmet illetően megtarthassa. Légiflottája 1921-ben érte el a legmagasabb létszámot, igaz, hogy a repülőgépek 60%-a régi, elavult szerkezetű volt. Időközben azonban körülbelül 20%-át kicserélték új típusúakkal, de ezek nem elsőrendű gyártmányok.

Franciaország katonai szakértői tisztában vannak azal, hogy a repülőgépek nagyrésze nem megfelelő és ezért néhány év óta energikusabban keresnek jobb szerkezetűeket: megfigyelésre alkalmas, gyors és bombázó gépeket. A jövő háborúban a légiflotta csak gépeinek nagy tömegével érhet el megfelelő eredményt. Nem titok többé, hogy a francia vezérkar birtokában olyan minták és tervrajzok vannak, amelyeket egyelőre még nem készít el. E gépek építéséhez csak akkor kezdenek majd, ha a krízis jelei világosabban tükröződnek vissza a láthatáron. Az új típusú repülőgépek közt (szép számmal szerepelnek torpedók, aknák vetésére alkalmas, valamint gázt és pusztító vegyszereket szóró szerkezetek.

A német Dornier repülőgépek nagy térfogatúak; újabban olyan óriásgépeken dolgoznak, amelyek csapatok, fegyverek és lőszer szállítására is alkalmasak. Lehet, hogy Anglia még hamarabb követi ezen a téren Németország példáját, mint Franciaország. Anglia ugyanis a londoni flottakonferencián elhatározta, hogy az állam a tengerészeti kiadásoknál megtakarított összeg nagyrészt a légiflotta bővítésére fogja fordítani, mert határozott célja, hogy Franciaországot ezen a téren túlszárnyalja. A közel jövőben tehát a régi szövetségesek légi vetélkedésének ieszünk szemtanúi.

A vetélkedést nem a gépek száma, hanem a minősége fogja eldönteni. Ma a repülőgépek különböző felhasználása, célirányos kivitelezése fontos.

Franciaország az utóbbi években jelentős változásokat, újításokat léptetett életbe a tüzérségnél, amelyek azonban ma még a fejlődés stádiumában vannak, éppen ezért nem lehet megállapítani, hogy e téren az Egyesült-Államok, vagy Franciaország veszi át a vezetést? Mindkét államban új irány szem előtt tartásával szervezték át ezt a fegyvernemet. Először nagyobb lőtávolságot igyekeznek elérni az ürméret átváltoztatásával, másodsor a lövedék átütőerejét akarják növelni, a lőszergyártásnál pedig arra helyeznek súlyt, hogy a lövedékek robbanóerejét fokozzák. A perccenként leadott lövéseket rekordszámmal szeretnék növelni. Arról beszélnek, hogy perccenként a gyalogsági ágyúkkal is több száz lövést akárnak leadni. Az automatikus ágyúkat villamosüzemre fogják átalakítani. Egy francia mérnök villamos- vagy benzinmotor segítségével üzembeállított, páncélautóra szerelhető gépfegyver-szerkezeten dolgozik. Franciaország ezenkívül nagy ellenállóképességű, csapat-szállításra is alkalmas páncélautók használhatóságát próbálja ki. A hadsereg motorizálása minden téren nagy léptekkel halad előre.

A vegytannak a jövő háborújában még problematikus szerepe van. Ez a kérdés azonban különösképpen foglalkoztatja a politikusokat és módfelett idegesíti a pacifistákat. A dolog mai helyzetét tekintve, nyugodtan állíthatjuk, hogy a jövő háborúban sokkal tökéletesebb vegyi készítmények felett fognak rendelkezni, mint aminőkről a tudósok 1918-ban még álmodoztak. Tudjuk, hogy Európa egyik nagy katonai államában hófehér felhőkbe változó működöt gyártanak, de sikerrel készítenek koromfekete felhővé változó ködöt is, amely fényes nappal éjszakai sötétséget idéz elő. A harmadik mesterséges köd hajnalpiros és teljesen átláthatatlan, napfényben a természetes felhőkhöz csatlódásig hasonló műfelhőket alkot. Ennek az állam-



Csendőrtiszi sítanfolyani a Mátrában.

nak a vegyi nagyipara hypermodern új gázokat állított elő, amelyekkel szemben az ismert sárga- vagy kékkeresztes gránátok játékszernek bizonyultak. Természetes, hogy a katonai kísérleti állomások nem kávéfőzéshez használják ezeket a mérges gázokat. A kísérletek eredményét titokban tartják, ez háborús meglepetés lesz.

Az 'entente kibővíti kémszervezetét.

Körülbelül 1927. év közepén, amikor a konzervatívok megint uralomra jutottak Angliában és Franciaországban, Poincaré stabilizálta a frankot, az európai államok vezérkarainak nagy része megint a hírszerző szolgálat kibővítésével kezdett foglalkozni. Anglia különleges szolgálatot szervezett Szovjetország ellen, de emellett a kontinens többi államairól sem feledkezett meg. Főleg a francia hadsereg technikai haladása nyugtalanította az angolokat. 1930 nyarán olyan nagy arányokat öltött az angolok franciaországi kémkedése, hogy nyíltan panaszkodtak miatta.

Angliában a második labour kormány alatt sem csökkent a lázas kémkedés, csak látszólag folytattak közömbös külpolitikát Európát illetően, aki azonban időnként „intim” dolgokat hallott az angol követségek és konzulátusok működéséről, az tudja, hogy az angolok sajátos kíváncsisága nem csökken.

Az angol hírszervezet még élénken dolgozik Európában, a politikája barátságos arccal közeledik Német- és Olaszországhoz, Varsóban és a balti államokban otthonosan érzi magát, legújabban Prágában is előkészíti a talajt a maga számára. Bukarestet tanácsokkal látja el és ezzel felbőszíti a franciákat, kacérkodik Angorával és Bécsben is újraépíti a háború előtti Balkáni tudakozó intézetet, de mindenütt olyan keretek közt marad, hogy ha egyszer „tűzvész” támad, akkor az angolok „semlegesen” félreállhassanak.

1927-ben Franciaország is élénkebben kezdte figyelni Európát, a franciák azonban nem Angliára, hanem Német- és Olaszországra helyezték a fősúlyt,

Mikor 1928-ban a Rajna melléke felszabadult a megszállás alól, új kémrendszert állítottak fel Svájcban és Hollandiában; ide helyezték az addig Mainzban állomásozott központ egy részét. Varsóban pedig kibővítették a szovjet-oroszországi kémszervezetet. Dániában, Svédországban és Csehszlovákiában a rendes szolgálton kívül különleges megbízással ellátott kémek működtek, akiknek főleg Németországot kellett szemmel tartaniok. Politikailag szövetséges fiókszervezetei közül Varsó van a legerősebben felszerelve; Jugoszlávia kevésbé agresszív. Románia meglehetősen igénybe van véve, mert Romániában a francia vezérkar törhetetlen kitartással igyekszik megvédeni érdekeit, egyrészt, hogy Lengyelországnak fenntartsa ezt a támaszt, másrészt arra vigyáz, hogy Románia ne érezzen túlnagy rokonszenvet Olaszország iránt. Végül pedig állandó figyelemmel kíséri Dél-Oroszországot is.

Franciaország azt a hegemoniát, amelyet a Földközi tengeren Olaszországgal szemben védelmez, egész Európában Németországgal szemben is érvényesíteni akarja.

Az új háborús arcvonalak már élesen kiválnak. Lengyelországnak, — francia előkészítés szerint — valószínűleg két arcvonalon kell majd harcolnia. Az új háború oka a Földközi tenger lesz; Németországot ez a kérdés nem érdekli. Az azonban a francia szövetségesegek ellenére is kétséges, hogy Franciaország képes lesz-e egyidejűleg a német és olasz fronton harcolni?

Páris állandóan izgatja Mussolini középeurópai politikája. A franciák attól rettegnek, hogy Mussolini Európa függőleges szétszakadását akarja előidézni. Az olasz-csútrák közeledésből következtetnek erre a Földközi tengertől a Keleti tengerig húzódó szakadásra. Franciaország védelmi szempontból Jugoszláviát Olaszország ellen akarja elkötelezni, a Földközi tenger keleti részén keresztül pedig Törökországgal szeretne barátságos kapcsolatot létesíteni. A törökök azonban inkább Olaszországgal rokonszenveznek.

A kémek versenyfutása megkezdődött. Minden ország

elvárja hírszerzőszolgálatot teljesítő embereitől, hogy őt tudósítsa leggyorsabban, legkimertöbben. Fontos államérdékek forognak kockán, nem könnyű munka, amit ma követelnek a hivatásos kémektől. Minél inkább közeledünk a háború lehetőségéhez, annál nehezebb és annál veszedelemsebb.

A hírszerzőszolgálat szervezete.

Rendszerint a vezérkar a feje a hírszerző szervezetnek. Vezetője százados, őrnagy, alezredes, vagy ezredes. A kém-szervezet irányítója a határszéli városokban hírszerző irodákat állít fel, innen küldi ki ügynökeit az ellenséges, vagy szomszédos országokba. A főügynökök megbízható munkatársakat keresnek, akiket állandóan alkalmaznak és a tájékoztatói lehetőséget annyira terjesztik ki, amennyire a rendelkezésükre álló idő és pénz megengedi. A főügynök jóformán sohasem érintkezik a központ vezetőjével. A legmagasabb főnök személyesen is szokott ugyan ellenőrző utakat tenni a megfigyelés alatt álló területeken, de az ügynökök csak a legkritikább esetekben érintkeznek. Úgyes munkaerőkben soha sincs túltengés ezen a pályán. Az újonnan jelentkező hírszerző összeköttetéseit alaposan megvizsgálják, rátermettségét kipróbálják és ha minden tekintetben megfelel, a csoportvezető, vagy az előadó megfigyelés alá veszi az illetőt és csak nagyon lassan, lépésről-lépésre haladva avatja be a munkakörébe. Fokozatosan bízzák meg önálló feladatokkal s ha eredményesen dolgozott, mindig nehezebb és fontosabb feladatokat kap.

Ha azonban az új munkatárs működése nem kielégítő és már az első próbálkozásnál kitűnik, hogy nem alkalmas hírszerzőszolgálatra, akkor a csoportvezető visszavonul; ezért azonban nem kell zavarba jönnie, mert sem a valódi nevét, sem a valódi lakcímét nem közölte az új munkatárssal és így minden kellemetlenségnek elejét vette.

Az ügynök, beválása esetén rendszerint annyi anyagi támogatásban részesül, hogy a reábizott területet alaposan kihasználhatja. Minden felelősséget az ügynöknek kell viselnie; megkövetelik tőle, hogy ha veszedelembe kerül, önállóan védekezzék, megbízóira nem szabad hivatkozni. A hivatásos kém személyesen tárgyal a munkatársaival, akiknek azonban nem szabad tudni adni a mögöttük álló parancsnokság közelebbi megjelölését. Sem a központ, sem a csoportok nem szokták összehozni vagy egymással megismertetni a kémeket, ezt szigorúan elkerülik. Mindenki önállóan köteles dolgozni.

A munkatársak közül némelyek állandókká válnak, mások gyorsan felcserélődnek. Az utóbbi eset meglehetősen veszedelemes a hivatásos kémre, mert elbocsátott munkatársai elárulhatják s ezért, — hogy ne legyen kénytelen a lakását gyakran változtatni — rendszerint külön irodahelyiségben, vagy kávéházakban tárgyal az embereivel és a lakáscímét nem árulja el nekik. Levelezését is kellő furdallal bonyolítja le.

Legfőbb kötelessége: sokat hallani, még többet látni és mélyen hallgatni. Minden kém nagyon gyanakvó és óvatos. Agyának olyannak kell lennie, mint a fényképezőgépnek; mindent felvesz, megörökít egy láthatatlan lemezen, de csak a kellő pillanatban hívja elő, hogy kihasználja a gyűjtött anyagot. Kívülállóknak nehéz összeköttetésbe kerülni a kémekkel, ha ő nem óhajtja. Legtöbbször évek hosszú során át érintkezik az ember kémekkel, anélkül, hogy tisztában lenne az illető valódi foglalkozásával.

Az idegen kémek ellen minden vezérkar elhárító kémrendszerrel védekezik. Ennek a tagjait még szigorúbban válogatják össze. Főfeladatuk az idegen kémek felfedezése, figyelése és leleplezése. Rendszerint összes szövetségeseivel

törbeccsalják. Minél jobban érezhető egy ország kémkedése, annál nagyobb erővel dolgoznak ellene.

A hivatásos kémnek feltétlenül meg kell bíznia munkaadóiban, ami sajnos, a háború idején nem volt mindig lehetséges. Olyan nagy fizetést kell kapnia, hogy ne legyen anyagi gondjai, másfelől azonban azért is kell mindig bőségesen ellátni pénzzel, mert hivatásánál fogva arra van kényszerítve, hogy a legelőkelőbb szállodákban lakjék és ennek megfelelő életmódot folytasson. Nagyon ritkán fordul elő, hogy hivatásos kém nagyobb fizetségért elszegődjék az ellenséghez, vagy elárulja megbízóit, mert a hivatásos kém annak dacára is, hogy nem ingyen dolgozik, szereti a hazáját és munkája közben rendszerint ez az érzése még erősebbé válik. Külföldi munkatársaknál természetesen nem ez a helyzet. Ők csak az anyagi előnyöket keresik s náluk már gyakori eset, hogy egyik államtól a másikhoz szaladgálnak át. A hivatásos kémnek őrizkednie kell az ilyen munkatársaktól.

Mindazoknak, akik részt óhajtanak venni a hírszerző munkában, komolyan szem előtt kell tartaniuk a figyelmeztetést: Óvakodj a nőtől! A nők több kellemetlenséget okoznak, mint hasznot. Adott esetben nőt is fel lehet használni, kisebb feladatok végrehajtását megfelelően el is végezheti, de állandó foglalkoztatásra nem alkalmasak. A barát vagy ellenség rendszerint szerelmi viszonyt kezd vele és miután ez nem tarthat örökké, a szakítás igen sokszor súlyos kellemetlenségeket okoz.

A következő eset is bizonyítja, milyen vakmerőnek, rettenthetetlen bátornak kell lennie az ezer-veszéllyel küzdő kémnek.

A világháború elején, egy semleges ország vezérkari irodájában megjelent egy, abban az országban már régen működő kémügynök, aki annakidején az angol vezérkar szolgálatában állt.

A kém beadta a névjegyét és kihallgatást kért a vezérkar főnökétől. Kérését teljesítették is végül, mert kihívó, merész viselkedése felkeltette a jelenlevők kíváncsiságát.

Mikor az angol már a szigorú vezérkari főnök előtt állt, közömbös arccal előhúzott a zsebéből egy írást, amelyben az angol kémszervezet egyik magasrangú alkalmazottja felszólítja őt, hogy az illető országban vállalja el egy kémcsoport vezetését és szervezését.

Az ügynök egyáltalában nem vette tudomásul a tábornok álmélkodását. Megrendíthetetlen hidegvérrel kijelentette, hogy reméli, a vezérkar szívesen fogadja és megbízása kivitelénél nem okoz semmi nehézséget, hiszen neki naponta módjában lesz érdekes tapasztalatait közölni az urakkal is, amelyeket hazájuk javára fordíthatnak.

A vezérkari főnök nem találta önként értetődőnek a kémügynök kíváncsiságát, visszavonult és tanácsot tartott vezérkarával. Valamennyien megbotránkoztak a kihívó kérdés felett, de az angol királlyal szemben tehetetlenek voltak, mert t. i. a kémügynök félig gúnyosan tudtukra adta, hogy királya határozott kíváncsására jött el.

A haditanács végül azzal végződött, hogy elfogadták a kém indítványát — mert nem találtak más megoldást.

Az egész ország nyitva állt az angol kémek számára, még a nyugati frontról is rendszeresen ellátogattak ide az angol fronti kémcsoportok vezetői. Miután a vezérkar precedenst szolgáltatott, nem zárkozhattott el a többi háborút viselő ország kémügynökei elől sem, velük szemben is ugyanolyan barátságosan kellett viselkednie. Végül miután

*Hol a csendőr tolla lengedez,
Jó közbiztonság biztos jele ez.*



Tél.

nem segíthettek másképp magukon, minden kellemetlen összeütközés elkerülése végett, — bizonyos esetekben kénytelenek voltak a szereplőknek módot adni arra, hogy idejekorán eltűnjenek. Az angol merész fellépésével azonban célt ért; veszélyes foglalkozását sikerült teljesen veszélytelenné tennie.

Saját háborús tapasztalataimból a következőt közlöm:

Egyik kollegám elővigyázatlansága miatt egyszer önhibámon kívül én is kellemetlen helyzetbe kerültem, mert az illető kartársam nem vette tekintetbe a vendégjogot, melyet a semleges országban élvezett. Miután őt letartóztatták, ellenem is ugyanúgy kellett eljárniok. Még ugyanaznap este azonban barátaim azt tanácsolták, hogy az éjszaka folyamán tűnjek el. Én azonban nem követtem tanácsukat, hanem biztos fedél alatt aludtam hajnali négy óráig (a rendőrség csak hat óra után kezdi el a munkásságát) és akkor nyugodtan kísértáltam a városból. Az előváros helyi vasútján gyorsvonatállomáshoz utaztam és gyorsvonaton egy nagyobb határszéli német városba mentem. Óvatosságból pápaszemet tettem, átöltöztem és hamis útlevelemmel utaztam. A határon egy helyi vonattal keltem át. A külföldi ellenőrző bizottság nem tartóztatott fel, bár félóra múlva főnökömtől hallottam, hogy ellenem szóló elfogatóparancs volt náluk.

Főnököm azonnal felszólított, hogy menjek vele autón a szomszéd városba. Nem ellenkezhettem, bár azt reméltem, hogy néhány heti szabadságot kapok. Meg sem álltunk a városházáig, ahol tíz percen belül új útlevelet állítottak ki számomra. Új ruhát is vásároltunk és azt a parancsot kaptam, hogy ne borotválkozzam, Visszautazásunk után főnö-

köm meghívott búcsúebédre s én még mindig nem tudtam, milyen feladatot kapok. Csak az ebéd alatt oldódott meg a rejtély. Azonnal, még a szürkület beállta előtt más útirányban vissza kellett utaznom ugyanabba a semleges országba, hogy folytassam a megkezdett feladatot. Régi összeköttetéseimet természetesen még sokkal nagyobb óvatossággal kellett kezelnem, mint eddig.

Szerencsésen sikerült átjutnom a határon. Kilenc órakor már a semleges ország szállodájában aludtam. Hajnalban egy olyan városba utaztam, ahol már régóta titkos irodát tartottam fenn. Ezt az irodát azonban csak ritkán használtam és senki sem tudott róla. Háziasszonyom szobát bocsátott rendelkezésemre, ahonnan nyolc napig, amíg szakállam teljesen meg nem nőtt, egy pillanatra sem távoztam.

Megérkezésem második napján egyik angol munkatársam után küldtem, — ez az angol a háború kitörése óta számomra dolgozott — aki utasításom szerint nagy elővigyázatossággal még az éjszaka folyamán minden iratot elvitt a régi irodámból és biztonságba helyezte valamennyit. Másnap megint felkeresett és hogy ne unatkozzam, elhozta a régi lakásomon hagyott papagályomat.

Erről az új állomáshelyről irányítottam tovább a csoportomat anélkül, hogy felfedték volna kilétemet. A körözőlevelet szerencsére nem újították meg az előírt határidő lejárta után, mert azt hitték, hogy Németországban vagyok.

*

A hírszerzőszolgálat útján kapott jelentéseket nem szokták rendes úton továbbítani. Rendszerint a külföldi kémügynök személyesen viszi el rendeltetési helyére. Ha

valami nagyon egyszerű dologról van szó, csak akkor bizák levélre és postára, különleges esetekben pedig az állami futárok kézbesítik, bár ők csak a külföldi követségek postáit hozzák-viszik. Ez a kivételes eset azonban nem minden államban lehetséges; főleg akkor ütközik akadályba, ha a külügyminiszter olyan pártnak tagja, amely rossz viszonyban van a katonasággal. Ilyenkor a katonaság saját futárjait használja fel, akik azonban nem részesülnek diplomáciai védelemben, hanem saját felelősségükre kötelesek a reájuk bízott titkokat biztosan átjuttatni.

A háborús tapasztalatok eredménye, hogy bizonyos országokban ma is az „eredeti” okiratot keresik, mert a világháború alatt annyi komolytalan, oda nem illő elem került a hírszerzőszolgálat kötelékébe, hogy a lelkiismeretlen hamisítások tömege sok bajt és kellemetlenséget okozott. Ezért némely országban még most is a kémelet állam eredeti írásbeli rendeletei után kutatnak és nagy becsben tartanak egy idegen országból származó, egyszerű papírdarabkákat is, amely pl. egyszerű gyakorlójegy, sőt sokszor többre becsülik egy fontos tanácskozásról szóló szóbeli vagy írásbeli jelentésnél.

A háború alatt, egy magas bizalmi állást betöltő személyiség a következőket mondta nekem:

— Minden beérkező tudósításról felteszem, hogy valótlan, minden fontos, intézkedést igénylő hírt alaposan kivizsgálunk és csak akkor tekintjük igaznak, ha minden vonatkozásban megfelel a valóságnak.

Ez a felfogás az én tapasztalatom szerint kissé túlzott volt. Egyízben igen nagyhorderejű hírt kaptunk teljesen megbízható forrásból és még idejekorán továbbítottuk egyik csoport központjába, ahol azonban heverni hagyták, nem tulajdonítottak neki semmi fontosságot, mert másfelől nem erősítették meg a tudósítás valódiságát. Szóval nem vették figyelembe, aminek szomorú következménye lett. A következő éjszaka ugyanis egy német tengeralattjárót, amelyen 180 ember tartózkodott, elsüllyesztett az ellenség. Ebben az esetben a felelős közegeknek nem kellett volna a kapott hír megerősítésére várniok, azonnali intézkedéssel elkerülhették volna a szerencsétlenséget.

A háború után teljesen elszigetelt államok, mint amik Németország és Oroszország voltak, miután minden komoly, megbízható összeköttetésüket elvesztették, kénytelenek voltak a „munkanélküli” háborús „alkalmi” kémek szolgálatait igénybe venni, akik „napszámt” vagy „borralóért” dolgoztak. Néhány év múlva azonban megint arra hívatottak foglalták el ezeket a bizalmi állásokat és felfedték az időközben elkövetett csalásokat. Akkor természetesen minden hírt szigorú ellenőrzés alá kellett venni.

A csalók az utcára kerültek, de nem maradtak tétlenül. A hírszerzőszolgálat vezetői kijelentették: — Nincs szükségünk hamisított okmányokra, csak eredeti iratokat veszünk!

— Rendben van — válaszolták a „munkanélküliek” — csak eredeti okmányokat szállítunk.

Az „okmányidőszak” 1919-től 1924-ig tartott. Bármit kértek, a csalók csapata azonnal szállította. Berlinben, Bécsben és Brüsszelben fennálló műhelyeik annyira el voltak látva megfelelő anyaggal, hogy majdnem árjegyzék szerint kínálták áruikat. Berlinben pompásan utánóztak minden pecsétet és bélyeget — ez az iroda potom árért dolgozott.

Ez a foglalkozás már olyan széles körben terjedt el, hogy számtalan „konkurrensvállalat” keletkezett és így törtenhetett meg, hogy egy okmány több „eredeti” kiadásban került forgalomba. Gyakran előfordult, hogy az első hamisítványt más csalók többször lemásolták és eladásra kínálták.

Annakidején még nem volt újjászervezve a külföldi katonai iratokat rendellenes úton beszerző katonai kémcsoport. Az „okmánygyárakban” volt néhány szakember, aki hozzájutott egyes nyomtatványokhoz, amelyekből részeket szóról-szóra megfelelő papírra lemásoltak és pecsételt, bélyegzővel és aláírással láttak el. Az illető egyén, akinek sikerült betolakodnia a hírszerzőszolgálat csoportjába, eladásra kínálta „az okmányt”, amelyet felületes vizsgálat után a bélyegzőre való tekintettel eredeti okiratként tartottak, jó áron meg is vették, 100 márkától 500 dollárig terjedő összeget fizettek érte. Ezt a díjat a munkatársak elosztották egymás közt és néhány nap múlva megint elkészült a másik „eredeti” írás.

Ma csodálkozunk, hogy ez az üzem évekig fenntarthatta magát. Időközben feloszlott csoportok és kémirodák, főleg olyanok, amelyek mellesleg hírszerzéssel „is” foglalkoztak, nagy pártfogásban részesítették őket.

Mikor Németország már felszabadult az „eredeti okmány” invázióból (Oroszországot Berlinből értesítették), a csalók más kereseti forrás után néztek. Elhatározták, hogy Berlinből fogják kiszolgálni a volt ellenséges államokat. Franciaországot, Lengyelországot és Angliát akarták behálozni. Ezúttal azonban óvatossággal kellett dolgozniok, — mert a külföldiek „élesszeműek”, a lemásolással nem menének sokra — mondták az egyes csoportok „vezérei”. A német birodalom katonaságáról évi jelentést szerkesztettek, címfedelére rányomatták — „Titkos jelentés”, — az egyes példányokat bélyegzővel látták el — és elkészült a kifogástalan okirat.

Az egyik ügynök a szomszédos államba utazott, felkereste a francia katonai attasét és felkínált neki egy ilyen „Titkos jelentés”-t. Csekély 1500 márkát kért érte. Az az attasé csak rápillantott a füzetre s mosolyogva megjegyezte: — „Köszönöm. Legalább tízen kínálták már. Aki Ön előtt járt itt, már csak ötven márkát kért érte. Ez hamisítvány. Több száz darab van forgalomban.”

Az ügynök leforrázva távozott. Az utcán azzal vigasztalta magát, hogy a „konkurrens vállalat” bizonyára csak Franciaországnál próbált szerencsét és azonnal felkereste az angol attasét. Az is fogadta, mikor azonban meglátta a „jelentést”, felkiáltott: — „Már megint ezzel jönnek? Akar tőlem egy példányt venni? Tíz márkáért odaadom!”

Csendőrhistóriák.

A csendőrtoll.

Írótollat vásárol a próbacsendőrről. A kereskedő megkérdezi:

— Keményet parancsol, vagy puhát?

— Legyen csak kemény — válaszolta a próbacsendőrről, mert feljelentést akarok írni vele.

Nem megy . . .

Az első szerelmes levelet írja a csendőr a menyasszonyának. Egymásután tépi össze az elrontott levélpapírosokat, végül is így fakad ki:

— Ördög vigye, nem megy! Mindig jelentés kanyarodik ki belőle.

Félreértés.

J. L. próbacsendőrről annál is nagyobb volt a lába, mint amilyen a többi próbacsendőré. Felszereléskor — nagyobb hiányában — egy számmal kisebb félcsizmát kapott, mint amekkorát a lába megérdemelt volna s ebből követ-



A lószerszetet követendő példája. Ignác Mátvás tiszthelyettes, nagykovácsi őrsparancsnok húsz évig és tíz hónapig lovagolta Rekesz nevű lovát. Most árverezték el, 27 éves korában a hűséges állatot.

kezett, hogy hamarosan mogyorónyi tyúkszemek termettek a lábán.

Eljött a márciusi nap, amikor az öltözködésre nagy súlyt fordító szárnyparancsnok megszemlélte az őrsöt. Még idő volt, beledagadt a csizmába a próbacsendőr lába s a szeme szikrázott a fájdalomtól.

Végre is kihallgatáshoz állott a legénység, balszárnynon a próbacsendőr. Mikor a szárnyparancsnok odaérkezett eléje s végigmérte, megakadt a szeme az irdatlan csizmán:

— Hát a maga lábán mi van?

A próbacsendőr félreértette a kérdést, ami nem csodáltnivaló, hiszen érthető, hogy neki csak a fájdalmain járt az esze.

— Tíkszem, százados úr.

A derűtségen kívül nem lett más baj a dologból.

„Iratváltás“.

Még a háború előtti időkből való eset. D. Gy.-nek hívták a bajtársat, aki a falinaptárra szép betűkkel rápingálta, hogy: „Ha a hadnagy úr szemlére jön, 5 napi szabadságot kérek.“

Akkoriban nagy dolog volt szabadságot kérni s még nagyobb: kapni. Elérkezett a szemle ideje, B.

A kisántánt államainak egyenesen érdekében áll a jogos magyar követeléseket kielégítő újjárendezésbe nemcsak bemenni, hanem ezt önekik kellene Magyarországnak felajánlaniok.

ERNEST PEZET, francia képviselő.

hadnagy úr jött, aki azóta alezredes, ma is szolgál. Jó szeme volt, észrevette a falinaptáron a szabadságra vonatkozó „előjegyzést“. Nem szólt semmit, csak fogta a ceruzáját és odaírta: „En pedig nem adok! B. hadnagy.“ Miközben ezt írta, a csendőrök az asztalnál ültek, oktatás volt. Fúrta az oldalukat, mit írhatott a naptárra a hadnagy úr. Szünetben tehát mind odarohantak a falhoz, elsőnek persze D. Szegény, egészen elszomorodott, bajtársai pedig mosolyogva ugratták, próbáljon meg alkudni, írja oda, hogy elég lesz kettő és fél is.

A kihallgatás során mindenki azt jelentette, hogy kérelme, panasza nincs.

— Már hogyne volna! — mondotta a hadnagy úr. — Úgy tudom, D. szabadságot akart kérni.

— Hadnagy úr alázatosan jelentem, már tárgyalan a kérés — szólalt meg mélabúsan D., mire a hadnagy úr elnevette magát s azt mondotta:

— Az ötnapi szabadságot engedélyezem. De azért még nem kell telefirkálni a falinaptárt.

Szól a telefon.

Manapság a gyermek is egyszerűen leveszi a kagylót és beleszól: Halló! Régente azonban nem ment a dolog ilyen egyszerűen, az öregebbje boszorkányságnak nézte, hogy a falon egyszerre csak csengetni kezd a masina és beszélni lehet rajta.

Az egyik őrs főzőnöje, az öreg Klári néni egyedül maradt otthon s mert egy járőr helyi szolgálatban volt, a legénységi szoba kulcsa nála maradt. A telefon pedig a legénységi szobában volt felszerelve. Egy-

szerre csak hallja az öregasszony, hogy cseng odabent a telefon. Kinyitotta a szoba ajtaját, bedugta a fejét a bekiáltott szobába:

— Nincsenek idehaza kérem! — Aztán bezárta az ajtót s mint aki jól végezte dolgát, csoszogott vissza a konyhába. De alig tett néhány lépést, a telefon megint elcsengette magát. Most már mérges lett Klári néni, megint kinyitotta az ajtót, megállt a küszöbön és mérgesen rákiáltott a telefonra:

— Rosszseb magukba! Hát nem megmondtam, hogy nincsenek idehaza? Most osztán csengessenek, ha nincs jobb dolguk! — Bevágta az ajtót mérgesen s többé nem törődött vele, szól-e a telefon, vagy sem.

Cigányeset.

Cigánytanya átkutatása közben vadászpuskát talált a járőr s megkérdezte a Ferkó cigányt, honnan szerezte. Ferkó arról volt nevezetes, hogy ahányszor tyúklopáson érték, mindig azt mondta, hogy az övé volt a tyúk, még csirkekorában kapta, vagy találta. Gondolta hát, hogy most is ez lesz a legjobb védekezés, ezért így válaszolt a kérdésre:

— Hígye meg érmester úr, enyim volt ez a puska mindig. Még pistolkorában tanáltam.

Ferkó aztán a bíróság elé került és mivel sok volt a rovásán, hat havi fogházra és három évi hivatalvesztésre ítélték. Mikor megkérdezték tőle, hogy megnyugszik-e az ítéletben, így felelt:

— Nácságos bíró úr, tessik a fogházsat leszállítani és a hivatalvestist felemelni, máj csák meglesek in hivatal nélkül is...

Nevelés.

Az egyik tanalosztály segédoktatója észrevette, hogy néhány próbacsendőrnek nincs bicskája. Egyenesen nem akarta elrendelni a bicska beszerzését, hát a következő történetet mesélte el a próbacsendőröknek.

Egy törzsrőrmester beleszeretett az egyik községi bíró leányába. Ahányszor csak arra vitt az útja, mindig benézett a bíróékhöz, a leány azonban nem hajlott feléje. Mikor egyszer a kertben sétáltak, a törzsrőrmester elővette a bicskáját és levágott vele egy rózsát. Átnyújtotta a leánynak, de az nem a rózsát, hanem csak egyre a bicskát nézte. Szép, gyöngyházye volt a bicskának s a bíró leánya nem győzte eleget nézni, annyira megtetszett neki. Végül is beleszeretett a törzsrőrmesterbe, aki tehát a bicskájának köszönheti a szép leány szerelmét.

Másnap minden próbacsendőrnek megvolt a gyöngyházyelű bicskája.

Nem nagy bizalom.

Cigánykaravánra bukkan a járőr egy erdőszegélyen. A járőrvezető leülteti a cigányokat, maga hozzá akar fogni a tanya átkutatásához s meghagyja a próbacsendőr járőrtársának, hogy lőkész puskával ügyeljen a cigányokra. Mikor azok ezt meglátják, kitör belőlük a felháborodás:

— Jáj, jáj! Nekünk állítja ázst a próbacsendért ávvál a puskával! Tártsa inkább az érmester úr a puskát, a próbacsendér meg kápárásson...

Gyanu.

Próbacsendőrt helyeztek az őrsre s az egyik fiatal csendőr bajtársiasságból kiment elébe a vasútállomásra,

hogy a holmijai körül s egyéként is a segítségére legyen, míg bejut a laktanyába az elég forgalmas községben.

Meg is érkezett a próbacsendőr, udvarias bajtársa pedig fülönfogta az egyik csomagot, hogy majd beviszi a laktanyába. A próbacsendőr azonban valószínűleg élénken emlékezve valami hasonló bakaségségre, elhárította azt magától, mondván:

— Tegye csak le, majd beviszem magam. Tudom én, az ilyen segítségre már ráfizettem!

A csendőr később bosszút állott rajta. A próbacsendőr ugyanis megpillantva a Bűnügyi Körözesek Lapjának tizévi köteteit, megkérdezte, hogy mire való az. Azt felelte neki a csendőr, hogy azt minden csendőrnek szószerint meg kell tanulnia, addig nem véglegesítik, amíg nem tudja.

A próbacsendőr másnap őrskihallgatáson jelentette, hogy kéri a leszerelését, mert azt a sok apróbetűs könyvet ő amíg él, sem tudja megtanulni.

A sport.

Az egyik előjáró szemlén azt kérdezte egy fiatal csendőrtől, hogy milyen előnyei vannak a sportnak.

A csendőr akkor még eléggé hazai módon használta a szavakat s így felelt:

— A sport jó dolog. Attól az embernek nyöl a tüdeje, meg a szíve, hosszabbodik a lába, görcsöt kap az izomja és okosodik a feje. Azért a sportot a csendőrség minden tagjának nemre és korra való tekintet nélkül üznie kell.

Bűnhődés.

Trencsén megyében történt az eset 1916-ban. Hegymászás közben elfáradt a járőr, kispihenőt tartott. Szalonnasütés után jólesett a patak friss vize s bizony a járőrvezető elszundikált. A próbacsendőr alföldi legény létere meg éppen nehezen bírta a hegyet, hát ő is elaludt. A csizmát azonban előbb mindketten levetették és a tűz közelébe tették száradni.

A kis pihenőből alvás lett, hajnalban ébredtek. A járőrvezető idegesen sürgette a felszerelést és indulást, ebben azonban erősen meggátolta őket az, hogy a csizmáját egyik sem találta. Mikor a parazsat megpiszkálták, két pár csizmapatkót találtak benne. A csizmák elégték.

A járőrvezető kétségbeesetten törte a fejét valami megoldáson, de az nem akart jelentkezni. Végül is elindultak csak úgy mezítlábasan a legközelebbi tereptárgyik, amely jó négy kilométerre volt.

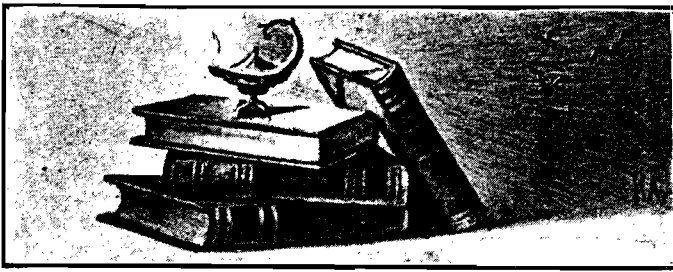
Minden fantázia nélkül is el lehet képzelni, hogyan festett a szuronyos-kalapos járőr — mezítláb. A legközelebbi tereptárgynál egy tót család lakott, azok csizmát, cipőt nem tudtak kölcsön adni, ellenben bőviben voltak a felesleges bocskoroknak. Azokat készségesen felajánlották a sántikáló csendőr uraknak.

Azok pedig — mit tehettek volna — elfogadták. Még hét tereptárgyat portyáztak le bocskorosan, nem kis csodálkozására és derülésére a hegylakó bocskoros népek.

Hanem aztán, mikor bevonultak az őrsre! Előbb nevetőgörcsöt kapott az egész laktanya, aztán kitört az általános felháborodás, nem is beszélve az őrsparancsnokról, aki önkívületbe esett a látványtól.

A becsület becsülést érdemel:

Magyar csendőr elsőnek érje el!



CSENDŐR LEKSZIKON.

16. Kérdés. Jogában áll-e a háztulajdonosnak elpusztítani azokat az idegen tulajdonban levő galambokat, amelyek portájára beropülve neki kárt okoznak?

Válasz. Saját telken levő idegen kártevő állatot bárki megölhet, ha a kártétel ellen másként védekezni nem tud.

17. Kérdés. A Szut. 363. pontjának 1. bekezdése szerint az előjegyzett szokásos büntetéseket, gyanús és rendőri felügyelet alatt álló egyéneket minden szolgálatban ellenőrizni kell. Az ilyen ellenőrzéseket — mondja tovább a Szut. — feltűnés nélkül és tapintatosan kell fogamatossítani hogy az ellenőrzött egyén a nyilvánosság előtt szükségtelen meghurcolásnak ne legyen kitéve. Szabályszerű és megokolt-e a járőr eljárása, ha a feladatának teljesítésében éjjel behatol az ilyen ellenőrzés alá eső egyén lakásába?

Válasz. A Szut. idézett rendelkezésének nem az az értelme, hogy a csendőr az ilyen egyéneknek minden lépését ellenőrizze és folyton a sarkukban legyen. Az értelme ennek a rendelkezésnek az, hogy a csendőr általában tájékozva legyen foglalkozásukról és életmódjukról, valamint lakhelyükről. E feladat betöltése nem teszi szükségessé, hogy a csendőr az ilyen egyének lakásába éjnek idején behatoljon s ily módon az illető holléte után nyomozást folytasson. Gondolni kell itt arra is, hogy az ellenőrzés e módja a Btk. által oly hathatósan védett házjog megsértésével jár, azt pedig csak olyankor szabad megtenni, ha a csendőr eljárásának törvényessége és megokoltsága vitán felül van. Nem kevésbé megfontolandó, hogy ez a mód az illetőn kívül más egyének éjjeli nyugalma is megzavarhatja, mások életviszonyaiba való beavatkozást is jelenthet, amit azok indokolatlan zaklatásnak fognak minősíteni. Véleményünk szerint tehát, pusztán általános ellenőrzés szempontjából megejtett ilyen éjszakai behatolást a csendőrnek kerülnie kell.

18. Kérdés. A járőr bizalmasan értesül, hogy egy polgári egyén birtokában oly lövőfegyver van, amelynek tartására engedélye nincs. Felhívás után a lövőfegyver kiadását az illető megtagadja. Tarthat-e a járőr nála házkutatást?

Válasz. A 9862—1920. M. E. sz. rendelet értelmében a csendőr köteles mindenkit, akinél lövőfegyver van, fegyvertartó vagy viselő jogának igazolására felhívni s attól, aki jogosultságát igazolni nem tudja, a fegyvert elvenni és a főszolgabíróhoz beszolgáltatni. A jogtalanul birtokolt vagy elrejtett lövőfegyverek felkutatása végett a rendőrhatalóság jogosult alapos gyanú esetében személymotosztást, házkutatást és szélesebb körű nyomozásokat, átkutatásokat (razziákat) is elrendelni. A csendőrnek, mint rendőri közegnek tehát erre joga nincsen. Szabályszerűen akkor jár el, ha az esetről jelentést tesz s a rendőri hatóság felhívását a házkutatásra vagy személymotosztásra kikéri.

19. Kérdés. Az 1924. évi 5007. P. M. számú rendelet 22. §-ának 1. a) pontja értelmében vadászatjövődéki kihágást követ el, aki olyan fegyverrel vadászik, amely vadászegyenének fegyverigazolványába felvéve nincsen. Ugyanennek a rendeletnek 7. §-ában a 7. pont szerint, ha a vadász hitelt érdemlően igazolja, hogy a vadászon használt fegyver után a rendeltszerű illetéket már más valaki lerőta, kihágást nem követ el. Mivel a rendelet eme két rendelkezése egymással ellentétben van, mi a csendőr helyes eljárása olyan esetben, amikor oly fegyverrel vadászó egyént ér tetten, aki más fegyverrel vadászik, mint amelyet fegyverigazolványa feltüntet?

Válasz. Az idézett rendelet két rendelkezése csak annyiban van egymással ellentétben, hogy az egyik az általános szabályt tartalmazza, a másik a kivételt. Általános szabály,

hogy aki más fegyverrel vadászik, mint amelyet fegyverigazolványa feltüntet, vadászatjövődéki kihágást követ el. E szabály alól a rendelet kivon egy esetet, amikor valaki fegyverigazolványába be nem írt fegyverrel vadászik ugyan, de ez a fegyver olyan fegyver, amely után az igazolványi illetéket már megfizették. Nyilván olyan esetre gondoltak itt, amikor a vadász mástól kért kölcsön fegyvert s ez a fegyver másnak fegyverigazolványában szerepel. A csendőr tehát ilyen esetben, ha alapos munkát akar végezni, érdeklődjék azután is, hogy nem olyan fegyverről van-e szó, amely egy idegen fegyverigazolványban már szerepel, hívja fel a kihágással gyanúsítottat ennek igazolására s ha ez az igazolás megtörténik, a feljelentést mellőznie kell.

20. Kérdés. Nagyobb terjedelmű birtokon keresztül vezető úton 7 főből álló csoport áthalad, jöllehet az út elején az átjárást megtiltó rendelkezés van kifüggesztve egy oszlopon. A felesketett mezőőr igazolásra és zálogadásra hívja fel őket. Az illetők megtagadják az igazolást, bár nyomban letérnek az útról, majd a mezőőrt szidalmazzzák és fenyegetik. Mi ennek az esetnek jogi megítélése?

Válasz. Aki tilalmi jelzéssel ellátott idegen területre jogosulatlanul megy vagy jogtalanul azon átjár, ha az okozott kár nem halad meg 60 pengőt, az 1894. XII. t.-c. 95. §-ának f) pontjába ütköző mezőrendőri kihágást követ el. Magánindítvány alapján üldözhető. A felesketett mezőőr veszélyes fenyegetése az 1914. évi XL. t.-c. 4. §-ának 1. bekezdésébe ütköző, hatósági közeg ellen elkövetett erőszak vétségének tényelemeit meríti ki.

21. Kérdés. Apácák házról-házra járva könyöradományokat gyűjtenek. A törvényhatóság első tisztviselőjétől engedélyük nincsen. Mi a csendőr tennivalója?

Válasz. Adományokat gyűjteni akár pénzben, akár természetben, közérdekű vagy jótékony célra avagy mások javára csak hatóság engedélye nélkül lehet. Nem kell engedély a szűk magánkörben (családi-, rokon- vagy baráti körben) előforduló, továbbá a hivatali személyzet körében a hivatalfőnök tudtával történő gyűjtésekhez. Magánszemélyeknek saját céljaikra engedély nélkül ez eseteken kivüleső gyűjtése a Kbt. 66. §-ába ütköző koldulás. Az egyes törvényhatóságok területén belül jótékony célra történő szabálytalan (hatósági engedélyt nélkülöző) gyűjtés a 6189. B. M. 1923. számú rendelet 14. §-ába ütköző kihágás.

A csendőr köteles megakadályozni a jogosulatlan gyűjtéseket és a gyűjtés eredményét őrizetbe kell venni. A kérdésben felvetett eset tapintatos fellépést igényel. Minthogy rosszhiszműséget nem lehet feltételezni, a csendőr az eset megvizsgálása után egyelőre figyelmeztesse az esetleg szabálytalan módon gyűjtő apácákat a fennálló közigazgatási jogi szabályokra és a következményekre, amelyeknek magukat kiteszik, ha azokhoz nem alkalmazkodnak.

22. Kérdés. A betöréses lopás tettese a lopás elkövetéséhez szükséges eszközöket több sértett sérelmére elkövetett lopás útján szerezte meg. Adatgyűjtés szempontjából több lopásról vagy egységes cselekményről van-e szó?

Válasz. Ha a tolvaj több sértett sérelmére követett el lopást, annyi lopásról van szó, ahány sértett van. Ez alól csak egy kivétel van, ha az egyes lopások vétségek. Ez esetben ugyanis a több különböző lopásból eredő dolgok értéke egybefoglalandó s az ügy, ha az egybefoglalás 200 pengőnél nagyobb összeget eredményezett, mint egyetlen büntetnére vonatkozó ügy kezelendő. Ha azonban 200 pengőnél kisebb összeget kapunk az ilyen összeadásnál, az egyes vétségek megtartják önállóságukat.

23. Kérdés. Egy házban a lakók a tűzhely hamuját egy az udvaron álló fahordóba szórták szórni. Egy alkalommal a hamuval együtt kiszórt parasztól a fahordó meggyulladt s nagy lánggal égni kezdett. A lángokra az éppen arra portyázó járőr figyelmes lett s így a tüzet nyomban eloltották. A hordó meggyulladás azonban tűzveszedelmet idézhetett volna elő, mert közel volt a szomszédos házhoz is. Bűncselekmény gyanúja fennforog-e?

Válasz. Minthogy a hordó meggyulladása még tűzveszedelmet nem okozott, mert a Btk. 422., vagy 423. §-ában említett tárgy (ház, raktár, terménykészlet stb.) meg nem gyulladt, a Btk. 425. §-ába ütköző bűncselekményről (tűzveszokozás vétségéről) nem lehet szó. Ellenben fennforog a Kbt. 141. §-ába ütköző kihágás, mert a ház lakói a tűzvész kiütésének meggátlása végett kiadott szabályokat megszegtek. Ezek a szabályok helyhatósági szabályrendeletben foglaltatnak.



TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

I.

**Beküldte: KISS KÁLMÁN tiszthelyettes
(Szeged).**

A sükösi fogyasztási szövetkezet üzetébe 1932 február 15-ére virradó éjjel ismeretlen tettesek betörték és 310 P. készpénzt, valamint nagyobb mennyiségű dohányárut elloptak. A helyszíni szemle alkalmával megállapítást nyert, hogy a betörők az üzletnek utcára nyíló ajtófélfáját központi fűrésszel a kapcsok irányában több helyen megfúrták és azután a kapcsokat az így támadt lyukakon keresztül dróttal kiemelték. A munka asztalosra mutatott.

A lyukak mellett tintajelölések voltak láthatók, ami azt a feltevést engedte, hogy a tettesek a fűrésznek legmegfelelőbb helyeket előzőleg, napközben történt szemrevételezéssel keresték ki, hogy éjjel megtalálhassák. Ebből a tényből viszont helybeli, az üzlet személyzete előtt is ismert tettesre lehetett következtetni, mert csak ilyen eszközölhetett feltűnés nélkül az ajtózár előzetes tanulmányozását és megjelölését. A csendőrök harmadik feltevése az volt, hogy „eből jött jószág ebül megy el”, a tettes vagy tettesek tehát költezni fognak. A falusi ember viszont a korcsmában szokott könnyelműsködni, azért a járőrök sorra járták a korcsmákat és azt igyekeztek megállapítani, hogy a betörést követő napon (vasárnap volt) nem költezett-e valaki feltűnően. Az egyik korcsmában a járőr nyomra bukkant. Egyikük a betörés előtti napon még hitelbe fogyasztott, két nappal a betörés után viszont minden adósságát kifizette. Mindketten olyan drága cigarettákat szívtak, amilyenek a betörésnél eltűntek, melyeket azonban nem a korcsmárosnál vásároltak. Egyikük asztalossegéd volt, mindkettő könnyelmű, mulató, de annál vékonyabb pénzü ember.

Az asztalossegéd tagadott, a borbélysegédet ügyes kikérdezéssel hamar beismerésre bírta a járőr. A lopott dolgok ráeső részét önként előadta és azt is beismerte, hogy társával még két másik betörést is elkövettek. Egyik alkalommal egy korcsmároshoz, másik alkalommal a r. k. templomba törtek be. Az asztalossegéd ezután is tagadott, de a házkutatás és személymotaózás napfényre hozta a lopásokból származó bűnjelek nagyrészét. Erre felhagyott a tagadással és a többi bűnjeleket önként adta elő.

A nyomozást a sükösi őrök járőrei teljesítették a szegedi 5. nyomozó alosztály támogatásával.

*

A siker alapját az alaposan megtartott helyszíni szemle adataira (ajtófelnyitás módja, a használt eszköz, a fűrészi helyek előzetes megjelölése) épített helyes feltevések szolgáltatták.

A betörők ennél a lopásnál készpénzhez jutottak, ezért helyes volt a várható költokezésre következtetni és

a tettesek kilétének megállapításával erről az oldalról próbálkozni.

II.

**Beküldte: KIRÁLY ELEK tiszthelyettes
(Felsőszőlők).**

1932 október 16-án a felsőszőlői őrön feljelentést tettek, hogy egy alsőszőlői lakos lakásába, az ablaknak kívülről való kinyitása után ismeretlen tettes behatolt és onnan néhány darab ruhaneműn kívül 27 dollárt, 567 pengőt és 102 osztrák schillinget elloptott.

A nyomozó járőr kerékpáron Alsőszőlőkre sietett és a nyomozást helyszíneléssel kezdte. Elsősorban a behatolás útját és módját akarta tisztázni. Az ablakon és keretén feszítésnyomokat nem lehetett felfedezni. Az ablak alatt levő puha, nedves talajon lábnyomok nem voltak. Az ablak nagyobb szobából nyílt, melyben sértett anyja és nővére, ezzel a szobával szomszédos kisebb szobában pedig a cselédleány és sértett apja aludtak. Az a szekrény, melyből a pénz és ruhanemű eltűnt, záratlanul, a kisebbik szobában, a cselédleány fekvőhelyétől 80 centiméter távolságban állt olyan módon elhelyezve, hogy ahhoz idegen ember sötétségben nem férhetett. A házbeliek közül csak a cselédleány tudott valamit előadni a lopásra vonatkozólag. Elmondta, hogy éjjel 3 óra tájban arra ébredt, hogy valaki a hajába marmol, fésűjét eltöri és a haját húzza. Ijedtében nem sikoltott. Átment a nagyobbik szobába, hol még látta, midőn egy idegen férfi kiugrik az ablakon. Erre fellármázta a háziakat, kik csak annyit láttak, hogy a nagyobbik szoba ablakának egyik szárnya nyitva van.

Az eddigi adatokat mérlegelve a járőr arra a meggyőződésre jutott, hogy a lopást csakis a háziak közül követhette el valaki, az éjjeli látogató pedig csak képzeletben létezik. Gyanuja elsősorban a cselédre irányult, kinek előadása valószínűtlen volt. Gyanus volt, hogy a leány nem kiáltott azonnal segítségért, de határozottan valótlan volt az az állítása, hogy valaki kiugrott az ablakon, mert az illető mélyen benyomódott lábnyomát különben az ablak alatt levő puha talajban meg kellett volna találni.

Járőr közölte gyanuját sértettel, ki erre csak annyit mondott, hogy a régi hűséges cselédért tűzbe teszi a kezét. Kivánságra azért aláírta a nyilatkozatot. A leányra nézve megindított puhatólás során a járőr megtudta, hogy a leány rövidesen férjhez akar menni, de se pénze, se ruhája nincsen.

A járőr most már nem habozott. Összes eddigi megállapításait a cselédleány elé tárta, ki a lopás elkövetését beismerte, a lopott holmit hiánytalanul átadta és előadta, hogy a betörés kitalálásával csak a gyanút akarta magáról elterelni.

A sértett nem tudott hová lenni a csodálkozástól. A tolvaj nem bűnhődött, mert gazdája visszavonta a magánindítványát.

*

Ha a tettes a helyszínt vagy látszólagos tényállást félrevezetési szándékkal be is állítja, az alapos helyszíni szemle mindig napfényre hoz olyan adatokat, melyek egymáshoz viszonyítva ellentéteket mutatnak. Ezek segítségével a valóságot rendszerint nem nehéz különválasztani a beállítástól.

Hol csendőr, ott rend és fegyelem.

Hol rend és fegyelem — nincs veszedelem.

Régi cselédekkel szemben gazdáik rendszerint elfogultak és ha házilopás gyanúja merül fel, hallani sem akarnak meggyanúsításukról. Ez régi tapasztalat, a csendőr gondoljon rá és ne hagyja, hogy a jóhiszemű gazda a helyes nyomról eltérítse.

III.

**Beküldte: FRANK KÁROLY őrmester
(Sóskút).**

A kápolnásnyéki őrsön egy határbeli gazda feljelentést tett, hogy tanyájáról egy disznóját ismeretlen tettes az éj folyamán ellopta. Sértett annak a gyanújának adott kifejezést, hogy a lopást egyik cselédje követhette el, akit a mult héten elbocsájtott. Az őrsparancsnok Frank Károly őrmestert maga mellé véve, sértettel együtt szánon azonnal a helyszínére indult.

A helyszínen sértett a járőr kérdésére elmondta, hogy tegnap este még 15 sertése volt, az esti etetésnél megolvasták őket. A reggeli etetésnél már csak tizenegyet számláltak, egy tehát elveszett. Az egész környéket vastag hóepel borította, 2 napja friss hó nem esett. A tanya félreesően feküdt. A járőr széles körben kutatót a tanya körül nyomok után, de csupán két nyomra bukkant! sértett szánja nyomára, midőn az őrsre ment feljelentést tenni és a visszavezető nyomra.

A tanyában 4-5 mérges kutya volt, melyek minden idegent mérges csaholással fogadtak. A járőr egyenkint megkérdezte az összes tanyabelieket a kutyák viselkedésére vonatkozólag, de ugatást senki sem hallott az éj folyamán. Ezekből kifolyólag a járőr arra gondolt, hogy talán mégis a megolvasásnál történt hiba. Az erre vonatkozólag feltett kérdésekre kapott feleletek és a sertések újabb számbavétele után azonban ezt a lehetőséget ki kellett kapcsolni.

A rejtély kulcsának a tanyában kellett lenni, mert a sertés és a tolvaj nyomok előidézése nélkül nem kerülhetett ki a tanyából. Ezért a járőr elhatározta, hogy az egész tanyát alaposan átkutatja. A kutatást a sertésőlon kezdték. Kihajtották a disznókat, azután a trágya kihánytatásához kezdtek. A trágya alól rövidesen előkerültek az elhullt sertés maradványai. Ekkor állott elő a gazda, amire eddig nem is gondolt, hogy t. i. az eltűnt sertést a többi sohasem állhatta, folyton marták, nem volt már se füle, se farka. Ezzel a rejtély is megoldást nyert: éjjel a többi megölte és felfalta.

*

A nyomozás első eldöntendő kérdése a „mi történt”, vagyis hogy történt-e egyáltalában bűncselekmény s ha igen, milyen? Lopás miatt gyakran tesznek jóhiszeműen is valótlan feljelentést. A jelen eset is erre szolgált példát. Az alaposság ilyenkor is megóvja a csendőrt a tévedésbe eséstől és hiábavaló munkától. Aki nem ilyen alapossággal járt volna el, talán még ma is az elbocsájtott cselédet hajszolná és bűnösségét igyekezne bizonyítani, természetesen sikertelenül.

IV.

**A következő két nyomozást KOVÁCS SÁNDOR II.
alhadnagy (Kaposvár) küldte be.**

Kovács Sándor II. alhadnagy 1904 március havában került mint őrsparancsnok a nagybajomi őrsre. Helyismeretek megszerzése érdekében szolgálatmentes idejében a nagyközség utcáit járta. Ilyen alkalommal az egyik utcában gazdasági épületekkel körülvett, szép, nagy úrilakot látott. Megállt, megkérdezte, ki lakik ott, azután az

épületet szemlélte. Eközben feltűnt neki, hogy a fazsindellyel fedett háztető egyik része színben elüt a többitől. 12 darab zsindey az eresz felé sávalakban másszínű volt, mint a többi, annak dacára, hogy ezek a zsindeyek is régiek voltak. Közelebbi megtekintésénél kitudt, hogy a tetőt fedő régi zsindeyeket vastagon lepi a moha, az említett 12 darab szintén régi zsindeyen kívül, melyekről a moha le van kopva. Ez a megfigyelés szeget ütött a fejébe. Bement a házba érdeklődni, de ott a jelenségnek nem tudták magyarázatát adni. Kovács alhadnagy most már gyanút fogott. Kérdezte, hogy lopások nem fordultak-e elő. Az ott lakó földbirtokos ilyenekről sem tudott. Kovács alhadnagy engedélyt kért a padlás megtekintésére. A padlás kb. 1 méter magasságban tele volt gabonával, melyet oda egyszerűen minden ellenőrzés, rendezés nélkül kiszórtak. Ilyen helyről lehet úgy is lopni, hogy észre sem veszik, gondolta magában Kovács alhadnagy és visszatért az őrsre. Ettől a naptól kezdve az őrs járőrei az őrsparancsnok intézkedésére minden lehető alkalommal lest tartottak a ház közelében.

Sokáig nem volt eredmény, de a kitartó munka végül mégis sikerrel járt. December 13-án éjjel a lesben álló járőr tettenérte a gabonátolvajokat a parádéskocsis és még egy cseléd társaságában. Beismerték, hogy a búzát már két éve lopkodják, harmadik társukat is megnevezték. A padlásra mindig a kérdéses zsindeyek kiszedésével jutottak. A lopások elkövetése után a zsindeyeket mindig szépen visszarakták a helyükre.

A kaposvári királyi törvényszék a parádéskocsist egy évi, két társát 6-6 havi börtönre ítélte.

*

A megelőző és nyomozó szolgálatot nem lehet egymástól elkülöníteni. A megelőző szolgálat során eszközölt megfigyeléseknek, összegyűjtött adatoknak, megtett célszerű intézkedéseknek nagyon sokszor a nyomozó szolgálat keretében vesszük hasznát. A csendőrnek a megelőző szolgálatot gondolkodva, nyitott szemmel kell teljesíteni. Ne menjen el semmi mellett, aminek magyarázatát nem tudja adni. Igyekezzék mindennek a gyökeréig jutni, azután következtessen helyesen és aszerint cselekedjék.

V.

1904. december 14-én hajnali 4 óra tájban két ismeretlen egyén Nagybjom község egyik utcáján lefogott és kirabolt egy 15 éves fiút, ki a vasútállomás felé igyekezett. A rablók a fiútól elvették a kezében volt disznóölési termékeket tartalmazó csomagot, valamint a zsebéből 10 korona készpénzt és az ezüst zseboráját. A fiú támadóiról nem tudott személyleírást adni. Az őrsön a gyermek atyja nyomban feljelentést tett. Kovács alhadnagy akkori őrsparancsnok egy csendőrral azonnal a helyszínre ment a sértett fiú társaságában, de ott semmi nyomot nem talált. Ezután a járőr előfogaton a jákói vasútállomásra sietett, hogy az esetleg vonaton menekülni szándékozó tetteseket megelőzhesse. A vonatot még idejekorán elérték, de felszálló utas nem volt. Megpróbálkozott a járőr a közeli korpádi vasútállomással is, oda is idejekorán ért, de gyanus felszálló utast ott sem talált. Kiskorpádról gyalog tért vissza a járőr az úgynevezett Klinker-úton a járőkelőket figyelve. Útközben azt forgatta a fejében, hogy hátha nem idegenek voltak a tettesek. Lelki szemei előtt elvonultatta az összes jómadarakat, de azok egyikének egyéniségéből, multjából sem lehetett ilyen cselekményre következtetni. Városokban szoktak hasonló rablótámadásokat végrehajtani, a tettes tehát városi ember lehetett. Ez volt a járőr következő feltevése. És itt azon-

nal eszébe jutott a néhány nap óta Nagybjomban tartózkodó vándor komédiás társulat.

A községbe érve rögtön puhatolni kezdtek a komédiások után. Megtudták, hogy azok helybeli polgárok társaságában és költségére aznap $\frac{3}{4}$ óráig mulattak. Ezután a járőr pontosan megállapította a mulatságban résztvettek nevét, továbbá azt, hogy ki mikor, milyen irányban és kinek társaságában távozott a korcsmából.

Ezek a megállapítások két komédiás ellen szolgáltatnak gyanúkat, kik a korcsmából $\frac{3}{4}$ után együtt távoztak el és abban az utcában laktak, ahol a rablás történt. A távolságok és időpontok mérlegelése alapján a rablást elkövetették.

A járőr elhatározta, hogy a két komédiást először tanuként kérdezi ki, azért délelőtt 9 óra tájban lakásukon felkereste őket. Odaérve még mindkettőt mély álomba merülve, ágyban találták. Felköltésük után erőlyes hangon tiltakoztak a zaklatás ellen és tovább akartak aludni, a járőrrel szóba sem akartak állni.

A járőrvezető kijelentette, hogy elő fogja vezetni őket a község házhoz. Ez hatott. Felöltöztek. Egyikük kikérezkedett az illemhelyre. A járőrvezető vele ment, a járőrtárs a szobában maradt a másikkal. A komédiás be akarta tenni maga után az illemhely ajtót, de ezt a járőrvezető természetesen nem engedte. Midőn kijött az illemhelyről, a járőrvezető odakiáltotta járőrtársát, maga pedig az illemhely átkutatásához fogott. Az üllődeszka alól előkerült az elrabolt csomag, benne volt a zsebóra is. Megmotoszásakor a járőr megtalálta zsebében a 10 koronás bankjegyet is.

A rablás elkövetését ezután mindketten beismerték, mentségként pénztelenségükre és ittasságukra hivatkoztak.

A nyomozásnak mindig az összes lehetőségekre felépített feltevésekből kell kiindulni. A rablást elkövetette olyan ember, aki a cselekmény után azonnal menekül, de lehetett a tettes olyan is, aki helyben marad. Bár ennél az esetnél végeredményben a második feltevés felelt meg a valóságnak, rámutatunk az első feltevésnek megfelelő s azonnal megtett intézkedések helyességére. A járőr tudta, hogy vonat indul. Ha a tettes menekülni igyekezik, feltételezhető volt, hogy azt fogja igénybe venni. Elhatározása: elsősorban ezt megakadályozni. Ha nem teszi, lehet, hogy a tettes sohasem kerül hurokra. Ha a tettes mégsem idegen, a járőr akkor sem vesztett semmit, a helyben levő tettes felkutatására azután is van idő. Érvényes ez azokra a bűncselekményekre is, midőn a tettesre nézve semmi támpont nincsen és gazdag helyszín áll rendelkezésre. A helyszínelés hosszadalmas munka. Hiába volna a kézrekerítési intézkedésekkel a helyszínelő munka befejezéséig várakozni. A tettes helybeli, a tettes idegen... E közül a két feltevés közül egyik mindig megállja a helyét. A helybeli tettes nem sürgős, az idegen igen. Ezért az üldözési intézkedéseket minden esetben azonnal, hogy úgy mondjuk: vaktában is meg kell tenni. Ilyenek: vasútállomásokon, hajóállomásokon, autobusz indulási helyeken fel szálló idegen utasok ellenőrzése, a vasútvonalak, útvonalak, gátak mentén szolgálatot tevő személyzet figyelésre felhívása, szomszédos őrsök értesítése. Ezek az intézkedések a helyszín köré hálót vonnak, melybe a tettes — ha tényleg menekül — könnyen fennakadhat.

KI TUDJA?

Ki volt Montezuma?



Csendőrnapiunkról. Az elmúlt csendőrnapi vitéz Szinay Béla tábornok úr, a m. kir. csendőrség felügyelője megjelent a budapesti csendőrlaktanyában tartott altiszti bajtársi ebéden s a jelenlevőkhez beszédet intézett. A csendőrnapi testületi és bajtársi jelentőségének méltatása után a tábornok úr külön megemlékezett a csendőrségnek azokról a derék tagjairól, akik mint nyugállományú altisztek már nincsenek ugyan a mi soraikban, de munkáik, teljesítményük és érdemeik, amelyeket tényleges szolgálatuk alatt végeztek és szereztek, nem szabad, hogy feledésbe menjenek. A magyar csendőrség mostani színvonala nemcsak a mi érdemünk, akik ténylegesen szolgálunk, hanem azoké a bajtársaké is, akik előttünk szolgáltak a testületet hosszú éveken, évtizedeken keresztül, a miennél nem kisebb hűséggel és becsülettel. Ők, az elfáradt, pihenésre tért öregek voltak a mi tanítómestereink, illő tehát, hogy amikor a testületnek ilyen egyetemes, szép ünnepét üljük, ne csak a jelenre és a jövőre gondoljunk, hanem a multra is, amit a mi idős, nyugállományú bajtársaink testesítenek meg előttünk. Hason ki tehát rájuk is a bajtársias szeretet melege, de tisztelet is, amellyel a fiatal az öregeknek, a tanuló a tanítónak mindig tartozott és tartozik.

A miskolci csendőraltiszti olvasóköri csendőrnapi megelőző napon, február 13-án jól sikerült csendőrnapi műsoros ünnepélyt és farsangzáró bajtársi összejövetelt tartott. A műsoros ünnepély 16 óra 30 perckor a gyalog tanalosztály énekára által előadott „Magyar Hiszekegy”-gyel kezdődött, utána bevezető beszédet mondott és konferált Dénes József g. tiszthelyettes, majd Éber Endre próbacsendőrr szavaltta el igen szépen Hieronymi Lajos őrnagy úrnak „Csendőrnapi” című, mult számunkban közölt alkalmi költeményét. A csendőrségről szóló rádióelőadás meghallgatása után Galambos Marcella, Buzogány Rózsa, Sárosi Istvánné, továbbá Csáki Sándor és Taky József próbacsendőrrök irredenta vereseket szavaltak igen szépen és hatásosan. Bojtár András g. tiszthelyettes ügyes tárogatószólóját Dénes Irén és Magda művészi magyar táncoktatója követte. A műsort a Himnusz zárta be. A szép ünnepély éjféltűn 2 óráig tartott és házi táncestéllyel végződött.

A Biharkeresztesi őrsön is kedves házi ünnepség keretében ülték meg a csendőrnapi. Bakacs István róm. kath. plébános és Tóth Kálmán ref. lelkész istentisztelet keretében méltatták a csendőrnapi, majd az istentisztelet után mindkét lelkész megjelent a csendőrlaktanyában. Megjelentek még a laktanyában Almásy Boldizsár őrnagy állományparancsnok és Bartha Géza határőr-százados urak, továbbá Brázda János határőr-törzsmester őrsparancsnok vezetésével a határőrök 10 főnyi legénysége, két pénzügyőr, a m. kir. rendőrség határszéli kirendeltségének képviselőjében Molnár István felügyelőhelyettes, továbbá a községi előjáróság és a helyben lakó nyugállományú csendőrök képviselői. Az egybegyűlték meghallgatták a csendőr hősi emléktábla leplezési ünnepélyének rádióközvetítését, majd annak befejezése után Tóth Kálmán ref. lelkész hosszabb beszédet tartott a csendőrhősökről és általában a csendőrségről. A beszédet az őrs hősi emléklapjának megkoszorúzása követte. Az ünnepség résztvevőinek csoportképét mai számunkban közöljük.

A csendőrnapi alkalmából számos csendőrszűnket keresték fel hatóságok és magánosok is baráti szerencsekívánataikkal. Ilyenek az alábbiak is:

„Visegrád község. 340/1934. szám. Tekintetes m. kir. csendőr őrsparancsnokságnak, Helyben. A csendőrségi szervezet magyar jellege kialakulásának emlékünnepe és a m. kir. csendőrség hősi emlékművének felavatási ünnepnapja alkalmából az őrsöt s általa a csendőrség testületét bizalommal, megbecsüléssel és magyar lelkünk ragaszkodásával üdvözlöm és köszöntöm. A m. kir. csendőrség összeforrott a nemzet éle-

tével, azzal él vagy elbukik, mert véréből való vér, húsából való hús és egyéniségének megfelelő annak nevelése és fejlődése is. Mint a haza fegyveres közbiztonsági alakulata, hivatását mindenkor híven, becsületesen, vitézül és a lelkiismeretes odaadással önzetlen mintaszerezővel teljesítette és multjához híven teljesíteni fogja a jövőben is. Ez az érték az, mely a polgárság s intézményei részéről is tiszteletet, megbecsülést és bizalmat vált ki. Kívánom, hogy a m. kir. csendőrség legyen mindenkor a magyar nemzet büszkesége, a belbiztonságnak s a polgárok nyugalmanak letéteményese és biztosítója. Visegrád, 1934 február hó 14-én Kádás Sándor főjegyző."

"Tekintetes magyar királyi csendőrség Alattyán. Bátor-kodok megemlékezni erről a nagy csendőriünnepről, amit végighallgattam. Most tudom, hogy milyen felelősséggel teljesítik a kötelességüket és azt is tudom, hogy ha valahova odaállítják a csendőrt, hogy ez itt a te szolgálatod, a helyét elhagyni nem szabad, még ha tudja is, hogy a másik percben meg kell halnia, élve nem hagyhatja el a helyét. Kedves községe csendőrei, fogadják szívvelyes üdvözlömetem, mert a csendőrséget mindig nagyrabecsültem. Mi, falusi nép nyugodtan alhatjuk az éjjeli álmunkat, mert tudjuk, hogy a derék csendőrök őröknek felettünk. Isten áldását kérem mindnyájukra és kérem a jó Istent, hogy őrízze meg minden veszélytől a mi kis községeink derék csendőreit. Maradok igaz tisztelőjük: Szamuelcsik János alattyáni lakos".

Mind ezeket, mind pedig a hozzánk beküldött hasonló leveleket, iratokat stb. a m. kir. csendőrség múzeumában megőrizzük, kérjük ezért bajtársainkat, hogy ha vannak ilyenek a birtokukban, küldjék be nekünk.

Dr. Kenyeres Balázs a m. kir. csendőrségről. Angyal Pál, a Pázmány Péter tudományegyetem büntetőjogi professzora nemrég ünnepelte születésének 60-ik, jogtanári működésének 35-ik évfordulóját. Ebből az alkalomból *"Büntetőjogi tanulmányok"* cím alatt díszes kötet jelent meg, amelybe a magyar büntetőjogi irodalom és a gyakorlati igazságszolgáltatás 30 kiváló képviselője írt különféle büntetőjogi kérdésekről tanulmányt. Dr. Kenyeres Balázs egyetemi professor, az európai hírvé tudós, a Törvényszéki Orvostani Intézet igazgatója a boncolások jelentőségéről írt nagyszabású tudományos ismertetést. Ebben az ismertetésben írja többek között a következőket:

"Megnyugvással láttam egyrészt az Igazságügyi Orvosi Tanács elé kerülő esetek egy részében, másrészt a Csendőrségi Lapok közleményeiben azt a megfontolást, tervszerűséget, józanságot és leleménységet, amely a magyar nemzet szerény tagjainak, a csendőrhíradóknak munkájában megnyilvánul s nehéz körülmények között szolgálja az igazságot, akárhrányszor szakértők megfelelő segítségével nélkül, sőt sokszor szakértők meg nem felelő közreműködése ellenére is". Ugyanitt még a következőket írja: "Nem a hazafias önérték, de a külföldi viszonyokat ismerő szigorú bíráló meggyőződésével mondhatom, hogy a magyar rendőrség és csendőrség a bűnügyi gyakorlat terén legalább is egyenrangú még nálunk szerencsésebb nemzetek csendőrségével és rendőrségével is, valamint azt is, hogy a Csendőrségi Lapok a benne megjelenő oktató, irányító közleményekkel és tanulságos nyomozásokkal — szerényen szólva — legalább is egyenrangú a külföldi hasonló szakfolyóiratokkal".

Olyan helyről hangzik ez az elismerés az ország és első sorban a magyar jogászvilág nagy nyilvánossága előtt, hogy tiszteletlenség lenne elhallgatnunk. Megemlékezünk tehát róla, hogy lássák benne bajtársaink és munkatársaink a becsületes törekvés és áldozatos munka megértését olyan tényező részéről, kinek a bírálatra való jogosultságát mindenkinek feltétlenül el kell ismernie. Nem tagadjuk, jól esett nekünk egy ilyen előkelő és tudós szakférfi elismerő nyilatkozata, de ezt csak buzdításul tekintjük a jövőre, hogy még inkább teljesítsük kötelességünket szolgálatunk, testületünk és hazánk iránt.

Itt említjük meg, hogy a fenti munkáról dr. Miskolczy Ágost, a budapesti kir. főügyesség főügyész-helyettese — akinek egy nagyértékű közleménye *"Politikai szabadság és büntetőjog"* cím alatt abban szintén megjelent — a Budapesti Hírlap egyik legutóbbi számába részletes ismertetést írt. Ebben az ismertetésben dr. Kenyeres Balázs fentemlített tanulmányával kapcsolatosan a következőket írja: "Dr. Kenyeres Balázs, a törvényszéki orvostan országos hírvé tudós a boncolások büntetőjogi fontosságáról tár elő mindenkit érdeklő adatokat. Tanulmányából kiderül, mennyire összefügg ez a kérdés mindennapi életünkkel s osztozunk elisme-

résében a magyar csendőrség iránt, amely a szakszerűség pompás eredményeit tudja felmutatni a halálesetek okainak tisztázásában".

Engedjék meg az illusztris szerzők, hogy megtisztelő soraikért mindnyájunk nevében ezúton mondjunk köszönetet.

Kaszinót alapítottak a pécsi helyőrség altisztjei. A pécsi helyőrség altisztje kara kibérelt egy gazdátlan vendéglőt, melyet szépen átalakítottak és kaszinónak rendezett be. Az altiszt kaszinót most avatták fel díszközgyűlés keretében, melyen Németh József tábornok vezetésével küldöttségileg jelent meg a tisztikar is. A Himnusz után Pompár Gyula alhadnagy ismertette a kaszinó megalakítását, majd Németh tábornok beszédében azt hangsúlyozta, hogy a katonának is szüksége van pihenésre, szórakozásra és önképzésre. A kaszinót átadta rendeltetésének.

Motoros járó balesete. A budapesti közlekedési őrs állományából az F. 420. rendszámú, kincstári oldalkocsis motorkerékpárral szolgálatba vezényelt Herceg Antal őrmester és Tóth József csendőrből állott járó Budapest, a Kerepesi-út 29. számú épület előtt február 19-én 6 óra 35 perckor összeütközött Horváth Béla mátyásföldi lakos kerékpárossal. A járó a motorkerékpárral a menetirány szerinti baloldali árokba zuhant. A motorkerékpár erősen megrongálódott, üzemképtelenné vált. Herceg őrmester a jobb lába fején, valamint a sarkán zúzódást, a baloldali lágyékán nyomási sérülést, míg Tóth csendőr a bal térdén horzsolást szenvedett. Horváth Béla nem sérült meg. Kerékpárjának első kereke az ütdőéstől összehajlott. A budapesti I. kerületi parancsnokság az ügy kivizsgálását rendelt el.

A csendőrség 1933. évi közbiztonsági tevékenységi statisztikája. Az elmúlt év folyamán a csendőrség működési területén összesen 101240 (106619), büntett és vétség, továbbá 148846 (156884) kihágási esetben folytatott nyomozást. A lefolytatott nyomozások eddig a büntetteknél és vétségeknél 99305, a kihágásoknál 148334 esetben vezettek eredményre. 1935 büntett és vétség, továbbá 512 kihágási esetben a nyomozás még folyik. A nyomozásokkal kapcsolatban a csendőrség összesen 12234 egyént fogott el és vett őrizetbe s 194451 egyént jelentett fel különböző bűncselekmények miatt.

Az elkövetett bűntettek és vétségek között szerepel 30055 (32398) lopás, 17282 (18098) rágalmazás és becsületés, 15340 (16552) testisértés, 5700 (5682) csalás, 4766 (4766) gyújtogatás és tűzokozás, 5935 (5877) sikkasztás, zártörés és hűtlen kezelés, 3178 (3393) vagyonrongálás, 4642 (5011) orgazdaság és bűnpártolás, 2171 (2188) magánlakásértés, 1891 (1825) emberélet elleni bűncselekmény, 1237 (1448) okirathamisítás és 344 (296) pénzhamisítás. A még fennmaradó számok az egyéb bűntettek és vétségek között oszlanak meg.

A zárójelben levő számok az 1932. év közbiztonsági tevékenységének statisztikáját mutatják.

Lefegyverezés. A községi őrs állományába tartozó Fehér (Fisli) Gábor őrmester szabadságát töltötte Cseresztegtomaj községben. Február 13-án 23—24 óra közötti időben a község egyik vendéglőjében az ott mulatozó polgári egyének, kik közül Fehér kettő arcú ütött, lefegyverezték. Dulakodás közben Győrei József cseresztegtomaji lakos a kardtól jobb kezén megsérült. Sérülése 8—14 nap alatt gyógyul. Fehér őrmester puszta kézzel való ütésekkel a fején könnyebben megsérült. Az őrs a kardot a polgári egyenektől őrizetbe vette és az esetről jelentést tett a keszthelyi szárnyparancsnokságnak. A kivizsgálás megindult.

A szombathelyi altiszt olvasó- és önképzőkör évi közgyűlése. A m. kir. szombathelyi csendőr altiszt olvasó- és önképzőkör 1934. évi február 17-én 17 órai kezdettel tartotta meg az évi rendes közgyűlést. A közgyűlést a kör elnöke, Rohonci Imre őrnagy nyitotta meg. Az elnök rövid beszédében üdvözölte a 214 jelenlévő rendes tagot, kifejtette a kör célját és a megjelenteket bajtársias érintkezésre hívta fel. Ezután Farkas Pál II. tiszthelyettes, a kör jegyzőjének jelentése következett, aki megemlítette az 1933. évben előfordult fontosabb eseményeket, majd a kör új tagjaival ismertette az alapszabályokat. A jegyzői jelentés után Tóth László II. tiszthelyettes, könyvtáros ismertette a könyvtár állagát és mult évi fejlődését. Megemlítette, hogy havonként átlag 100—120 könyv kerül olvasásra. Utána Takács János gazdasági tiszthelyettes, a kör pénztárnoka beszámolt az 1933. évi bevételekről és kiadásokról, részletezve azt, hogy az egyes tétel alatti kiadásokat hova és milyen célra fordították. Ezután az elnök tisztje alól felmentette a régi tisztikart és új tisztikar választást rendelt el. A választás lezajlása után az elnök annak eredményét megerősítette és az új tisztikar tagjait önzetlen munkára buzdította.

Felhívás. A volt cs. és kir. 4. huszárezred folyó év március 21-én Budapesten az utódezzreddel, az 1. „Ferenc József” jászún huszárezreddel egyetemben a törökóri plébánia-templomban (Kerepesi-út 31. szám; 24-es és 38-as villamos végállomás) ezrednapot tart. Az ünnepély d. e. 11 órakor gyászmisével kezdődik. Mise után egy küldöttség koszorút helyez el Simonyi öbesternek a kerepesi temetőben levő sírjára, a misén résztvevett többi ezredbajtársak pedig a Ferenc József lovassági laktanyában levő gorodoki lovasemléket koszorúzzák meg. Ezt az 1. honvéd huszárezred étkezdejében 1 órakor megtartandó bajtársi ebéd követi. Akik a volt bajtársak közül az ebéden részt óhajtanak venni, jelentsék március 10-éig vitéz Szentkirályi Nagy Aurél ny. tábornok úrnak Budapest, I., Horthy Miklós-út 15/c. II. em. 32. sz. vitéz Pálffy István ny. tiszthelyettes.

Olvasóink szíves figyelmébe. Az Országos Közművelődési Szövetség (Országos Közművelődési Tanács) közéletünk kiválóságainak vezetése alatt már huszonöt éve fáradozik nemzetünk széles rétegeinek nemzeti művelésén. Hosszú és eredményes multja, mai összetétele, munkaköre és programja mind a kormányzat, mind a nemzeti társadalom teljes elismerését vívta ki. Önzetlen és eredményes munkájának kiemelkedő fejezete a csaknem negyedszázados *Vasárnapi Könyv*, amelyet a csendőrség tagjai közül is nagyon sokan ismernek és megszerettek. Kultúrkiválóságainak sorozatát most újabb vállalkozással gyarapította az Országos Közművelődési Szövetség: a „*Magyar Otthon*” című pompás folyóirattal. A *Magyar Otthon* mindent bőségesen nyújt, ami a mai, minden iránt érdeklődő kultúremlert érdekl. A Tanács a folyóiratot a középosztálynak szánja, amikor az egész kultúrvilág tudományos életének legújabb, közhasznú vívmányait és eredményeit könnyen megérthető módon, szakismeretek feltételezése nélkül ismerteti. De ugyanakkor éppen olyan fontosságot tulajdonít megfelelő színvonalú és a középosztály erkölcsi felfogásával egyező bőséges szépirodalmi rovatának is. Tájékoztatót nyújt ezenfelül könyvekről, színházakról, művészeti és társadalmi eseményekről is. Gyönyörű, mélynyomásos illusztrációi művészi kivitelűek, szépirodalmi, ismeretterjesztő és hasznos tanácsadó tartalmában pedig a család minden tagja olcsó, kellemes szórakozást és hasznos okulást nyer. A *Vasárnapi Könyvet* nem kell külön bemutatunk, hiszen máris számos olvasója van a testületben, de melegen ajánljuk: rendelje meg minden örs a *Magyar Otthont* is. Csak mutatóvényszámot kell kérni s bizonyos, hogy aki átlapozza, elválaszthatatlan barátjává szegődik. Előfizetési ára félévre mindössze 7 pengő, ezt az összeget az örs tagjai bizonyára könnyen összeadhatják; sokszoros ellenértéket kapnak érte. Folyóiratokat nem szoktunk ajánlani, mert nem mindig van biztosítékunk arra, hogy az különösen az örsök kíváncságnak és igényeinek megfog-e felelni; a *Magyar Otthon* azonban szívesen és meggyőződéssel teszünk kivételt, mert az örsökön való minél nagyobb elterjedése határozottan bajtársaink érdekében áll. Mutatóvényszámot szívesen küld a *Magyar Otthon* kiadóhivatala, Budapest, VII., Dohány-utca 12.

Felhívás. A közönség támogatásával emléket szeretnék állítani a világháború hőslélek asszonyainak, leányainak.

A magyar történelem minden korszakában voltak kiváltságos nők, kik hazájuk érdekében az általános szokásos női munkakörön túl is fejtettek ki munkásságot. A világháborúban is voltak nők, kik személyes bátorságuk, lélekjelenlétük, leleményességük, elszántságuk, vagy akár csak véletlen esetek folytán, oly feladatokat végeztek, melyek érdemesek arra, hogy ne engedjük feledésbe menni. Egyes városok, falvak, családok életében hallottunk kimagasló női cselekedetéről, a világháború idején.

Felkérek mindenkit, aki ilyen dologról tud, hogy pontos nevek, helyek, dátumok felsorolása mellett küldjék be személyes adataikat, vagy a forrás megnevezésével olyan egyének hősi cselekedeteinek adatait, akik talán azóta elhaltak, vagy más oknál fogva ők maguk be nem küldhetik, de cselekedetük megörökítése érdemes. Egy fejezetben idesorolnám a gyermekhősök adatait is, valamint ellenséges országok asszonyai oly nemes női lélekből fakadó cselekedeteit, mellyel hadifogság, sebesülés, stb. idején, katonáink megmentése érdekében dolgoztak. Szívesen feldolgoznám azokat az adatokat is, hogy pld. hadifogság avagy internálás eseteivel kapcsolatban hány katonánk hozott haza idegenországbeli élettársat.

Egyelőre nincs más célom az adatokkal, mint azok összegyűjtése, később talán könyvben, vagy múzeumban való elhelyezése.

Az adatok beküldőire semmi kötelezettség nem hárul, okmányos iratokat nem fogadok el. Fényképeket és más írásbeli adatokat szintén minden további kötelezettség nélkül,

szívesen veszek, egy történelmi értékű emlékkönyv összeállítása céljából. Különböző csoportosításban mindenféle adatot fel tudok használni.

Ádám Éva írónő,
Budapest, X., Juranics állami telep 445.

Ellenőrizzük az álügyönköket! A gödöllői járás főszolgabírájánál megjelent egy könyvügynök, névszerint Meissler Miklós s mindenekelőtt igazolta magát. Sok igazolványa volt a „szerkesztő úrnak”. Az egyik igazolvány szerint Meissler Miklós „a megszállt területek magyarsága könyvellátási akciója”-nak a vezetője, más igazolványok azt bizonyították viszont, hogy a szerkesztő úr „a megszállt területek magyar pártjainak megbízottja”. Volt nála azonfelül egy nyiltparancs is, amely felszólította a hatóságokat, hogy Meissler Miklóst „hazafias érzéssel támogassák s a kulturális előirányzat terhére az anyagi támogatást se vonják meg tőle”. Sőt a nyiltparancs szerint hivatalos kísérőre is van jogcíme Meissler Miklósnak. A gödöllői örs elfogta a „szerkesztő urat”, aki megvallotta később, hogy több ezer pengőt gyűjtött össze ideig. Meissler Miklós azóta már az ügyészsen van. — A budapesti VII. kerületi rendőrkapitányság, mint rendőri büntetőbíróház a minap tárgyalta Singer Sándor könyvügynök, a Genius könyvkiadó részvénytársulat alkalmazottjának ügyét. A könyvügynök Székely Sándor nyugállományú százados néven mutatkozott be mindenütt, fényképes igazolványokat mutatott s több katonai parancsnokságot is megtevesztett. Csak utóbb közölte a honvédelmi minisztérium a főkapitánysággal, hogy a könyvügynök nem nyugállományú százados és a Székely nevet is jogtalanul használja. A fényképes igazolványt a Genius könyvkiadó Rt. Vári Jenő nevű igazgatója írta alá s ezért a rendőrség a vádat kiterjesztette az igazgatóra is. A tárgyaláson Vári igazgató azzal védekezett, hogy a fényképes igazolványt jóhiszeműen írta alá, mert azt hitte, hogy Singer nyugalmazott százados és névmagyarosítási ügye folyamatban van. A rendőrbíró végül Singer Sándort jogtalan névhasználatért és a századosi rendfokozat jogtalan használatáért ötnapi elzárásra és 100 pengő pénzbüntetésre, Vári Jenő igazgatót pedig, a kihágásokban való részesség miatt ugyancsak ötnapi elzárásra ítélte.

Aggházy-Stepán: A világháború irodalmát áttekinteni is lehetetlen, nemhogy elolvasni. Diplomáták, politikusok, hadvezérek, katonák, polgárok számtalan változatban tárták és tárják még mindig az emberiség elé kifoghatatlan mondanivalóikat, többé-kevésbé tárgyilagosan, de többnyire terjedelmesen és csak a maguk szakemberei által érthető élvezhető beállításban. Aki nem ilyen vagy amolyan szemszögből, hanem csak az egyszerű olvasó érdeklődésével akar tájékozódni a nagy eseményekről, ugyancsak nehéz helyzetbe kerül, ha a háborús irodalom könyvtárnyi terméke között válogatnia kell. Azt, hogy egyiket sem olvassa el, magyar ember nem mondhatja, mert ez nem jelentene kevesebbet, minthogy nemzetének élet-halálharca még annyira sem érdekli őt, mint egy tucatregény. A cselekvések, amelyek háborúba sodortak, a magyar katonák négyévi véres dicsősége és az égbekiáltó igazságtalanság, amely oda juttatott minket, ahol vagyunk, bibliájává kell, hogy váljék minden magyar embernek, nehogy egy betűt, egy tanulságot, egy számadást is elfelejtessen belőle. Hatványozottan áll ez az olvasni, tanulni amugyis igen szerető magyar csendőrré, mert őt magyarváltán felül katonai és csendőri hivatása erre külön is kötelezi. Keresve sem lehetne erre a célra kiválóbb munkát találni, mint vitéz *Aggházy Kamill* ny. ezredes úrnak, a Hadtörténelmi Múzeum igazgatójának és *Stepán Valér* ny. százados úrnak „A világháború” című munkája. A szerzők mesteri mértékkel találták el, mit és mennyit kell megírnok a világháborúról, hogy se túlsók, se túlkévs ne legyen; mint kell annak bonyolult eseményeit, összefüggéseit és szövevényeit annyira leegyszerűsíteni, amennyire az egyszerű olvasónak szüksége van ahhoz, hogy mindent könnyen és alaposan megismerjen. A szerzők izzó magyarsága nem esik a könyv tárgyilagosságának rovására, legfeljebb aláhúzza az igazságokat, amelyeket ellenségeink letagadni vagy elhallgani igyekeznek. Biztos és könnyed nyelvezete élvezetes olvasmánnyá teszi a könyvet, a szerzők katonai ismeretét pedig mentesítik egy-némely „népszerű” háborús munka szakszerűtlenségeitől. A mű először a háborút ismerteti általánosságban, majd a világháború előzményeire és okaira tér át. A katonai eseményeket ügyes csoportosítással a gyors döntést kereső csatákra (1914), a háború súlyának keletre vitelére (1915),

majd nyugatra visszatérésére (1906), a tengerre átménésére (1917) és végül a végső döntést kereső csatákra (1918) osztja s ezáltal azok áttekintését rendkívül megkönnyíti. Részletesen foglalkozik a háborút közvetlenül követő eseményekkel is, természetesen elsősorban magyar vonatkozásban. Ismételjük: aki könnyen, népszerűen és mégis szakszerűen akarja megismerni a háború eseményeit, feltétlenül vegye meg ezt a könyvet; ha elolvasta, igazat ad nekünk. A könyvet az Országos Közművelődési Szövetség könyvosztályánál (Budapest, IV., Múzeum-körút 3.) lehet megrendelni. Ára a csendőrség tagjainak 4.30 P., fizethető 2 részletben is.

Csendőrségi Közlöny. 4. szám. Személyes ügyek. Miniszteri rendeletek. Áthelyezettek: *vitéz Ferenczy László* szds. szárnyparancsnokhelyettesi minőségben Győrbe és *vitéz Borghy (Reiz) János* fhdgy. osztálysegédtiszt minőségben Győrbe. — Végleges nyugállományba helyeztetett: *Havasi István II.* kerületbeli alhdgy. — Ideiglenes nyugállományba helyeztetett: *Hegedűs János I. V.* kerületbeli th. — Várakozási illetményekkel szabadságotlaltak: *Szabados János* és *Kecskeméthy Sámuel VII.* kerületbeli th.-ek. — Névváltoztatások: *Nedolász Gyula* Dezső g. örgy. családi nevét „*Urszady*”-ra, *Schifter Jenő* szds. „*Sárváry*”-ra, *Paska Adam* g. th. „*Paskai*”-ra, *Topánka István* törm. „*Tihanyi*”-ra, *Stolcz József* — *András* — *Gyula* cs. „*Monostorszegi*”-re, *Subert András* cs. „*Soly-mosi*”-ra, *Renyé Győző* törm. „*Rózsahelyi*”-re, *Ruzsinszki Miklós* cs. „*Rózsahegy*”-re, *Palatinus Dezső* prbes. „*Palotás*”-ra, *Prófét Lajos* törm. „*Poroszlai*”-ra, *Pitlik János* cs. „*Pataki*”-ra, *Palizs Sándor* törm. „*Uzsoki*”-ra, *Lizák János* törm. „*Ligetes*”-re, *Nacsu Béla* cs. „*Nagyvárad*”-ra, *Moldován József* törm. „*Mácsai*”-ra, *Ilácsa Ferenc* örm. „*Ilácsaházi*”-ra, *Hartner János* törm. „*Hartai*”-ra, *Falticska Antal* th. „*Kassai*”-ra, *Fazék Dezső* prbes. „*Pálmai*”-ra, *Cserni Péter* törm. „*Cserfalvi*”-ra, *Bánszki János* örm. „*Bányai*”-ra, és *Kaiser Ferenc* prbes. „*Felsővári*”-ra változtatta át. — Szabályrendeletek: Az Ideiglenes Ruhagazdálkodási Utasítás helyesbítése. — A nagybajomi szakasparancsnok áthelyezése Kaposmérőre. — Legénységi minősítvényi jegyek költségeinek számlázása az örsökön. — Közzolgálati alkalmazottak feláru vasúti menetjegy váltására jogosító igazolványainak érvényesítése és névváltoztatással kapcsolatos kicserélése. — Csendőrség elhelyezési kimutatásának helyesbítése. — A csendőrlégénység khaki-pantallója — amennyiben mint ilyen, már kevésbé viselhető — csizmanadrággá átalakítható. A pantallót lovaglonadrággá átalakítani tilos. — A dunai hajókon felszerelt szórakoztató rádió vevőberendezésének üzemeltetése. — Osztrák Automobil Club által kiállított triptyque alapján gépjárművel az ország területén tartózkodtatás engedélyezése.

Rám hallgass és nem leszel közlekedési baleset áldozata címmel dr. *Kontz Endre* belügyminiszteri tanácsos (Budapest, Vár, Országház-utca 30.) és dr. *Dárdai József* rendőrkapitány a közlekedési kódexet népiesen magyarázó füzetet adott ki, amely a szerzők ajánlása szerint „az ifjúságnak, felnőtteknek, városiaknak, falusiaknak, gyalogosoknak, kerékpárosoknak, lovasoknak, kocsisoknak és minden más járóművezetőnek” hivatott a közlekedés egyre erősebb iramban fejlődő kérdésében és bonyodalmaiban útmutatásokat adni. A munka gazdag tárháza azoknak az ismereteknek, amelyekkel kiki megóvhatja magát a közlekedési balesetektől, éppen ezért egyszerűen kezelhető, könnyen áttekinthető és hasznos útmutatója a csendőrnök is, akinek viszont az a hivatása, hogy a közlekedési balesetektől másokat megóvjon. A szerzők a mindennapi életből merítik a példákat, közel 100 ábrával színesítve és könnyítve a tájékozódást. Magyarországon évente 500 ember vesztí az életét közlekedési baleset folytán, 5000 ember sérül meg és 20.000 a közlekedési balesetek okozta vagyonrongálások száma. Sok élet, sok egészség és sok pénz tehát, ami így veszendőbe megy. Indokolt, hogy a csendőr is minden alkalmat megragadjon, amely a közlekedésrendészeti ismereteit bővíti és megéri, erre pedig ez a munka is igen alkalmas. Előnye, hogy képeivel és példáival ezt az egyébként nem nagyon szórakoztató ismeretkört is érdekessé, élvezhetővé teszi. Ára 1 P., megrendelhető a szerzőknél.

Házasság. Február 18-án este 7 órakor vezette oltárhoz *Vass-Wiblinger Alfréd* főhadnagy úr, szentendrei szárnyparancsnokhelyettes *Vráblék Annuska* úrhölgyet, *Vráblék Mátyás* ny. tábornok úr leányát Budapesten, a Deák-téri evangélikus templomban. A díszes esküvő nagyszámú és előkelő közönség között résztvevő a budapesti csendőrtisztikar is.

Örsparancsnokká kinevezettek. A székesfehérvári II. kerületben: *Oroszi Lőrinc* és *Szabó József II.* th.-ek; a pécsi IV. kerületben: *Kender Imre*, *vitéz Balogh Mihály* és *Kovács Mihály I.* th.-ek.

Házasságot kötöttek. A budapesti I. kerület állományában: *Hajnal István* törm. *Cserepes Katalinnal* Ráckeven és *Kádár László* törm. *Tóth Juliannával* Nagydoboson; a székesfehérvári II. kerület állományában: *Hüvös János* th. *Miszlang Terezzel* Mohácsen és *Gémesi (Gasparics) Lajos* törm. *Horváth Ilonával* Csepregen; a szombathelyi III. kerület állományában: *Mészáros Lajos I.* th. *Szabó Rózsával* Aszódön, *Horváth József VII.* törm. *Egyed Juliannával* Zalaegerszegen, *Szabados (Sebrek) György* örm. *Vukman Annával* Babócsán, *Várfi (Vonyik) Mihály* törm. *Molnár Máriával* Somogyson, *Tassányi (Takler) József* törm. *Lovik Annával* Kaposváron, *Déri József* th. *Németh Annával* Szarvaskenden, *Kovács Imre II.* törm. *Horváth Gizellával* Egyházashetye községben, *Harmath Gyula* törm. *Kanta Máriával* Nemesapáti községben, *Halmos István* törm. *Garzó Erzsébet* Kadarkuton és *Hegedűs Ferenc I.* örm. *Iregi Zsuzsannával* Nagyberényben; a pécsi IV. kerület állományában: *vitéz Varga József X.* th. *Vertetics Margittal* Vép községben és *Barabási G. Sándor* th. *Varga Juliannával* Pesterzsébeten; a debreceni VI. kerület állományában: *Posta János* törm. *Blága Erzsébet* Balmazújvároson; a miskolci VII. kerület állományában: *Tóth Sándor* örm. *Tóth Erzsébet* Gyöngyösön.

Csendőrségi tollforgót árusít, köt, javít *Várfai (Vlahina) Mihály* polgári altiszt, Budapest, I., Bőszörményi-út 21. szám (Csendőrlaktanya) vagy *Fekete Imre* nyug. törzsrörmester, Uj-Hatvan, Vasváry Pál-u. 15. Árak és munkadíjak: szép, új, díszitoll, válogatott tollból 10 P., szolgálati tollforgó nagyság szerint 5–6 pengő, régi toll átkötése 1 pengő, pótlással 2 pengő, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 pengő, pótlással 3 pengő 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli.

Eladó: egy darab Voigtlander 9×12 lemezes, kettős ki-huzatú, Heliar 4.5 fényerős, vadonatúj fényképezőgép bőrtokkal, színszűrővel, önkidőadóval és a legmodernebb felszereléssel 250 P-ért és egy Voigtlander 4.5×6 rollfilmes gép, vadonatúj, 4.5 fényerős lencsével, 70 P-ért. Megtekinthető: dr. *Zádor Antal* th.-nél, Budapest, I., Bőszörményi-út 21. Szabályzat-szerkesztő bizottság.

Eladó: egy pár 42-es számú, tisztai szabású, tükörbox bőrből készült, alig használt csizma, 30 P-ért. *Kertész Mihály* törzsrörmesternél, Zselickisfalud.



Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átcsiszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat első oldalára piros trónnal: „Szószertintli közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel kettes sortávolságra, kézírással pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kéziratot nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válaszbellyeggel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteltídj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteltídjában részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utányomatni. A nyomdai korrek-túrák mi végezzük, korrektúralevonatokat csak kivételes esetben

adunk. Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Róza-utca 11.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszába szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetben; magánlevelet akkor sem trükk, ha a beküldő válaszbélyeget mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldők kitétele felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jeligét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrlékszikon”-rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési díj felét fizetik. Előfizetni csak legalább félévre lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.312. számú postatakarékpénztári csekkszámlájára befizetni. Szerkesztőségi órák naponta 8–14 óráig. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám.”

Olvasóinkhoz. Az újonnan életbelépett nyugdíjtörvénynek és végrehajtási utasításának azokról a rendelkezéseiről, amelyek a csendőrség tagjait érdeklik, részletes ismertetést fogunk közölni. Miután azonban egyes részletkérdések még tárgyalás alatt állnak, közleményünk csak e tárgyalások befejezése után jelenhetik meg. Kérjük tehát olvasóinkat, hogy ezzel kapcsolatos kérdéseikkel várjanak; ha valakinek a közleményünk megjelenése után is kérdőznivalója lesz, annak idején szívesen válaszolunk.

Szomszéd. Akik a rendes honvédségi szolgálat során a tisztes rendfokozatot elérik és alkalmasak az altiszt kiképzésre, azt Jutason kapják meg. A polgári iskola négy osztályát ezzel párhuzamosan végzik el. Tekintet nélkül tehát arra, hogy az érdekelteknek van-e középiskolai végzettségük, vagy nincs, be kell vonulniuk katonai szolgálatra s aztán már a rátermettségükön mulik, meddig viszik. A négy középiskolát végzettek jutási kiképzése a régi módszer szerint megszűnt.

H. B. törm. Cinkota. Kérdésére lapunk 1933. évi 22. számában „Kenderessziget” jelige alatt adott üzenetünkben talál feleletet. Ha az ott leírt utazásra nincs alkalma, a nyolcpengős térítési összeget nem számíthatja fel, mivel tudunkkal a Hév. vonalain való félárú utazáshoz a csendőrségi személyazonossági igazolvány felmutatása is elegendő. Megnyugtatóra megjegyezzük, hogy bajtársainak igen tekintélyes része van az önéhez hasonló hátrányos helyzetben, amely-nél fogva a térítési díj felszámítására nem nyílik alkalma.

Bn. 1908. 1–3. kérdéseire lekszikonválaszt kap. 4. Kókai Lajos könyvkereskedéséhez forduljon levélben (Budapest, IV., Kamermayer Károly-utca 3. sz.). Írja meg, hogy teljesen kezdő-e a tot nyelven, vagy pedig járatos-e és milyen mértékben? Aszerint fogják a tankönyvet megküldeni. A könyvek ára 60 fillértől 2 pengőig.

Répcévölgy III. 1. Csupán a besorozás (felavató) napjától kezdve teljesített tényleges katonai szolgálatot lehet beszámítani. A leírt alkalmazás, mint ilyen, nem jöhet tekintetbe s ezért alkalmazásra sem alkalmas. 2. A vonatkozó kormányrendelet értelmében 15 évi beszámítható időn aluli szolgálat esetén alkalmazták a 40%-os szanalási levonást. A beszámítható szolgálati idő megállapításánál úgy a tényleges, mint a felemelt szolgálati időt és az esetleges hadiéveket is számításba kell venni.

77.777. Fokozatosan megszüntetik, felvétel már nincs. Az utánpótlásról a magasabb korosztályokból, más úton

gondoskodnak s ennek is legelső feltétele az előzetes katonai szolgálat. Ezt a tervet el kell ejteniük.

15. 1. A törvény, mint az 1934. évi I. t.-c. folyó évi február 13-án 1934. évi január 1. hatállyal életbelépett. 2. Igen. Egyébként a „1111” jelige alatt közölt üzenetünk önnek is szól. 3. 15. évi beszámítható szolgálati idő kell, amint azt „Répcévölgy III.” jelige 2. pontja alatt is megírtuk. 4. Igen.

Menyecskehegy. 1. Nem nagyon biztató előzmény, hogy a leány bátyja szétrugta a kocsmát, megrázta a bírót, de még a járőr is csak fegyverhasználatot tudta megfékezni a duhaj legényt. Ennél is nagyobb baj, hogy az apa be sem volt rugva, mégis ellenszegült a csendőröknek s vele szemben is fegyverhasználatra került a sor. A büntetésekből is látszik, hogy nem egyszerű mulatásról és garázdálkodásról van itt szó, hanem komoly, hatósági közeg elleni erőszakról. Igaz, hogy ettől a leány még lehet nagyon is derék, tisztességes nő, de azon már nem lehet segíteni, hogy a családja viselt dolgaitól társadalmilag alig lehet az embernek függetlenítenie magát. Nem merjük ajánlani, hogy adja be a nősülési kérvényt, de azt sem mondjuk, hogy ne adja be. Ehhez részletesen kellene ismerni a körülményeket. Legjobb talán, ha a legközelebbi szárnyparancsnoki szemle során kihallgatáson előadja az ügyet és előjárói tanácsot kér. De ahhoz aztán tartania kell magát. 2–3. Olvassa el lapunk 1930. évi 14. számában „Orgonanyílás” jeligére küldött üzenetünket. Az ingatlanról telekkönyvi kivonat kell.

Pusztá. 1. Kérdésére a Lexikon rovatunkban kap választ. 2. A napi 50 fillér térítmény a kórházban töltött idő alatt annak az őrsnek a közzagdalkodását illeti meg, amelynek állományába az illető kórházban léte idejében tartozott. Ezt akkor is meg kell téríteni, ha az illetőt időközben más őrsre áthelyezték és azóta már 8 hónappal el is telt. Szólítsa fel az illetőt az őrs írásban az összeg megfizetésére s ha ennek nem lenne eredménye, írjanak át a jelenlegi őrsparancsnoksághoz. 3. Arra már a laktanyák bérbevitelénél gondot kell fordítani, hogy az őrs laktanya telken vagy annak közvetlen közelében jó ivóvizet tartalmazó kut legyen. Ha az emberek által élvezhető vizet tényleg olyan nagy távolságból kell hoztatniok, a vízfordási átalány engedélyezését kérelmezhetik. Az osztályparancsnoksághoz címzett ezirányú jelentéshez a laktanya ivóvizének emberi élvezetere való alkalmatlanságát igazoló hatósági orvosi és a legközelebbi jó ivóvizet tartalmazó kutnak az őrs laktanyájához való távolságát feltüntető helyhatósági (községi) igazolványt kell csatolni.

Sebb jövőt! Az egész rendeletet nem közölhetjük, azt pedig nem lehet az első üzenetből kivenni, hogy voltaképpen mivel nincs tisztában? Írja ezt meg. Az elvesztett közlőpéldány helyett az őrsnek pótlást kellett volna kérnie.

H. G. th. Szarvas. A családi pótlék illetékessége és az odaítélésre vonatkozó összes határozványok a tisztekre és a legénységi állományú egyénekre egyformán érvényesek. (Lásd! Zsebkönyv 304. oldal!) A feleség után a családi pótlék illetékes akkor is, ha a feleségnek magánforrásból jövedelme vagy munkája, vállalkozása stb. utáni keresete van. Nem illetékes azonban a családi pótlék az olyan feleség után, aki akár az államtól, akár várostól, községtől vagy az állammal viszonyosságban álló más intézménytől havi 32 pengőt meghaladó összeget fizetést, nyugdíjat vagy ellátást kap. A hivatkozott pontot tehát ekként kell értelmezni.

Összintesség. Hajszálon mulott, hogy megszakítás nélkül jött át a honvédségtől s az is hajszálon mulott, hogy a csendőrségnél nem érte el a nyugdíjjogosultsághoz szükséges 9 évi, 6 hónapi és 1 napi szolgálati időt. Határozottan szerencsétlenül alakultak a dolgai, a törvény azonban törvény s így előjárói nem tehetek mást, minthogy végkielégítéssel elbocsátották! Próbálja azonban megfellelni a szerencsét: adjon be kegyelmi kérvényt. Írja le a szolgálati multját részletesen. Igyekezzék bebizonyítani, hogy a ka-

Ne kísérletezzünk!

Vásároljunk ott, ahol
ezer más bajtársunk, a

TRIBON-nál

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM

tonai és csendőrségi szolgálata között nem önhibájából keletkezett a megszakítás, mert vagy idejében jelentkezett, vagy beteg volt, vagy valami más kényszerítő körülmény akadályozta a korábbi belépésben. Lehet ez akár valami súlyos családi ok is, az a lényeg, hogy ön korábban akart belépni, de nem volt meg erre a lehetőség. A kérvényt közvetlenül is benyújthatja, postán is elküldheti a Kormányzó úr Öfőméltósága kabinetirodájának. Hivatkozzék a kérvényben arra is, hogy a csendőrségnél töltött szolgálati idejéből csak 2 hónap hiányzik ahhoz, hogy a katonai idő beszámítása nélkül is nyugdíjat kaphatott volna. Ha a kegyelmi kérvény eredményre vezet, akkor a végkielégítést részletekben visszafizeti és olyan nyugdíjat kap, amiből önmagát is, anyját is legalább szűkösen el tudja tartani, amíg valami keresethez hozzájut. 2. A községi előjárásra jár a Budapesti Közlöny, biztosan megengedik, hogy időnként átlapozza s megnézzé, nem jelent-e meg felvételi hirdetés. De ettől függetlenül is adja be a kérvényét a levélben említett hivatalokhoz, hogy legalább előjegyzésbe vegyék. 3. A kölcsönügyben most már csak per útján kereshet megoldást, ha az adós magától nem fizet. Nyugdíjastól ezen a címen nem lehet levonni semmit.

I. L. Mezőberény. 1. Nyugállományban kötött házasság esetén özvegyi nyugdíj, vagy kegydíj nem illetékes. Ezt az 1912. évi LXV. t.-c. 51. §-a mondja ki néhány kivétellel, de ezek egyike sem alkalmazható az ön esetére. Kegydíjalap nincs, sem most, sem visszamenőleg ilyen befizetéseket eszközölni nem lehet. 2. Erre mi is csak azt mondhatjuk, amit a bíróság mondott, de ilyen iratra nincs is szükség. A fiú hamarosan nagykorú, de ha közben tönkre megy, jogilag ön akkor sem lesz köteles az eltartásáról gondoskodni. A fiú a maga életkörülményeinek megfelelő nevelést a megfelelő korig megkapta, vagyona is van, érett, kereső életkorba jutott s ha elherdálja, amiye van — s ez nem is kevés —, nem kötelezhető az apja, hogy eltartsa; ettől ne féljen. Persze más dolog aztán, hogy a jogi kereteken kívül mint apa, hogyan fogná fel adott esetben a kérdést.

11111. Az időközben életbelépett új nyugdíjtörvény a csendőrség legénységi egyének szolgálati idejének beszámítására nézve azt az előnyös változtatást tartalmazza, hogy a szolgálati időbe minden tényleges katonai (csendőrségi stb.) szolgálatban eltöltött idő beszámít, tekintet nélkül arra, hogy az egyes tényleges szolgálati idők között megszakítás áll-e fenn avagy sem. Polgári államszolgálatban (pénzügy-örtség, rendőrség stb.) eltöltött szolgálati időt azonban a katonai (csendőrségi) szolgálati évekre továbbra is csak akkor lehet hozzászámítani, ha az ilyen szolgálatból való átlépés közvetlenül vagy 30 napnál nem hosszabb megszakítással történt.

Igari, A Szut. 21. pontja szerint a kötelezőbe legfeljebb 3 katonai évet be lehet számítani. Mivel az utasítás nem mondja ki, hogy csak abban az esetben van ennek a beszámításnak helye, ha megszakítás nincs, önnek a teljes katonai szolgálati ideje beszámít a kötelezőjébe. Most már kiszámíthatja, mikor telik le.

Kartoték. Segédtiszt feladatkör.

Mecsek. Adja be a nősülési kérvényét s jelentse egyidejűleg, hogy az anyakönyvi kivonata hol van, másikat többszöri kísérlet ellenére sem tudott megszállt területről szerezni, azután alkalmilag menjen fel a belügyminisztériumba, keressesse ki az ügyiratokat és kérje, hogy adják ki ezt az okmányt. Jelentésébe ezt is vegye fel azzal, hogy az okmányt utólag felterjeszti. Egyelőre az a fontos, hogy a nősülési kérvény beadása a sorszámozásra való tekintettel, ilyen önhibán kívül eső alakiság miatt ne készen.

O. I. Neve nem magyar hangzású, a tervezett változtatás nem volna magyaros, nem engedélyeznék. Holl íy alezredes úr névmutatójában — Cs. L. 19/1932. sz. melléklete — bőségesen talál szebbnél-szebb magyar neveket.

Szebb jövő. A címváltozást tudomásul vettük, a hiányzó példányt megküldjük. 2. Minden parancsot a katonai egyén a maga személyében teljesít, még akkor is, ha azt nem egymagában teljesítette, hanem alárendeltjeivel végeztette. Ha pl. egy szakaszt önálló feladattal bízik meg a századparancsnok, a vonatkozó parancsot nem a szakasznak, hanem a szakaszparancsnoknak adja ki s annak pontos végrehajtásáért sem a szakasz minden tagja külön-külön, hanem csak annak parancsnoka felelős. Ezért bevonuláskor nem azt jelenti, hogy a kapott parancsot végrehajtottuk, hanem „végrehajtottam”. Ugyanez az eset áll fenn a csendőrségnél is. A járőr parancsnoka a járőrvezető s akár hány főből áll is a járőr, annak vezetője mindig a saját személyében cselekszik és jelent is. Hogy aztán a kapott parancsból mit teljesít ő maga és mit végeztet a járőr tagjaival, az az ő dolga.

K. A. törm., Felsőseged. 1. A címváltozást előjegyez-tük. 2. Előfizetési díja megérkezett.

D. J. ny. áll. th. Sárvár. Lakáspénze helyesen lett legutolsó szolgálati lakhelye után megállapítva. Újabb felülvizsgálata alapján, ha mint rokkant lesz nyugállományba helyezve és e naptól számított egy éven belül a jelzett városba tényleg átköltözködik, a választott lakhely utáni magasabb kiszabható lakáspénzt, a IV. bérosztályra előírt alacsonyabb kiszabásban, a megtörtént átköltözködés időpontjától kezdődően, — esetleg visszamenőleg is — meg fogja kapni. Az átköltözködés megtörténte után a magasabb lakbér folyósítását a belügyminiszter úrtól kell kérnie. Ezirányú felvilágosításért nyilvántartó gazdasági hivatalához forduljon.

Sopronbánfalva. Előfizetésük erre az évre rendben van. 2. Gazdasági tiszthelyettesi tanfolyam belátható időn belül nem lesz, még mindig fölös a létszám.

Szebb jövőt. Lapunk mai számában „Répcsevölgy III.” jelige alatt közölt üzenetünk 2. pontja önnek is szól.

Kigyós. Házassági kihirdetésnek sincs helye addig, amíg a házasulandók a 12. életévüket be nem töltötték. Ha a férfi a 18., a nő pedig a 16. életévet betöltötte, házasságot köthetnek, ha azonban ennél fiatalabbak, de 12 évnél idősebbek, a házasságkötéshez igazságügyminiszteri engedélyt kell kérniük. Így voltaképpen beadhatná a nősülési kérvényét, ha az ara még nem töltötte be a 16. évét, mert csendőrségi szempontból a nősülési ügy lényegét az ara korára való tekintet nélkül el lehet bírálni, de előzetes igazságügyminiszteri engedély bemutatása nélkül a nősülési engedélyt aligha kapná meg, bár mindenki tudja, hogy lesz az ara idősebb is a kritikus kornál, mire a nősülési engedély kiadható lesz. Mint látja, mindenféle komplikációkkal járó kérdés ez, várják meg, amíg a leány legalább 16 éves elmúlik.

Zala. 1. Nyugdíj fejében fizetése és csendőrségi pótdíja 44%-át kapja; ebből az összegből — miután az illetőnek még nincs 15 beszámítható szolgálati éve — újabb 40%-ot vonnak le szanálás címén, tehát kb. 22 P 50 f-t kap. 2. A csökkentések után kb. havi 12 P 65 fillért. 3. Felesége és minden 16. életévet be nem töltött gyermek után egyenként havi 12 P 40 f. 4. Ha mint rokkant helyzetet ideiglenes nyugállományba, rokkantsági nyugdíjokmányának felmutatása mellett külön engedély nélkül is nősülhet.

T. J. törm., Szeged. Gécy István (nem Zoltán) százados címe: Budapest, Károly király-laktanya.

Szombathely 10. Fehér Géza őrnagy címe: Eger, gyalogsági laktanya.

Gy. P. Sz. Sódý (azelőtt Schrod) Emil őrnagy címe: Székesfehérvár, vegyesdandár parancsnoksági épület. Eggenhoffer József ny. százados címe: Baranyaszentlőrinc.

Altisztí kaszinó, Szombathely. A beküldött felvételek sajnos, nem elég élesek ahhoz, hogy közölnünk lehessen.



A ruhaszövet minősége bizalom dolga.

Egyedül csak a szövetség előállító posztógyára képes tényleges garanciát nyújtani arra, hogy valóban nemes tiszta gyapjút használ fel; csak ő tudja, hogy a **szövetben belüli** milyen értékek vannak. A tartós minőséget tekintve **árakban is csak az előzőkből** minden közvetítő drágításától mentesen, a posztógyártól közvetlen történő vásárlás nyújt igazi előnyöket. Posztógyárunk állandó szerződéses szolgáltatója, mértékszabóságunk pedig a m. kir. csendőrség részéről — évek óta egyedülállóan — ismételt **okirati elismerésben** részesült **állandó szerződéses** felruházója. Tekintse meg örsére küldött mintáinkat. Kívánságra más mintákat is díjmentesen küldünk és kedvező fizetési módokat adunk.

TRUNKHAHN

Posztógyár és Ruhagyár Rt. Magyarországi katolikus kézben levő egyetlen posztógyára.
Budapest, I., Lenke-út 117. Ötvenben 1922 óta 300 munkással.

Sz. J. ny. törm. Tiszabecs. Nyugállományban a nyugdíjazástól számított egy év elteltével bármely okból esz-közölt lakóhelyváltoztatás a kiutalt lakáspénzre többé befolyással nincsen. Tehát bárhová költözik is át, lakáspénze ugyanaz marad.

D. L. cs. Gelse. Mint felvételek jók, de nem közölhetők, mert nincs témájuk. Az, hogy az ember lefényképezi a iaktanyát, vagy az udvaron egy járort, még nem elég. Életnek kell lennie a képen, történjék valami, ami jellemző a csendőr életére, vagy ha nem történik semmi, akkor más vonatkozásban legyen a kép érdekes, jellegzetes stb. Az ilyen beállított képek mesterkélték és unalmasak.

Fontos. A csendőrségnél régi szokás, hogy az egy szobában lakó bajtársak közül a fiatalabbak reggel, felkelés után vigyázz állással köszöntik az idősebbeket. Ezt a szép szokást meg is kell tartani, mert a magasabb rendfokozatúaknak és az idősebbeknek akkor is kijár a tisztelet, ha egy szobában lakunk velük. Majd, ha ön lesz az idősebb, ön is egészen bizonyosan el fogja várni a fiatalabbaktól. Hogy éppen ilyen formában, t. i. felkelés után nincs előírva, az ezen az elvi felfogáson mitsem változtat, tegye csak meg hát egész nyugodtan.

Alantos. Az újból férjhez ment özvegyet özvegyi nyugdíjának megváltása esetén is megilleti a második férje utáni özvegyi nyugdíj. A nyugdíjmegváltást (végkielégítést) természetesen engedély mellett kötött házasság után célszerűbb kérni és felvenni.

Különműny Mesterháza. A felvételt sajnálatunkra nem közölhetjük, mert hivatásos fényképész készítette s nem volt csatolva a nyilatkozata, hogy a közléshez hozzájárul. Költséges szerzőjogi pereink keletkeztek ilyen ügyekből, ezért kénytelenek vagyunk a nyilatkozathoz ragaszkodni.

Kéziratok.

Jákó. Közölni fogjuk.

77.777. Kivonatossan közölni fogjuk.

Dr. Cz. F., Bpest. Közölhető, de valószínűleg csak később fog reá sor kerülni, mert ebből a tárgykörből most bőven el vagyunk látva kézírral.

Külföldi. Elvileg közölhető, de kivételesen visszaküldöttük, méltóztassék félhasábosan leiratni, mert kissé terjedelmes, rövidítenünk kell rajta, hogy csak a lényegét tartalmazza. Így végig írva nem rövidíthető. Egyáltalában kérjük, méltóztassék a közleményeket úgy, mint azt a szerkesztői üzenetek elején kérjük, mindig félhasábosan íratni.

Borócz. Közöljük. Ha emlékszik a községi bíró öccsének nevére, írja meg utólag.



Naplóm a világháborúból.

— Harcok a gyönyörű Erdélyért. —

Írta: KÓRIK GÁBOR

tiszalúki földműves, volt népfelkelő
őrmester.

(5)

— Hát azért, hogy megmondjam magának, hogy reggel négy órakor a századból azokat az embereket, akik a parádén a tizenkettedik századhoz voltak beosztva, itt ezen a téren sorakoztatja... És elviszi őket a Gyimesi-műút melletti iskola udvarára, ahol a többi századokból is sorakoznak azok az emberek, akiket ez a sors ért... És ott mindjárt megalakul az új tizenkettedik század... És maga is ott marad! Az új századnak reggel öt órakor menetkészen kell állani a nevezett iskola udvarán Széll hadnagy parancsnoksága alatt.

— Megértettem, hadnagy úr!

— Sajnálom, hogy magának el kell menni tőlem, de nem tehetek róla, mert Baróthy százados úr ragaszkodik az eredeti lisztához! — Jól volt, hogy sötét volt, legalább nem látta senki azt a képet, amit vághattam. A hadnagy úr se láthatta. Haragudtam... Hogyne!... Reggel én egy szokatlan, ismeretlen bandából csapjak össze egy századot, amellyel azonnal indulnom kell... És a századparancsnokon kívül a többi tiszt urakat nem is ismerem.

*

Bementem a kvartélyomra s kitöltöttem a bosszúmat egy doboz ártatlan hús konzervben... Felhasítottam egy szurony hegyével, nagyhamarosan elkezdtem falatozni... Hogy a bosszúságom még teljesebb legyen, mi történik?!... Midőn a doboz tartalmát félig kiürítettem, a másik feléből „paszuly” tűnt elő, — nem hús!... Nahát, képzelhetik bosszúságomat erre a szomorú felfedezésre... Azelőtt én több, mint egy



CSENDŐRSÉGI SZOLGÁLATI ÓRÁK

»KRONOSZ«

R O N O S Z

ÓRA- ÉS ÉKSZERKERESKEDELMI R.-T.
BUDAPEST, IV, ESKÜ-ÚT 3. (téltem.)

(Eskü-út és Váci-utca sarkán)

TELEFON: AUTOMATA 892-14

Fiókküzel: PÉCS, Irgalmasok-utca 1. sz.

Mindennemű arany- és ékszer-
tárgyak, versenydíjak.

Ábra szerinti óra ára 42 P, havi 7 Pengő
részfizetésre.

Kívánatra árjegyzéket küldünk!

**CORTÉBERT
ÉS PHÉNIX ÓRÁK**
részfizetésre kaphatók.

TRIBON

Az összes előírt és extra egyenruhaszövegek nagy választékban, ugyanúgy kész férfi-, női és gyermek-télikabátok

ruházati r.-t., Budapest, VIII., Üllői-út 14. szám.

éve nem ettem konzervát s így nem is tudtam, hogy az újabb gyártmánynak fele — paszuly... Azért nem tudtam megállni, hogy igen furcsát ne mondjak, amit édesapám előtt most se mernék kimondani... Ez a furcsa kiszólásom a háborúval együvé foglalta a húskonzerva gyártóját: Weisz Manfrédot is...

... Gyere elő másik doboz! Annak is a szívébe szúrta a Szimonidesz szuronyát... Kibontom, hát — nagy ég! — abból is paszuly fordul ki... Már éppen azt is repíteni akartam a másik után, a szegény, ártatlan csepi konzervgyáros fejéhez irányított jókívánsággal együtt, szerencsére benyitott hozzám Kolacsek törzsőrmester... Nagy haraggal beszélni kezdtem neki a felfedezésemért, s már szinte vártam, hogy majd miként esik hanyatt ámulatában... Hanem ő legnagyobb bámulatomra, mosolyogva szólt:

— Hát te még nem tudtad, hogy egy idő óta a húskonzerveknek a fele paszuly, vagy borsó, vagy káposzta! — Nahát, erre megnyugodtam. Örültem, hogy tehát szép magyar hazánkban nincsen panama még...

Gyimes felé...

Augusztus vége felé reggel negyed 4 órakor itt, a hegyek között még sötét szokott lenni, tehát 1916 augusztus 22-én reggel virradóra is sötét volt itt. A 12. századhoz velem együtt bevonuló embereket sorakoztattam. Nehezen ment ez a sorakoztatás. Sokat alig leltünk meg, egy-néhány honvéd mindenáron ki akart bújni ez alól a sors alól. Végre mégis csak együtt volt a hatvan ember, akkorára odadöcögött a konyhaköcsi-meleg kávéval. Minden ember megkapta a feketéjét, még egyszer utoljára a kilencedik század konyhájától. A fiúk, parancsomra, a kulacsokba öntötték a kávé, különben eliszogatták volna őket ott reggel nyolc óráig is. Mit törődtek ők azzal, hogy menni kell, annál inkább törődtem én!

— Kulacsokat eltenni! Majd megiszod, ha meghül... Vigyázz... Kettős rendek jobbra át! Irány az út! Szakasz indulj! — Otthagytuk a kilencedik századot... Megláttuk az iskolát a Gyimesi-úton, bevezényeltem a hatvan embert. Rövidesen megérkezett a másik két századtól is a „banda”. szóval együtt voltunk. Tiszt is nincsen. Reich komám jött elő nagy állmosan, hóna alatt egy nagy paksamétával. Bemutakoztunk, azután felolvasta a legénység nevét. Mind ott voltak. Előbb az altiszteket, azután a legénységet osztottam el négy szakaszba. Sokan nem tudták megérteni, hogy miért kellett elhagyniok a századaikat, az ilyen morgolódók ellen, persze, keményebben kellett eljárnom. A parancsot vagy nem akarták, vagy csak gépiesen, kelletlenül akarták végre-

hajtani. Én tehát elővettem azt a módot, amit valaha Csernovitzban, 14-es huszár koromban Kocsis őrmestertől tanultam, aki, ha megharagudott, az egész század reszketett... Harctér ide, harctér oda, egy tizedesnél alkalmaztam ezt a Kocsis-féle módszert. Bevált, használt itten is... És ekként a század minden nagyobb baj nélkül megalakult...

Pont öt órakor megérkezett Széll hadnagy úr, az új század parancsnoka. Őt rég ismertem már, de csak úgy felületesen. Vele jött egy törzsőrmester, Gáspárdy János egykori honvédfőhadnagy a nagy, fekete Néro kuttyájával. Szakaszparancsnokok lettek: László Ernő hadapródjelölt I. szakasz, Dálnoki Ferenc hadapródjelölt II. szakasz, Kókai István hadapródjelölt III. szakasz, Gáspárdy János törzsőrmester IV. szakasz. Ekként megalakult a 12. század. El is indult félhatkor a városnak Gyimes felé eső kijárójához, ahol a zászlóaljnak gyülekeznie kellett.

*

Már hajnalban látható volt, hogy az idő megváltozik. Eddig nagy melegség és nagy szárazság járt július dereka óta. Most beborult és beállt az az idő, amely a katonának nagyon kellemetlen. Megeredt szép lassan az eső... Elindult hát a zászlóalj Csikszépvíztől keleti irányban a műúton, de nem sokáig maradt együtt. Az első négykilométeres út után a kilencedik század letért az útról jobbra, arra az útra, amely Kősteleken át a Prieske-tői határmenti faluhoz vezet egy patak mentén. Azzal a parancssal mentek, hogy a Fügéstelek és Szőlőhegy havas közötti magaslatot szállják meg. A tíz, tizenegy, tizenkettedik századok tovább masíroztak, de nem messze. Elértünk egy útkaparóházat a 205-ik kilométeres karó mellett, annak a szerpentinútnak az immensó alján, amely a Gyimesi-völgy és Szépvíz között fekszik. Az útkaparóház előtt a tizenkettedik század megállt és befordult az udvarra, ahol szakaszonként elszállásolta magát. A tizedik század a műúton keresztül megkereste az 1350 méter magas Pogány-havasnak égbenyúló kopár tetejét, amely Csikszépvíztől kissé északkeletre, a várostól légvonalban mintegy öt kilométer távolságra esik és megszállta ezt a havast. A tizenegyedik század a szerpentin legmagasabb pontja melletti Büklak község feletti Fügéstelek nevezetű, 1050 méter magas tetőt szállotta meg... Az eső szép lassan esett...

A zászlóalj állást foglal.

Az én századomnak két szakasza elfért az udvaron lévő istállóban és a szénapadokon, két szakasznak sátorot kellett készíteni a kertben. Már éppen elkészült a sátor, amikor jött a parancs, hogy egy szakasznak azonnal indulni kell. Széll

ÍRÓGÉP JAVÍTÁS, VÉTEL-ELADÁS, CSERE, KARBANTARTÁS, SZALAGOK, CARBONPAPÍR

Méltányos árak — Megbízható kiszolgálás
Vételnél kedvező fizetési feltételek

THEIN ÉS TÁRSA Írógép vállalat Budapest, V.,
József-tér 1. Telefon: 829-15.
A m. kir. csendőrség tagjainak árendéjéért!

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL P 85-101
EBÉDLŐSZÖNYEGEK P 36-101

Fotelágyak, paplanok, vasbútorok, futószőnyegek, fehérneműváznak, ruhaszővegek. **Lakberendező Vállalat**
Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.
A m. kir. csendőrség tagjainak árendéjéért!

Újjáépített
m á r k á s

ÍRÓGÉPEK

Javítás — Karbantartás
Írógép-szalagok. — Carbonpapír stb.

POLGÁR LAJOS Budapest,
V., Gróf Vigyázó Ferenc-u. 3.
A m. kir. csendőrség tagjainak árendéjéért és kedvező fizetési feltételek.

SZÖNYEG

mindenfajta ebédlő-, összekötő-, ágyeló-, futószőnyegek. Takarók, függönyök, bútorszővegek, ágy- és asztalgarnitúrák, sezionátvők a legmegbízhatóbb minőségben, de a legméltányosabb árban, **tegedvezőbb fizetési feltételek** mellett szállít a m. kir. csendőrség tagjainak

KRAUSZ JENŐ gyári szőnyegek lerakata
Budapest, V., Bátyány-utca 15., főlem.

Árban és minőségben utólréholatlan — csendőrségi posztók, szővegek és vászonáruban az előnyösen és megbízhatóságáról elismert

Vértes Ferenc Budapest, VII., Király-u. 93.
Telefon: 436-51.

Rendeléseket költségmentesen, vételkényszer nélkül
kedvező fizetési feltételek mellett eszközöl.

St. Fernolendt

bőrzsír, bőrvaselin, fegyverzsír

Megrendelhető: „SIDOL” vegyüermékek gyára R.-T.
Telefon: 966-86, 968-27 Budapest, VII., Cserei-utca 14. sz.

FÖLDBŐL ARANYAT

csinálhat: vesse a 60 évi kipróbált

MAUTHNER MAGOT

MINDEN CSENDŐR meg volt **LEGYEN** Ön is megelégedett, ha **motorkerékpárját** céggel **javitatja**. Generáljavítások részlete. — Alkatrészek. — Gumik. Lánccok, stb. legolcsóbban.

PAJOR IMRE PUCH KÉPVISELET, VI., Jókai-utca 28. Tel.: 20-2-28

hadnagy úr az első szakasznak adta ki a parancsot. Pár perc múltán indulásra készen állottak. Parancsnokuk, László Ernő hadapródjelölt kikapta a parancsot. A szakasznak vissza kellett mennie azon az úton, amelyen jöttünk és egészen addig a pontig, ahol a kilencedik század elvált tőlünk. A szakasznak ugyanazon az úton kell menetelnie, mígnem elérvén az 1494 méter magas Szőlőhegy-havast, megszállja azt...

— Nézze, hadapród, ide is látszik a kopasz teteje! — szólít Széll Sándor hadnagy úr. És az első szakasz is a szakadó esőben elindult. A Szőlőhegy-tető az útkaparóháztól nem volt több kilenc kilométernél, de azon a vidéken légvonalban csak a madár tud járni, ennél fogva a szakasznak, hogy oda eljusson, meg kellett tenni legalább 15 kilométernyi utat... Tehát már arra a pontra értünk, hogy zászlóaljunk állást foglalt és pedig a Gyimesen keresztül vezető műút két oldalán, körülbelül 15 kilométernyi szélességben. A századok állása is elképzelhető, hogy ugyancsak távolestek egymástól. Ezt a távolságot még mélyítette és szélesítette az a körülmény, hogy az összeköttetést óriási hegyeken és völgyeken keresztül kellett megkeresni és fenntartani.

*

A hadiállapot beálltaig, azaz mintegy öt napig a mi századunk a legszerencsésebb volt; mert csak egy szakaszunk volt állásban, igaz, hogy a legrosszabb helyen és legmeszszebb. Ezt az egy szakaszt azonban minden huszonmég órában másik szakasz váltotta fel. A többi három szakasznak aranyos élete volt ezen az öt napon az útkaparóháznál. Csak egy hat főből álló őrséget állítottunk fel a háznak az út felőli oldalán, mert a zászlóaljparancsnokság is a kaparóházban székel. Soha ilyen népes nem is volt talán ez a kis ház. Mindössze két lakás volt benne és most az egyik végében el kellett férni a zászlóaljparancsnokságnak, a zászlóalj tisztikonyháknak, zászlóalj-telefonistáknak. A másik végében a 12-ik század parancsnoksága volt és még két család is elfért benne, akik eddig is benne laktak, egy pár tucat apró gyermekkel.

Az udvar is népes volt, a mi három szakaszunk foglalta le. A tisztikonyhához tartozó három podgyáskocsi is itt volt. Majd megérkezett nagy kevélyen füstölögve századunknak sok vihart látott konyhája is... Nincs olyan technikai vívmánya a modern háborúnak, aminek a baka, a huszár, a tűzér, a trén és a jó Isten tudja, hogy kik és mik, úgy örülne, mint a — gulyáságyúnak... Jön az úton. Büszkén pőfékel és dübörög, mint egy ágyú. És a szakácsok?!... Még azok egyszer csak kevélyek, mind a négynek az agyarából kiáll a kurtaszárú pipa. Tudják ők, hogy ők tartják jól a kiéhezett bakatársaságot. Szóval igen nagy emberek ők, hanem van is böcsületük ám. Csakhamar kifogták a lovat a konyha elől, a „tűzér”, akarom mondani a szakácsok lemozdonyozták a gépjüket. A legeslegfőbb szakács, Bullás János örvezető, hozzám lépett nagy kanállal a kezében, — ez az ő hivatalának olyan eszköze és jelvénye, mint a régi francia tábornagnak a marsallbot... És leadta a jelentést:

— Őrmester úr, alázatosan jelentem, készen az ebéd. Lehet elosztani?

— Lehet. Mit főztek?

— Paszulygulyást!... Szereti őrmester úr a marhanyelvet egészben megfőve?

— Hát már hogyné szeretném!

— Mert azért mondom, hogy van!... És az őrmester úrnak szántuk!

— Nagyon jól van!... Ha így folytatja tovább, nem sokára káplár lesz belőle.

— Isten ments, hogy káplár legyen; hiszen akkor meg kéne válnom a konyhától, ahol huszonhat hónapja vagyok...

És a rajvonalba kéne mennem... Már pedig nem szeretném elhagyni ezt az öreg gulyáságyút, hiszen vele jártam össze Szerbiát, Galiciát, Doberdót, Volhíniát... És most meg itt vagyok!

— Na, jól van! — mondom.

Sorakozott a század, ki-ki megkapta a porcióját, — én is a marhanyelvet... És mindenki jól érezte magát.

Csendes napok.

A szegény 1. szakasznak bezzeg más dolga volt, bizony csak estére érték el a kijelölt helyüket. Jól összeázott minden ember s ha még legalább száraz helyre bujhattak volna, de fent az 1494 méter magasságban sem fa, sem bokor nem volt, csupán csak vékony havasi fű találtatódott, az is olyan vékony, hogy tübe lehetne húzni. Az esővel együtt metsző hideg hegyes szél is együtt járt s keresztül-kasul járta a kánikulás meleghez szokott, az Alföld fiaiból összetereztett hegyi dandárnak elkeresztelt vitézeket... Az ebédet is hogy ették meg ők!... Az ő számukra a kilencedik századnál főztek, ez is éppen elég volt a kilencedik századnak, mert a szakasz ebédjét még el is kellett szállítaniok a tett helyére. Dézsákban, vállon cipelve szállították, körülbelül öt kilométer utat téve, szintelenül felfelé...

Az útkaparóháznál annál inkább boldog volt minden ember, de legkiváltképpen mikor még egy kocsi is érkezett Szépvíz felől. A kocsi derekát ugyanis egy boroshordó nyomta... Kelemen tizedes, egy szakállas, vén vitéz, a felvételező altiszt, az önként vállalkozókkal leemeltette a hordót, s a pihenő szakaszokhoz tartozó minden embernek kiadott egy-egy kulacs bort, s hogy még teljesebb legyen az öröm, kaptunk dohányt is. Többféle csomagolásban: cigaretta, hercegovinai dohány, közönséges pipadohány került szétosztásra. Mind ezt igazságosan szétosztottam az emberek között, egy fél kenyér is jött minden ember részére... Szétnéztem most már én is, hogy tulajdonképpen hol is vagyunk?

(Folytatjuk.)

Pályázat.

A Csendőrségi Lapokban ismételtelen közöltünk olyan tanulságos nyomozásokat, amelyeknek a tanulsága nem abban rejlett, amit a csendőr jól csinált, hanem abban, amit hibázott, helytelenül tett, elmulasztott, elhanyagolt stb. Nincs az ilyen nyomozások közlésében semmi szégyenlenséges, elvégre emberek vagyunk s néha a legjobb szándékunk és akaratunk mellett is tévedhetünk. Azt mondja a közmondás, hogy az ezerforintos ló is megbotlik néha, szinte elkerülhetetlen tehát, hogy a legjobb csendőr is ne tegyen néha olyasmit, aminek helytelenségét aztán később maga is belátja.

A hibákból is éppen úgy lehet tanulni, mint a sikerekből, mert a hibákat megjegyezhetjük magunknak, hogy alkalomadtán őrizkedjünk azoktól, vagyis, hogy ne csak a magunk, de a más kárán is tanuljunk. Amíg a hibák szórványosak, csak itt-ott elvéve fordulnak elő, addig nagy és tartós baj nem származhatik azokból; baj csak az, ha a csendőr túlgyakran hibázik s ha e hibái miatt minden nyomozás sikertelenségre van kárhoztatva.

E pályázatunk keretében össze akarjuk foglalni azokat a hibákat, amelyek a csendőrök körében a nyomozások alkalmával gyakrabban szoktak előfordulni. Fel kell tehát sorolni ezeket a hibákat úgy, amint azokat a pályázó látta, hallotta, saját magán vagy másokon tapasztalta. Hogy ki vagy kik követték el a szóbanforgó hibákat, azt nem kell megírni, úgyszintén nem kell leírni magát a kapcsolatos nyomozást sem. A hibák persze nemcsak a nyomozási eljárásra, a nyomozási cselekményekre stb. vonatkozhatnak, hanem az illető csendőr személyében, magatartásában, egyéni tulajdonsá-

BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 5.

MEGBÍZHATÓ CÉG. GARANTÁLT KIVÁLÓ MINŐSÉGŰ ÁRUK. OLCSÓ ÁRAK. NAGY VÁLASZTÉK.

KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK.

Vidékre árjegyzéket, mintákat, választékokat küldünk.

REFORM

**RUHÁZATI
RT.**

gaiban stb. is gyökerezhetnek, vagy vonatkozhatnak pl. a feljelentések megszerkesztésénél előforduló gyakoribb hibákra is.

Pályázatot csak a csendőrség legénységi egyéneitől fogadunk el. Határidő: április 1. A legjobb pályázatot szép zsebrórával jutalmazzuk. Az eredményt az április 15-iki számunkban fogjuk közölni.

Megfejtés.



A folyó évi 2. számunkban közölt „Ki tud magyarul” pályázatunk helyes szövege az alábbi:

Kedves Apám!

Már jól benne vagyunk a tanulásban, már feleiteni is néhányszor; nem mondom, hogy remekeltem a feleletemmel, de még a számtantanárom is kijentette, hogy ha így folytatom, az év végén jelesre is számíthatok. Nem akarom a súlykot elvetni, — nehogy felsüljek, — de arra törekszem, hogy a végén jó osztályzatot kapjak, ha nem is leszek tiszta jeles. Tudja, kedves Apám,

hogy vannak a családban, akik azt mondják, hogy kár velem kísérletezni, mert az emlékezőtehetségem sem valami kiváló, a szorgalmam sem kielégítő, így a végén úgy is kudarcot fogok vallani. De engem az ilyen sopankodás nem csüggeszt el, majd a végén megmutatom, hogy ezt az osztályt még jobb eredménnyel fogom elvégezni, mint a tavalyit. Nagy fáradságomba kerül, de annál jobban telik majd a szünidő. Már most is örülök neki. Most egyelőre nem sok mulatságom van. De az élvezéssel meg vagyok elégedve. Minőségre és mennyiségre is megfelelő. Azt sem mondhatom, hogy egyhangú volna. A főzeléket sem kapjuk üresen, jókora feltét mindig van rajta. Most vasárnap szalonnával tűzött nyulat kaptunk, háromszor is vettem belőle. Olyan körítéseket és mártásokat is főz a háziasszonyom, amilyeneket szeretek. Jó reménységeket kelt a tele éléskamra, meg a sok finom befőtt a szekrény tetején. De azért mindig nehezen várom a csomagot, mert mégis csak jól esik egy kis hazai.

Kézét csókolja szerető fia:

Béla.

Bérkezett 477 pályázat. Helyesen írták le a levelet az alábbiak: Angel János cs. (Nagykúta), Apostol Lajos törm. (Hollóháza), Aszódi György prb. cs. (Ráckeve), Ábrahám Pál törm. (Kunbaja), Árkosi Gyula th. (Budapest), Bacsa Antal törm. (Vésztő), Bagoly András II. th. (Torony), Bagoly Zsigmond törm. (Pacs), Bajáki Lajos cs. (Tiboldaróc), Baján Kálmán cs. (Tata), Bakonyi János th. (Osztopán), Balaton Pál törm. (Tiszakarác), Balogh I. törm. (Nagykanizsa), Balogh István prb. cs. (Alsódabas), Balogh János I. törm. (Mándok), Balogh József törm. (Hajmáskér), Balogh Lajos törm. (Nagytestény), Balogh Sándor I. törm. (Valkó), Bardócz Árpád cs. (Isaszeg), Bardócz Ernő cs. (Tahitófalu), Barkas Miklós törm. (Máriapócs), Bartos Lázár törm. (Békes), Batár Antal alhdgy (Budapest), Bá-

rány István th. (Debrecen), Beke Dávid th. (Balassagyarmat), Belényi József th. (Makó), Benedek Lajos th. (Ozora), Benkő Vince törm. (Bonyhád), Békefi Ferenc törm. (Badacsonytomaj), Bérczes János törm. (Szajol), Bérczes Mihály törm. (Demecser), Bérczes Mihály törm. (Martonvásár), Bérczes Sándor törm. (Orgovány), Bihari János cs. (Mezőhegyes), Biharszegi Elek törm. (Isaszeg), Biró István cs. (Pálháza), Boér János th. (Makó), Bognár József törm. (Siófok), Bognár Mihály törm. (Szécsény), Bognár Pál cs. (Zalalövő), Boldizsár Mihály cs. (Bácsbokod), Borbély Viktor th. (Tiszalök), Boros Jenő törm. (Kiskomárom), vitéz Bőjthe Péter th. (Ukk), Budai András törm. (Debrecen), Butor József törm. (Hódmezővásárhely-kutas), Czöldi Gergely törm. (Káloz), Csapó Albert törm. (Gölle), Császári János th. (Cibakháza), Cserjés Dénes törm. (Sármellék), Csizmás Páskál th. (Szombathely), Csolosz Lajos th. (Edelény), Csuha Ferenc törm. (Lábod), Dani József törm. (Baglyasalja), Darabos th. (Körmen), Daru Antal törm. (Rakamaz), Dobos György th. (Tarpa), Dobos István törm. (Fadd), Dóczy Gyula cs. (Dömsöd), Dorogi Mihály cs. (Karancsás), Döbrössi József törm. (Lenti), Dukai-Kovács István törm. (Csánytelek), Faragó Sándor th. (Szentcs), Farkas Ferenc th. (Solymár), Farkas István törm. (Fertőrákos), Farkas István törm. (Tarpa), Fazekas János I. törm. (Deszk), Fehér Gyula cs. (Iván), Fejes József I. törm. (Tolna), Fekete János th. (Kóka), Fekete Lajos törm. (Pilisvörösvár), Fenyves Lajos cs. (Orosztony), Fonnyadt Lajos törm. (Sárbogárd), Fülöp János II. törm. (Balatonúj hely), Fülöp József I. törm. (Szil), Füzesi Lajos g. th. (Debrecen), Gazsi József th. (Pestszerterzsébet), Gál Ferenc II. törm. (Tompá), Gáspár István I. alhdgy. (Mohács), Gerencsér József cs. (Nemesvid), Gerencsér Lajos törm. (Pacs), Gergely Béla törm. (Kunszentmárton), Giczi Ferenc törm. (Somogyvár), Gombás József th. (Sárbogárd), Gombos Sándor törm. (Diósjenő), Göndör Lajos törm. (Bakonyjűkő), Gulyás Albert th. (Báj), Gulyás Sándor törm. (Lepsény), Gyimesi Demeter th. (Kápolnásnyék), Gyovai B. István törm. (Szabadszállás), Gyurka József v. törm. (Balatonföldvár), Hadnagy Ádám cs. (Mezőkovácsháza), Hajdu Sándor törm. (Lengyeltői), Halász Bernát törm. (Cinkota), Halász Károly törm. (Beled), Halmos Ferenc cs. (Szany), Halmos Gyula törm. (Budapest), Hangodi István th. (Kardcsond), Hegedüs István I. th. (Pestszerterzsébet), Hegyesi Sándor törm. (Mecsekszabolcs), Hevesi Imre törm. (Kutas), Horváth Béla cs. (Pestszentimre), Horváth Ferenc I. törm. (Pápa), Horváth György I. th. (Barcs), Horváth István I. törm. (Kunhegyes), Horváth József III. prb. cs. (Vecsés),

Magyar csendőr a magyar gyárterményű SCHMOLL-PASTÁ-T használja!

Csendes Cipőáruház

Budapest, VIII., Baross-utca 77. szám

Megbízható! — Olcsó! — Minőségben elsőrendű! — Külön mértékosztály!
Kedvező feltételek! — A m. kir. államrendőrség, a M. Á. V. és számos köz- és magánintézmény hivatalos szállítója.

Használt IRÓGÉP

újáépítve, jótállással készpénzért a legolcsóbb árban, esetleg könnyített fizetési feltételek mellett.

Javítás jótállással! Carbonpapírok. Sokszorosító kellékek. Irógépszalagok.

Goldberger Géza irógépvállalata

Budapest, VI., Jókai-utca 11. szám. Telefon: 281-68.

Számos közintézet szállítója.

OPTIKUS

Tel.: 299-56.

LIBÁL és MÁRZ FÉNYKÉPÉSZETI SZAKÜZLET

Budapest, VI., Teréz-körút 54.

(Nyugati pályaudvarral szemben, Podmaniczky-utcai sarokházban.) Törzslétszám alapján 1846-ban. Ajánlanak: Szemüvegeket. Távcsoveket. Látócsöveket. Nagyító lencsék. Hőmérőket. Rajz- és mérőeszközöket. Zeiss-Punktlé szemlencsék. Fotokamrákat és kellékeket.

A m. kir. csendőrség tagjainak árendgémény és kedvező fizetési feltételek.

A magyar csendőr elsősorban magyar céget támogasson! A 20 év óta fennálló

Nagy Menyhért

egyenruhaszabó-
sága és felszere-
lési cikkek raktára

ajánlja: mérték utáni szabóságát a legkedvezőbb 12 havi részletfizetési kedvezményekkel.

Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9., földemelet.

Telefon: 843-52.

Kirendeltségek:

Pécs:
Ferenciek-u. 23.

Nyíregyháza:
Zrinyi Ilona-u. 9.

Miskolc:
Gizella-u. 15.

Horváth József VI. cs. (Ostffyasszonyfa), Horváth Lajos örm. (Csömör), Horváth Lajos örm. (Bánhida), Horváth László I. örm. (Kópháza), Horváth Mihály I. th. (Lenti), Illés Mihály örm. (Oros), Jakabfi József örm. (Dencs), Járdánházy Gábor örm. (Kispest), Jónás János örm. (Dunavecse), Joó Miklós örm. (Puspökhatvan), Juhász András örm. (Miskolc), Kaliczka Lajos örm. (Szank), Kajtár Sándor örm. (Hajmáskér), Karacs Benjámin örm. (örset nem irta meg), Kardos János örm. (Csömör), Kaszás János cs. (Csanádapáca), Kálmán Ferenc II. cs. (Felsőszentiván), Káposzta István cs. (Mecsekszabolcs), Kecskés Imre th. (Bakonyjákó), Kemenes István cs. (Rep.-téri csendőrkülönítm., Mátyásföld), Keresztes István örm. (Kapolcs), Kertész Hermann örm. (Nemesszalók), Kertész Mihály örm. (Zselickisfalud), Keszei Miklós cs. (Devecser), Kéri János th. (Budapest), Király István örm. (Rákócscsaba), Kiss András cs. (Rákosszentimre), Komoly Dezső th. (Budapest), Komora Péter th. (Szombathely), Kovács Adám örm. (Dombovár), D. Kovács Benjámin örm. (Monostorfalva), Kovács György cs. (Tiszaörs), Kovács István V. örm. (Gomba), Kovács István VI. cs. (Bajna), Kovács János II. örm. (Újszász), Kovács József örm. (Vai), Kovács Lajos örm. (Lillafüred), Kovács Lajos V. örm. (Németlad), Kovács Pál III. örm. (Tolna), Kovács Sándor I. örm. (Szigetvár), Kovács Sándor III. örm. (Szomoróc), Kövári József th. (Csepreg), Kun Jenő th. (Debrecen nyom. oszt.), Kurucz Géza cs. (Diósgyőr-vasgyár), Laskai Mihály örm. (Kiskunfélegyháza), László Ignác cs. (Kópháza), Lippai Jenő cs. (Dees), Magyar Mátyás örm. (Bánokszentgyörgy), Magyar Sándor örm. (Egervár), Majoros Imre örm. (Csömör), Majoros József örm. (Kisláng), Márki Kálmán örm. (Vasas), Márkus Ferenc th. (Veszprém), Márkus János örm. (Iván), Márton Benjámin cs. (Diósjenő), Márton Kálmán örm. (Tompá), Mátyás József örm. (Tatárszentgyörgy), Mengyi József örm. (Tiszakeszi), Menyhárt István th. (Szombathely), Mester Gábor cs. (Mesztegnő), Mészáros Ferenc I. cs. (Bakonybél), Mészáros János I. cs. (Bélapátfalva), Mészáros János III. th. (Kövágószőlős), Mészáros Mihály örm. (Szalkszentmárton), Módos István örm. (Várpalota), Moldvai István örm. (Pocsaj), Molnár Bertalan örm. (Debrecen Nyom. aloszt.), Molnár István II. cs. (Gelse), Molnár József I. örm. (Bodajk), Molnár Lajos örm. (Pusztaszabolcs), Molnár Vendel II. örm. (Himód), Nagy Albert v. örm. (Isaszeg), Nagy János III. cs. (Tevel), Nagy János IV. örm. (Vasvár), Nagy Károly cs. (Eszterháza), Nagy Lajos V. th. (Ajka), Nagy Pál I. th. (Kiskomárom), Nagy Sándor V. örm. (Mesterháza), Németh Mihály örm. (Erd), Németh Imre VII. (Dombovár), Németh István II. örm. (Csesztreg), Nyers László g. th. (Kaposvár), Nyilas Imre örm. (Hajós), Nyitrai József th. (Székesfehérvár), Olajos Mihály th. (Nagyszénás), Orbán József I. örm. (Ostffyasszonyfa), Orbán Lajos örm. (Barabás), Óvári Ambrus th. (Dunaszekcső), Óri Sándor cs. (Gölle), Pandur Sándor örm. (Bonyhád), Pap István örm. (Zirc), Papp István örm. (Kelebia), Pap Lajos I. örm. (Mohács), Pálfalvi Lőrinc cs. (Csömör), Pálfi János örm. (Szany), Pethő István örm. (Füzfőgyártelep), Pető Kálmán örm. (Egyek), Pető Lajos I. örm. (Sárszentmihály), Péter Miklós th. (Tura), Polgár János örm. (Bábolna), Puskás Antal örm. (Tamási), Pusztai Molnár József prb. cs. (Kerepes), Rajna Ferenc cs. (Szirák), Rácz János cs. (Szentgotthárd), Rozmán László örm. (Kövágóörs), Samu Vince cs. (Réde),

Sasfalvi Károly cs. (Hajdusámson), Sági Antal cs. (Jászkarajenő), Sámson László örm. (Sellye), Sebestyén István cs. (Szálka), Simon Albert örm. (Szob), Simon János cs. (Csömör), Simon Lajos örm. (Kenderes), Sólyom Lajos cs. (Pápa), Sólyom Antal cs. (Mór), Soltész Sándor v. prb. cs. (Kiskunlacháza), Solti Dezső th. (Budapest), Somos Mátyás cs. (Ozora), Szabados Dezső örm. (Dunapentele), Szabados Imre cs. (Vasas), Szabados Sándor I. örm. (Szabadszentkirály), Szabó István I. th. (Algyő), Szabó János II. th. (Jánoshalma), Szabó József IV. örm. (Dunalmás), Szabó József th. (Nyírbátor), Szabó József IX. örm. (Csolnok-augusztatelep), V. Szabó Károly cs. (Solt), Szabó Lajos I. örm. (Encs), Gy. Szabó Lajos cs. (Sztarmácske), Szabó Szilveszter örm. (Réde), Szalai Mihály örm. (Pacs), Szalai Sándor IV. th. (Szany), Szanyi Béla örm. (Bagamér), Szekeres János cs. (Bátaszék), Szende Albert örm. (Szálka), Székely Domokos alhdgy. (Letenye), Szigeti Antal örm. (Vajszló), Szilágyi Ferenc örm. (Orova), Szilágyi János II. cs. (Tevel), Szinyai László örm. (Tiszakürt), Szombathy Lajos cs. (Battonya), Györke Sándor I. örm. (Jászfényszaru), vitéz Tajthy Gáspár örm. (Ászód), Takács Pál örm. (Bábolna), Tamás András I. cs. (Pétygyártelep), Tamási József örm. (Szeged), Tarr József örm. (Fadd), Tarjányi József örm. (Egyek), Taródi István örm. (Szill), Termőczky Sándor th. (Nagykanizsa), Tevely József prb. cs. (Ipolytarnóc), Tóth Antal II. örm. (Tótkomlós), Tóth Géza örm. (Torony), Tóth Imre I. örm. (Tárpa), Tóth István II. th. (Csurgó), Tóth István III. örm. (Szeged), Tóth István VII. cs. (Hidas), Tóth István IX. örm. (Felsőreg), Tóth József VIII. örm. (Pécsvár), Tóth Kálmán v. örm. (Csillaghegy), Tóth Lajos th. (Budapest), Tóth Lajos II. örm. (Nyíradony), Tóth Miklós örm. (Sóstógyógyfürdő), Tóth Pál örm. (Budapest), Tölgyes Ferenc örm. (Devecser), Török Ferenc örm. (Akali), Tösmagi János örm. (Magyarbánhegyes), Tözsér András cs. (Kemence), Trombitás József örm. (Kutas), Unger Mihály örm. (Pacs), Vajda József II. örm. (Kaposvár), Varga György th. (Budapest), vitéz Varga József X. th. (Tolna), Váradi András örm. (Nyírmegyes), Váradi József V. örm. (Pesthidegkút), Várhelyi Rudolf örm. (Szeged), Várnagy Károly örm. (Toponár), Véghegyi Ferenc örm. (Öttevény), Vértés th. (Csákvár), Vincze György örm. (Murakeresztur), Viola György cs. (Bácsbokod), Virág András cs. (Kenderes), Vödrös István th. (Szálka), Zudor János th. (Bucsa-telep), Zsirai István cs. (Nagykanizsa), Zsiros Sándor örm. (Valkó).

A pályadíj kitűzött művészi, csendőrségi tárgyú bekeretezett rajzot azok között, akik a pályázatot helyesen írták le, kisorsoltuk. Nyertes: **Bardócz Árpád** isaszegi örsbeli csendőr, akinek azt egyidejűleg elküldöttük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN örnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Rózsau. 111. — Felelős üzemvezető: Győry Aladár.

PÉNZINTÉZETEK ORSZÁGOS BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA

Budapest, V., Sas-utca 3.

Tel.: Aut. 80-8-30, 80-8-38, 80-8-39.

Ezen színtiszta magyar alapítás vállalat:

Élet-, nyugdíjpótló- és temetkezési biztosításokat

versenyfeltételek mellett. — Részletes felvilágosítással készséggel szolgál.

BÚTOR

te. jes lakásberendezések
a legegyszerűbbtől a legdíszesebb
kivitelig.

HAZAI BÚTORIPARI ÁRUHÁZ

Budapest, VII., Kertész-u. 2. — Flórküzlöt: VIII., Baross-u. 5.

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel is.

Tribon r.-1.

Budapest, VIII., Üllői-út 14

Kötött mellények, téli alsóruha
Selyemáru, ágymagánruha
Szőnyegáru, esőköpenyek

Nem tetsző árut
becserélünk. Vi-
déri rendelésnél
sincs rizikó